

Ledamöter och ersättare

INFRASTRUKTUR- OCH SERVICENÄMNDENS ARBETSUTSKOTT**Tid** torsdag 12 februari 2026 kl. 13:15**Plats** Laxen

Upprop

Val av justerare

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Punkt	Rubrik	Ärendenr	Sida
1	Utökat igångsättningstillstånd Likskärsbanken läckage och fiskvandring	2026/64	2 - 11
2	Igångsättningstillstånd reinvestering Midsommarvägen 2026	2026/126	12 - 13
3	Fråga om förvärv av fastigheter i Svartösten	2025/1027	14 - 25
4	Revidering av infrastruktur- och servicenämndens verksamhetsplan och driftbudget 2026	2026/120	26 - 50
5	Trafikbullerplan Luleå kommun 2026-2030	2025/310	51 - 90
6	Vägval reservkraft vid Uddebo avloppsreningsverk	2026/99	91 - 103
7	Riktlinje för Luleå kommuns skogsförvaltning	2026/73	104 - 159

Utökat igångsättningstillstånd Likskärsbanken läckage och fiskvandring.

Ärendenr 2026/64-3.4.5.2

Infrastruktur- och serviceförvaltningens förslag till beslut

Infrastruktur- och servicenämndens arbetsutskott beslutar att omföra igångsätta medel från projekt 33998, till projekt 34063 Likskärsbanken läckage och fiskvandring, överföra 2 500 tkr från projekt 33998 till projekt 34063 Likskärsbanken läckage och fiskvandring, godkänna totala projektbudgeten om 10 500 tkr för projektet (varav Luleå kommun 6 000 tkr och bidrag från Tillväxtverket och region Norrbotten 4 500 tkr) samt bevilja utökat igångsättningstillstånd.

Sammanfattning av ärendet

Projektet Likskärsbanken omfattar både läckage och fiskvandring. Fördämningarna vid Innerfjärdarna är efter 30 år i behov av upprustning, tätning och komplettering av nya funktioner för fiskvandring mm. Se fördämning Likskärsbanken (bilaga).

Sedan tidigare finns igångsättningstillstånd för Likskärsbanken med 3 500 tkr som beslutades av stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott 2023-11-09, § 57 (bilaga).

Behovet av ökad projektbudget är på grund av fisktrappa och förändringar under projektering. Infrastruktur- och serviceförvaltningen har tidigare informerat nämnden om att ytterligare investeringsmedel behövs till projektet och beslut om 2 500 tkr för 2026 togs i samband med beslut om investeringsplan 2026–2028.

Bedömd projektbudget blir 6 000 tkr kommunala medel samt 4 500 tkr som är bidragsdel från Tillväxtverket och Region Norrbotten.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen kommer att infordra anbud avseende rubricerat projekt.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen har föreslagit infrastruktur- och servicenämndens arbetsutskott besluta att omföra igångsätta medel från projekt 33998, till projekt 34063 Likskärsbanken läckage och fiskvandring, överföra 2 500 tkr från projekt 33998 till projekt 34063 Likskärsbanken läckage och fiskvandring, godkänna totala projektbudgeten om 10 500 tkr för projektet (varav Luleå kommun 6 000 tkr och bidrag från Tillväxtverket och region Norrbotten 4 500 tkr) samt bevilja utökat igångsättningstillstånd.

Dialog

Har förts internt inom infrastruktur- och serviceförvaltningen och externt med Länsstyrelsen i Norrbotten, Tillväxtverket och region Norrbotten.

Beslutsunderlag

- Kartor likskärsbanken
- Fotografier likskärsbanken
- Kalkyl - rev datum 2025-12-05 Innerfjärdar

Marianne Kallin
Avdelningschef infrastruktur

Beslutet skickas till

Sektion projektledning
Sektion Landskap och trafik

Uppdragsgivare
Luleå kommun
Uppdragsnummer
B526

Upprättad av
Josefine Fridsjö
Granskad av
Jenny Wäppling

Datum
2026-01-13

Likskärsbanken

KARTOR

STATUS: GRANSKNINGSHANDLING

Rev	Datum	Revideringen avser	Signatur

KFS AnläggningsKonstruktörer AB
Gårdsvägen 13
169 70 Solna
www.kfs.se

Figur 1. Översiktskarta. (hitta.se)

Figur 2. Karta över Likskäret. (hitta.se)

Uppdragsgivare
Luleå kommun
Uppdragsnummer
B526

Upprättad av
Josefine Fridsjö
Granskad av
Jenny Wäppling

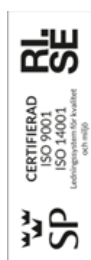
Datum
2026-01-13

Likskärsbanken

FOTOGRAFIER

STATUS: GRANSKNINGSHANDLING

Rev	Datum	Revideringen avser	Signatur

KFS AnläggningsKonstruktörer AB
Gårdsvägen 13
169 70 Solna
www.kfs.se

Foto 1. Uppströmsvy. Från vänster: Norra sponten, överfallsdel, båtramp och södra sponten. (KFS 2020)

Foto 2. Vy från norr. (KFS 2009)

Foto 3. Nedströmsvy från väg. Södra spanten, lucka med fiskväg och båtramp. (KFS 2020)

Foto 4. Norra spanten sedd från södra spanten. Från vänster: Lucka med fiskväg, båtramp och norra spanten. (KFS 2020)

Foto 5. Norra sponten. (KFS 2020)

Foto 6. Översiktsvy sedd från vägen. Från vänster: Del av etableringsyta, södra sponten, lucka med fiskväg, båtramp vid överfallsdel och norra sponten. (KFS 2020)

Foto 7. Södra sponten. (KFS 2020)

Foto 8. Vy sedd från spont. Bro och väg. (Luleå kommun 2025)

Foto 9. Vy sedd från väg. Vägbro inringad. Från vänster: Mulövikén, väg, Sörfjärden. (KFS 2009)

Igångsättningstillstånd reinvestering Midsommarvägen 2026

Ärendenr 2026/126-3.4.6.1

Infrastruktur- och serviceförvaltningens förslag till beslut

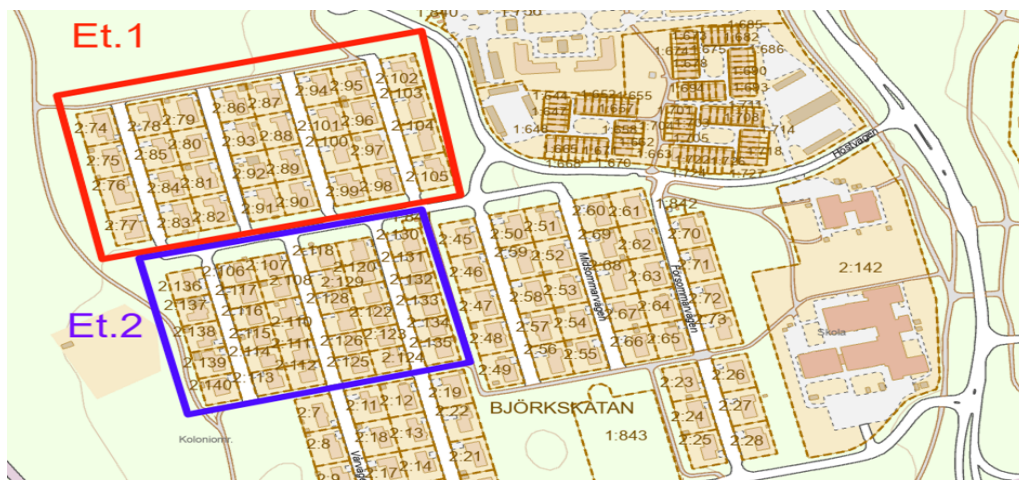
Infrastruktur och servicenämndens arbetsutskott beslutar överföra 6 000 tkr av igångsatta medel Hantverkarsvägen till projekt 34021 Reinvestering Midsommarvägen, överföra 5 000 tkr av igångsatta medel från projekt 38778 IT Nextgen funktionsdator till projekt 34021 Reinvestering Midsommarvägen, godkänna projektbudgeten 11 000 tkr för projekt 34021 Reinvestering Midsommarvägen samt bevilja igångsättningstillstånd.

Sammanfattning av ärendet

Lumire AB bytte under 2025 vatten- och avlopp, etapp 1 Midsommarvägen (bifogad bild). Infrastruktur- och serviceförvaltningen (ISF) planerar därför att under 2026 färdigställa etapp 1. I samverkan med Lumire ska också etapp 2 (bifogad bild) påbörjas, där endast kostnad för överbyggnad tas av ISF under 2026. Total kostnad för ovanstående åtgärder 2026 är beräknad till 11 000 tkr.

För att kunna färdigställa etapp 1 av Midsommarvägen behöver omfördelning av investeringsbudget göras och förslag är att omfördela 6 000 tkr från Hantverkarsvägen (medel som inte kommer att tas i bruk 2026) samt 5 000 tkr från IT Nextgen funktionsdator som bedöms inte kommer att nyttjas under 2026.

Slutligt färdigställande av etapp 2 görs 2027.

Dialog

Dialog inom infrastruktur- och förvaltningen samt samrådsmöten med ledningsägare. Allt arbete sker i samplanering med Lumire AB.

Marianne Kallin
Avdelningschef infrastruktur

Beslutet skickas till

Lumire AB
Sektionschef gata

Förslag till beslut avseende fråga om förvärv av Sandgatan 4 och 6, Götet 1 och 10.

Ärendenr 2025/1027-2.6.1.6

Infrastruktur- och serviceförvaltningens förslag till beslut

Infrastruktur- och servicenämnden beslutar rekommendera kommunstyrelsen besluta att sälja fastigheten Sandgatan 6 (Götet 1) i befintligt skick för 250 tkr till Järnet Kooperativ Hyresgästförening och möjliggöra för Järnet Kooperativ Hyresgästförening att arrendera fastigheten Sandgatan 4 (Götet 10).

Sammanfattning av ärende

Järnet Kooperativ Hyresrättsförening har uttryckt intresse för att köpa fastigheterna Götet 1 och 10 (Sandgatan 4 och 6) i Luleå. Fastigheterna ligger i Svarstöstaden, ett område som sedan 1960- och 1970-talen har ägts av kommunen och är skyddat av detaljplan A432 (kontors-/industriskyddsområde) samt riksintresse för kulturmiljövård. Byggnaden på Sandgatan 6 är i dåligt skick och brister i brandsäkerheten. Sandgatan 4 är obebyggd efter en brandskada. Driftnettot är negativt. Föreningen har, efter dialog, platsbesök och insyn i förelägganden, lagt ett bud på 250 000 kr för objekten i befintligt skick. De motiverar priset med omfattande renoveringsbehov, de restriktiva detaljplanerna och kulturmiljöaspekterna.

Järnet Kooperativ Hyresrättsförening har inkommit med en skrivelse och uttrycker i den sitt intresse att förvärva fastigheterna Götet 1 och Götet 10. Genom förvärvet avser föreningen att utöka beståndet i den kooperativa hyresrättsföreningen.

Föreningen har tidigare förvärvat fastigheten Ässjan 3, Sandgatan 5 och 7.

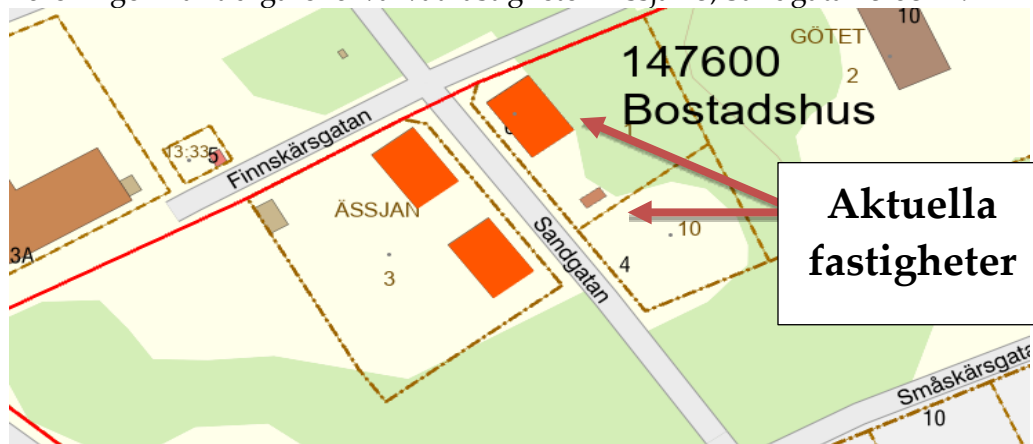

Bild WEBGis, Luleå kommun.

Bakgrund och tidigare beslut

Anledningen till att Luleå kommun äger flerbostadshus belägna på mark som inte är avsedd för bostadsbebyggelse, är att kommunen på 1960- och 70-talet genomförde en systematisk inlösen av fastigheter i Svartösten. Områdets långsiktiga lämplighet som bostadsområde var föremål för ifrågasättande av bland annat Länsstyrelsen i Norrbotten. Grunden till ifrågasättandet var den befintliga och planerade tunga industrin i närområdet och dess påverkan på Svartösten i form av buller, stoftspridning och andra förmodade risker.

Efter att stålverk 80-projektet lagts ned, påbörjades arbetet med de nya detaljplanerna för Svartösten och SSAB:s industriområde. Under arbetet med att ta fram dessa vägdes behovet av skyddsavstånd gentemot industriverksamheterna, hela Svartösten ligger exempelvis inom det skyddsavstånd på 1,5 km som Boverket rekommenderar för integrerade stålverk, mot värdet av att behålla befintliga bostäder samt att bevara områdets kulturhistoriska värden. I detaljplanen gavs därför möjlighet till viss förtätning i områdets inre delar, samtidigt som en byggnadsfri zon närmast de störande verksamheterna och andra åtgärder vidtogs för att undvika bostadsbebyggelse i de mest störningsutsatta lägena. LKAB och SSAB överklagade planen till Regeringen som avslog överklagan 1989.

Detaljplaner och Riksintressen

Sandgatan 4 och 6 (Götet 1 och 10) omfattas av detaljplan A432 från 1988. Av planbeskrivningen framgår att området är planerat som skyddsområde för industrin mot angränsande bostadsbebyggelse och anges som kontorsändamål.

Sandgatan 4 och 6 omfattas också av riksintresse för kulturmiljövård. Länsstyrelsen genomförde 2016 en inventering av Svartösten och en kulturhistorisk analys. Syftet var att producera ett kulturhistoriskt planeringsunderlag som beskriver och värderar kulturmiljön. Fastigheterna Åssjan 3 och Götet 1 beskrivs i analysen som en del av den bostadsbebyggelse inom området Järnet som vittnar om "bostadsföreningens roll som byggherre, företagets engagemang i personalens bostadsförsörjning och efterkrigstidens högre bostadsstandard och modernare livsmiljöer". De aktuella objekten bedöms som kulturhistoriskt värdefulla i länsstyrelsens analys. Alla lov, exempelvis rivningslov kan därmed överprövas av länsstyrelsen.

Skick och ekonomi

Byggnaden på Sandgatan 6 är i dåligt skick med eftersatt underhåll och har föreläggande från räddningstjänsten för undermålig brandsäkerhet. Det eftersatta underhållet beror till viss del på att det under delar av 60- och 70-talet tidvis rådde byggförbud i Svartösten på grund av den ovissa framtiden, och då var större underhållsåtgärder och investeringar ett alternativ för reglerings-

fastigheterna. Strategin för dessa objekt har under åren varit att upprätthålla godtagbar standard och funktion genom felavhjälpande underhållsinsatser då de används som bostäder.

Objektet har ett negativt driftnetto.

Förfrågan om förvärv

Järnet Kooperativ Hyresgästförening förvärvade under 2025 fastigheten Gär- sen 3, Sandgatan 5 och 7 efter beslut av kommunstyrelsen 2025-01-13, § 16, och har nu återkommit med intresse om att förvärva Sandgatan 4 och 6 (Götet 1 och 10). Deras förslag är en köpeskilling på 250 tkr för objekten i befintligt skick. De motiverar sitt förslag med de utmaningar byggnaden har i form av omfattande renoveringsbehov, gällande detaljplan samt riksintresse för kul- turmiljön.

Föreningens företrädare har fått samtlig dokumentation om byggnadens skick samt de förelägganden som finns från räddningstjänsten. Företrädarna har också, tillsammans med ansvarig förvaltare på fastighetsavdelningen gjort platsbesök.

Vad är ett hyreskooperativ?

En kooperativ hyresrättsförening kombinerar aspekter av hyresrätt och bo- stadsrätt. De boende går samman i en ekonomisk förening vilken äger fastig- heten. Hyresgästerna betalar en insats, som är avsevärt lägre än för bostads- rätter, men de äger inte sina bostäder. I stället har de stort inflytande över för- valtningen genom den demokratiska strukturen, där varje medlem har en röst. Den kooperativa hyresrätten regleras enligt svensk lag och erbjuder ett demo- kratiskt, hållbart och spekulationsfritt alternativ för boende. Det finns ingen privat vinning i den kooperativa hyresrättsformen utan medlemmarna får tillbaka den insats de gått in med när de flyttar ut.

Infrastruktur- och serviceförvaltningens förslag till beslut

Då det är ökade möjligheter till hyresobjekt i Svartöstadens som Järnet Koope- rativ Hyresgästförening vill uppnå föreslår infrastruktur- och serviceförvalt- ningen att Luleå kommun ska sälja fastigheten på Sandgatan 6 (Götet 1) där det i dag finns ett bostadshus, men behålla fastigheten Sandgatan 4 (Götet 10) som är obebyggd.

ISF föreslår vidare att föreningen ska ges möjlighet att arrendera fastigheten Sandgatan 4 (Götet 10) av Luleå kommun.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen har föreslagit infrastruktur- och ser- vicenämnden besluta rekommendera kommunstyrelsen besluta att sälja fas- tigheten Sandgatan 6 (Götet 1) i befintligt skick för 250 tkr till Järnet Koopera-

tiv Hyresgästförening och möjliggöra för Järnet Kooperativ Hyresgästförening att arrendera fastigheten Sandgatan 4 (Götet 10).

Dialog

Dialog har skett internt inom infrastruktur- och serviceförvaltningen, med kommunstyrelseförvaltningen (MEX och samhällsutveckling) samt med intressenterna Järnet Kooperativ Hyresgästförening.

Socialförvaltningens behov av lägenheter tillgodoses inom annat kommunalt bestånd samt via andra fastighetsägare.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2025-01-13, § 16
- Intresseanmälan att förvärva Götet 1 och 10, ingiven av Järnet kooperativ hyresrättsförening.

Fredrik Thyselius
Avdelningschef fastigheter

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningens kansli
Ordförande Järnet Kooperativ Hyresgästförening

Intresseanmälan – Förvärv av Götet 1 och Götet 10, Svartösten

Järnet Kooperativ Hyresrättsförening vill härmed uttrycka sitt intresse för att förvärva fastigheterna Götet 1 och Götet 10 (Sandgatan 6 och Sandgatan 4 i Svartösten). Vår förening har sedan förvärvet av Ässjan 3 tagit viktiga steg mot att utveckla och stärka den kooperativa hyresrättsformen i Luleå, och vi ser nu möjligheten att ta nästa steg i föreningens utveckling.

Bakgrund – Erfarenheter från Ässjan 3

Sedan vi förvärvade Ässjan 3 har vi byggt upp en stabil och välfungerande förening. Genom ett engagerat och demokratiskt arbete har vi skapat en trygg och inkluderande boendemiljö där de boende har stort inflytande över fastighetens förvaltning och utveckling. Arbetet med Ässjan 3 har gett oss värdefull erfarenhet av att hantera de utmaningar som följer med att äga och förvalta kulturhistoriska byggnader, samtidigt som vi ser att vi kan bevara och lyfta fram områdets unika karaktär.

Positiva effekter av Järnet Kooperativ Hyresrättsförenings etablering i Luleå

Etableringen av Järnet Kooperativ Hyresrättsförening i Svartösten har inneburit en tydlig social och kulturell vitalisering av området. Föreningen har samlat engagerade medlemmar med olika bakgrund vilket har bidragit till ökad mångfald och en stark gemenskap. Genom att arbeta ideellt och utan egen vinning har föreningen kunnat hålla nere boendekostnaderna och samtidigt investera i fastigheternas långsiktiga bevarande. Flera av de som engagerat sig i föreningen och flyttat in kommer också utanför Luleå kommun.

Järnet har blivit en förebild för hållbart och demokratiskt boende, där de boende själva har stort inflytande över förvaltning och utveckling. Föreningens arbete har inspirerat andra och bidragit till att öka kunskapen om kooperativa boendeformer i Luleå, men också möjliggjort att Luleå kommun lyfts på nationella forum som en plats där nya boendeformer kan utvecklas. Kommunen har också uppmärksammat föreningens insatser och ser Järnet som en viktig aktör i bevarandet av Svartöstadens kulturmiljö och i utvecklingen av nya boendeantern.

Motivering till förvärvet av Götet 1

Götet 1 är, likt Ässjan 3, en fastighet med stort kulturhistoriskt värde och stor potential. Genom att förvärva och förvalta Götet 1 vill vi fortsätta vårt arbete med att bevara och utveckla Svartösten, samtidigt som vi stärker den kooperativa hyresrättsformen i Luleå. Vi är trygga i att föreningen har den kompetens och stabilitet som krävs för att ta ansvar för ytterligare en fastighet.

Den kooperativa hyresrättsformen har visat sig vara ett attraktivt och hållbart alternativ för boende, där de boende tillsammans tar ansvar för fastighetens drift och utveckling. Modellen erbjuder ekonomisk rättvisa, demokratiskt inflytande och långsiktig social hållbarhet. Genom att undvika marknadsspekulation och hålla insatserna låga gör vi boendeformen tillgänglig för fler, vilket är särskilt viktigt för unga, äldre och personer med lägre inkomster.

Vi ser också ett växande intresse från nya medlemmar och intressenter som aktivt söker sig till Järnet Kooperativ Hyresrättsförening. Förvärvet av Götet 1 är därför avgörande för att kunna möta den ökade efterfrågan på kooperativa och socialt hållbara boendeanternativ i Svartöastaden, och för att ge fler möjlighet att bli en del av vår gemenskap.

Motivering till förvärvet av Götet 10

Götet 10 (Sandgatan 4) är idag enbart en markyta, men har stor betydelse för kvarterets framtida utveckling. På tomten stod tidigare ett flerfamiljshus, identiskt med de hus som idag finns på Sandgatan 5–7, men detta hus revs efter en brand runt 2010-talet. Vi vill förvärva Götet 10 för att hålla ihop området som rör Järnet Kooperativ Hyresrättsförening och för att på sikt åter vitalisera kvarteret. Fastigheten kommer inte att bebyggas i närtid, men vi ser det som strategiskt viktigt för att kunna utveckla området långsiktigt och skapa en sammanhållen och levande boendemiljö. Genom att inkludera Götet 10 i föreningens bestånd stärker vi möjligheten att på sikt återställa och utveckla kvarteret till ett attraktivt och socialt hållbart bostadsområde.

Samverkan och framtid

Vi ser vårt förvärv av Götet 1 och Götet 10 som en del av ett långsiktigt samarbete med Luleå kommun, där vi tillsammans fortsätter utveckla och introducera den kooperativa hyresrättsformen i Luleå kommun. Vår ambition är att bidra till bevarandet av områdets kulturmiljö och samtidigt skapa attraktiva, hållbara och socialt rättvisa boendemiljöer.

Symbolisk betydelse

Vi vill särskilt lyfta fram att vårt intresse för att förvärva Götet 1 och Götet 10 inte enbart handlar om en fastighetsaffär, utan om att ta ansvar för och utveckla ett kulturhistoriskt viktigt område i Luleå. För oss är detta förvärv symboliskt och har andra värden för Luleå kommun än en traditionell försäljning. Genom att överlåta fastigheterna till Järnet Kooperativ Hyresrättsförening möjliggör kommunen en långsiktig och hållbar utveckling av Svartöastaden, där social gemenskap, mångfald och kulturmiljö står i centrum.

Bud 250 000 kr

Vårt bud på 250 000 kr motsvarar de insatser (62 000 kr x 4) som de kommande bomedlemmarna och hyresgästerna går in med i föreningen. Genom att hålla insatserna på en skälig nivå i relation med det ideella arbete som krävs säkerställer vi att boendet förblir ekonomiskt tillgängligt och att fler har möjlighet att engagera sig och bli en del av Järnet Kooperativ Hyresrättsförening.

§ 16

Försäljning av objekt i Svartösten, Ässjan

Ärendenr 2024/2040-2.6.1.6

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att sälja fastigheten Sandgatan 5 och 7 (Ässjan 3) i befintligt skick för 250 tkr till Järnet Kooperativ Hyresgästförening,
2. uppdra till mark- och exploateringskontoret att genomföra försäljningen.

Reservationer

Samuel Ek (KD), Arne Nykänen (C), Sana Suljanovic (M), Matti Björk (M), Ingrid Vesterlund (-) och Thomas Söderström (L) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Framtida användning av objekten i detta ärende har under en längre tid diskuterats inom Luleå kommun då kommunen inte har behov av dem. Nu finns en förfrågan från Järnet Kooperativ Hyresgästförening om att förvärva fastigheten Ässjan 3, Sandgatan 5 och 7.

Sandgatan 5 och 7 består av två bostadshus med totalt åtta lägenheter (fyra i varje byggnad). Alla lägenheter utom en är vakant och belastar lokalbanken. Objekten har ett negativt driftnetto.

Sandgatan 5

Sandgatan 7

Infrastruktur- och servicesnämnden har 2024-10-31 § 130 rekommenderat kommunstyrelsen besluta att sälja fastigheten Sandgatan 5 och 7 (Ässjan 3) i befintligt skick för 250 tkr till Järnet Kooperativ Hyresgästförening, uppdra till mark- och exploateringskontoret att genomföra försäljningen. Under ärendets behandling i infrastruktur- och servicesnämnden reserverade sig Hans Å Strandberg (M), Bo Larsson (-), Anette Asplund (KD), Linus Lindström (M), Dag Elias Sundberg (M) och Mikko Timonen (C) mot beslutet.

Samhällsbyggnadsutskottet har 2024-12-16 § 121 föreslagit kommunstyrelsen besluta att sälja fastigheten Sandgatan 5 och 7 (Ässjan 3) i befintligt skick för 250 tkr till Järnet Kooperativ Hyresgästförening samt att uppdra till mark- och exploateringskontoret att genomföra försäljningen. Under ärendets behandling reserverade sig Samuel Ek (KD) och Sana Suljanovic (M) mot beslutet.

Sammanträdet

Samuel Ek (KD), Arne Nykänen (C), Sana Suljanovic (M), Matti Björk (M), Ingrid Vesterlund (-) och Thomas Söderström (L) föreslår följande ändring i beslutspunkt 1: Kommunstyrelsen beslutar att sälja fastigheten Sandgatan 5 och 7 (Ässjan 3) i befintligt skick för 250 tkr till Järnet Kooperativ Hyresgäst-

förening, uppdra till mark- och exploateringskontoret att genomföra försäljningen.

Ulrika Lundberg (V) föreslår bifalla samhällsbyggnadsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer Samuel Eks med fleras ändringsförslag under proposition och finner att kommunstyrelsen avslår förslaget.

Ordföranden ställer därefter samhällsbyggnadsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund och tidigare beslut

Anledningen till att Luleå kommun äger flerbostadshus belägna på mark som inte är avsedd för bostadsbebyggelse, är att kommunen på 1960- och 70-talet genomförde en systematisk inlösen av fastigheter i Svartöstaden. Områdets långsiktiga lämplighet som bostadsområde var föremål för ifrågasättande av bland annat Länsstyrelsen i Norrbotten. Grunden till ifrågasättandet var den befintliga och planerade tunga industrin i närområdet och dess påverkan på Svartöstaden i form av buller, stoftspridning och andra förmodade risker.

Efter att stålverk 80-projektet lagts ned, påbörjades arbetet med de nya detaljplanerna för Svartöstaden och SSAB:s industriområde. Under arbetet med att ta fram dessa vägdes behovet av skyddsavstånd gentemot industriverksamheterna, hela Svartöstaden ligger exempelvis inom det skyddsavstånd på 1,5 km som Boverket rekommenderar för integrerade stålverk, mot värdet av att behålla befintliga bostäder samt att bevara områdets kulturhistoriska värden. I detaljplanen gavs därför möjlighet till viss förtätning i områdets inre delar, samtidigt som en byggnadsfri zon närmast de störande verksamheterna och andra åtgärder vidtogs för att undvika bostadsbebyggelse i de mest störningsutsatta lägena. LKAB och SSAB överklagade planen till Regeringen som avslog överklagan 1989.

Då Sandgatan 5, 6 och 7 (Ässjan 3 och Götet 1) tidigare varit föremål för diskussioner om planändring har ett ärende varit upp i dåvarande Plan- och tillväxtutskottet som 2006-02-20, § 20 beslutade att inte ändra gällande detaljplan A432 för bostadsändamål då närheten till SSAB och vikten av att trygga SSAB:s framtida verksamhet gör att det är olämpligt.

Kommunstyrelsen beslutade 2016-05-09, § 139 att byggnaderna på Sandgatan 5, 6 och 7 skulle säljas i befintligt skick för att användas för kontorsändamål. Beslutet motiverades med att byggnaderna bedömdes ha ett visst kulturhisto-

riskt värde och att förhållandena i övrigt inte har ändrats på ett sätt som motiverar framtagande av en ny detaljplan. Försäljning av fastigheterna har inte genomförts, sannolikt pga. osäkerheten kring Norrbottniabanans dragning. Under åren har lägenheterna i första hand nyttjats för socialförvaltningens behov. Utredningar av byggnadernas skick har gjorts och det omfattande renoveringsbehovet samt att byggnaderna är regleringsfastigheter inlösta för rivning, ledde till att stadsbyggnadsnämnden 2022-04-28, § 66 beslutade att rekommendera kommunstyrelsen besluta om rivning av byggnaderna på Sandgatan 5, 6 och 7.

Detaljplaner och Riksintressen

Sandgatan 5 och 7 (Ässjan 3) omfattas av detaljplan A432 från 1988. Av planbeskrivningen framgår att området är planerat som skyddsområde för industrin mot angränsande bostadsbebyggelse och anges som kontorsändamål.

Sandgatan 5 och 7 omfattas också av riksintresse för kulturmiljövård. Länsstyrelsen genomförde 2016 en inventering av Svartösten och en kulturhistorisk analys. Syftet var att producera ett kulturhistoriskt planeringsunderlag som beskriver och värderar kulturmiljön. Fastigheterna Ässjan 3 och Götet 1 beskrivs i analysen som en del av den bostadsbebyggelse inom området Järnet som vittnar om "bostadsföreningens roll som byggherre, företagets engagemang i personalens bostadsförsörjning och efterkrigstidens högre bostadsstandard och modernare livsmiljöer". De aktuella objekten bedöms som kulturhistoriskt värdefulla i länsstyrelsens analys. Alla lov, exempelvis rivningslov kan därmed överprövas av länsstyrelsen.

Skick och ekonomi

Byggnaderna på Sandgatan 5 och 7 är i dåligt skick med eftersatt underhåll och har föreläggande från räddningstjänsten för undermålig brandsäkerhet. Det eftersatta underhållet beror till viss del på att det under delar av 60- och 70-talet tidvis rådde byggförbud i Svartösten på grund av den ovissa framtiden, och då var större underhållsåtgärder och investeringar ett alternativ för regleringsfastigheterna. Strategin för dessa objekt har under åren varit att upprätthålla godtagbar standard och funktion genom felavhjälpande underhållsinsatser då de används som bostäder.

Objekten har ett negativt driftnetto.

Förfrågan om förvärv

Företrädare för Järnet Kooperativ Hyresgästförening (innan föreningen var bildad) visade under 2022 intresse om att förvärva Sandgatan 5, 6 och 7 samt Bolagsgatan 26 för att byggnaderna fortsatt ska användas som bostäder i hyresrättsform. Dialog och möten har pågått sedan dess och föreningens företrä-

dare har fått samtlig dokumentation om byggnadernas skick samt de förelägganden som finns från räddningstjänsten. De har själva haft dialog med räddningstjänsten om föreläggandena och vilka delar av byggnaderna som inte kan nyttjas utan åtgärder. Företrädarna har också, tillsammans med ansvarig förvaltare på fastighetsavdelningen gjort platsbesök.

Föreningen har nu återkommit med intresse om att förvärva Sandgatan 5 och 7 (Ässjan 3). Deras förslag är en köpeskilling på 250 tkr för objekten i befintligt skick. De motiverar sitt förslag med de utmaningar byggnaderna har i form av omfattande renoveringsbehov, gällande detaljplan samt riksintresse för kulturmiljön. Luleå kommun saknar idag den kooperativa hyresrättsformen, och Järnet Kooperativ Hyresrättsförening ser stora möjligheter att tillsammans med Luleå kommun utveckla denna boendeform.

Vad är ett hyreskooperativ?

En kooperativ hyresrättsförening kombinerar aspekter av hyresrätt och bostadsrätt. De boende går samman i en ekonomisk förening vilken äger fastigheten. Hyresgästerna betalar en insats, som är avsevärt lägre än för bostadsrätter, men de äger inte sina bostäder. I stället har de stort inflytande över förvaltningen genom den demokratiska strukturen, där varje medlem har en röst. Den kooperativa hyresrätten regleras enligt svensk lag och erbjuder ett demokratiskt, hållbart och spekulationsfritt alternativ för boende. Det finns ingen privat vinning i den kooperativa hyresrättsformen utan medlemmarna får tillbaka den insats de gått in med när de flyttar ut.

Med utgångspunkt i ovanstående föreslår infrastruktur- och serviceförvaltningen att infrastruktur- och servicenämnden rekommenderar kommunstyrelsen att sälja Sandgatan 5 och 7, (Ässjan 3) i befintligt skick för 250 tkr till Järnet Kooperativ Hyresgästförening samt uppdra till mark- och exploateringskontoret att genomföra försäljningen.

Dialog

Dialog har förts internt inom infrastruktur- och serviceförvaltningen, med kommunstyrelseförvaltningen samt med intressenterna Järnet Kooperativ Hyresgästförening. Socialförvaltningens behov av lägenheter tillgodoses inom annat kommunalt bestånd samt via andra fastighetsägare.

Beslutsunderlag

- Statusbesiktning av Sandgatan 5 6 och 7, KLF Hid: 2024.9710
- Kulturmiljöinventering Svartösten Luleå kommun 20150930, KLF Hid: 2024.9711
- Infrastruktur- och servicenämndens beslut 2024-10-31 § 130, KLF Hid: 2024.9709
- Samhällsbyggnadsutskottets beslut 2024-12-16 § 121, KFL Hid: 2024.12391

Beslutet skickas till

Infrastruktur- och servicenämnden

Kommunstyrelseförvaltningen, mark- och exploateringskontoret

Företrädare för Järnet Kooperativ Hyresgästförening

Revidering av infrastruktur- och servicenämndens verksamhetsplan och driftbudget 2026

Ärendenr 2026/120-1.3.3.1

Infrastruktur- och serviceförvaltningens förslag till beslut

Infrastruktur- och servicenämnden godkänner förslag till revidering av verksamhetsplan och driftbudget 2026.

Sammanfattning av ärendet

Infrastruktur- och servicenämnden beslutade 2025-11-13, § 125 om verksamhetsplan 2026 och 2025-12-11, § 140 om driftbudget 2026. Då IT-avdelningen från och med 2026-01-01 finns inom infrastruktur- och serviceförvaltningen behöver båda dessa revideras. Infrastruktur- och serviceförvaltningen föreslår också ändring av några mätetal avseende kontakt med kommunen. Vidare föreslås ändringar under kapitel 7, Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige.

Reviderad driftbudget 2026

Avdelning	Ny budget 2026	Budget 2026 prel. dec	Förändring (+ökning)	Budget 2025
Nämndskostnader	2 018	2 004	14	1 971
Förvaltningsdirektör	20 879	20 560	319	10 681
Avdelning IT	8 650	-	8 650	-
Avdelning Verksamhetsstöd	17 867	16 214	1 653	15 105
Avdelning Service o support	76 635	73 437	3 198	71 330
Avdelning Infrastruktur	293 221	293 868	-647	275 860
Avdelning Fastigheter och verksamhetsnära service	19 591	19 591	0	21 970
ISN	438 861	425 674	13 187	396 917

Dialog

Dialog internt inom infrastruktur- och serviceförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Reviderad verksamhetsplan för infrastruktur- och serviceförvaltningen 2026 (bilaga)

David Johansson
Avdelningschef verksamhetsstöd

Beslutet skickas till

Infrastruktur- och serviceförvaltningens ledningsgrupp exkl. avd. chef MoB.

Verksamhetsplan

Dokumentnamn		Kategori	Publicerad
Verksamhetsplan ISN 2026		Aktiverande	Intranätet
Ärendenr	Beslutad av	Beslutsdatum	Giltighetstid
SBF 2025/1033 <u>2026/120</u>	Infrastruktur- och servicenämnden	2025-11-13 <u>2026-xx-xx</u>	2026
Ersätter		Ärendenr	Beslutsdatum
Verksamhetsplan 202 6 ⁵		SBF 2024/851 <u>2025/1033</u>	2024-12-19 <u>2025-11-13</u>
Dokumentägare		Gäller för	
Infrastruktur- och servicedirektör		Infrastruktur- och servicenämnden	
Syfte			
Verksamhetsplanering 2026			
Uppföljning			
-			
Underlag			
-			

Innehållsförteckning

1 Inledning	2
2 Uppdrag	3
3 Organisation	4
4 Verksamhet	5
5 Visionen om framtidens Luleå 2040	7
6 Infrastruktur- och servicenämndens målsättningar	9
7 Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige	16
8 Ekonomi	18
9 Uppföljning.....	19

1 Inledning

Infrastruktur- och servicenämndens verksamhetsplan är ett dokument för planering och styrning. Planen beskriver bakgrunden till infrastruktur- och servicenämndens prioritering och bidrag till förverkligande av kommunövergripande måluppfyllelse 2040.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen ansvarar för att omsätta Infrastruktur- och servicenämndens plan i praktisk handling.

Den nya organisationen ska stärka förutsättningarna för gränsöverskridande samverkan och fokus på de vi finns till för. Under mandatperioden kommer partnerskap, service och tillgänglighet vara i förvaltningens fokus.

Vi ska proaktivt agera som en partner och ska arbeta nära och tillsammans med kommunens förvaltningar och bolag. Partnerskapet ska vara ett förhållningssätt som präglar förvaltningen och alla medarbetare ska ha förståelse för vad detta innebär i handling och varför det är viktigt.

Luleå kommuns service, oavsett om det riktar sig till samhällskollektivet, till enskilda individer och företag eller internt till kommunens medarbetare, ska ligga i nationell framkant när det gäller nöjda kunder, kvalitet och effektivitet. Servicekulturen ska genomsyra hela förvaltningen som i sin tur ska stärka servicekulturen i hela kommunen. Förvaltningen ska särskilt samordna, utveckla och optimera resurser inom kommunkoncernen och tillsammans med andra kommuner och nationella aktörer i syfte att underlätta medborgarnas tillgänglighet till offentlig service och bidra till likvärdig service för alla. Förvaltningsdirektören är, på uppdrag av kommundirektören, projektägare för projektet "**Sveriges bästa service**". Projektet pågår till och med 2027 och målet är ett bemötande, en självservice samt en ärendehantering som är bland de bästa nationellt.

Vi gör det lätt att göra rätt för en fungerande och hållbar vardag. Tillsammans utvecklar vi service i nationell framkant.

2 Uppdrag

Infrastruktur- och servicenämndens uppdrag är att i dialog med medborgare, näringsliv och kommunala verksamheter skapa ett hållbart samhälle med attraktiva livsmiljöer där alla kan leva ett rikt och utvecklande liv.

Inom sitt ansvarsområde ska nämnden tillhandahålla, förvalta och utveckla en god infrastruktur genom planering och genomförande av beslutade detaljplaner och avtal samt fullgöra kommunens uppgifter avseende vatten- och avloppsförsörjning.

Nämnden ska verka för hög trafiksäkerhet, god framkomlighet och bra trafikmiljö av gator och gång- och cykelvägar. Vidare ansvarar nämnden för planering, utveckling och skötsel av allmänna park- och naturmiljöer, lekmiljöer samt kommunens skogsbestånd.

Nämnden ansvarar för kommunens fastigheter, som inte förvaltas av annan nämnd eller styrelse, och ska tillgodose kommunala verksamheters behov av ändamålsenliga lokaler och bostäder samt bidra till goda och estetiskt tilltalande miljöer samt god byggnadskultur.

Nämnden ska samordna och utveckla gemensamma stödfunktioner till kommunens verksamheter samt den gemensamma servicen till medborgare och företag. Därtill är nämnden ansvarig för drift och förvaltning av organisationens IT-miljö samt stöd och utveckling av IT-infrastruktur, geografiska informationssystem och förvaltning av geodata.

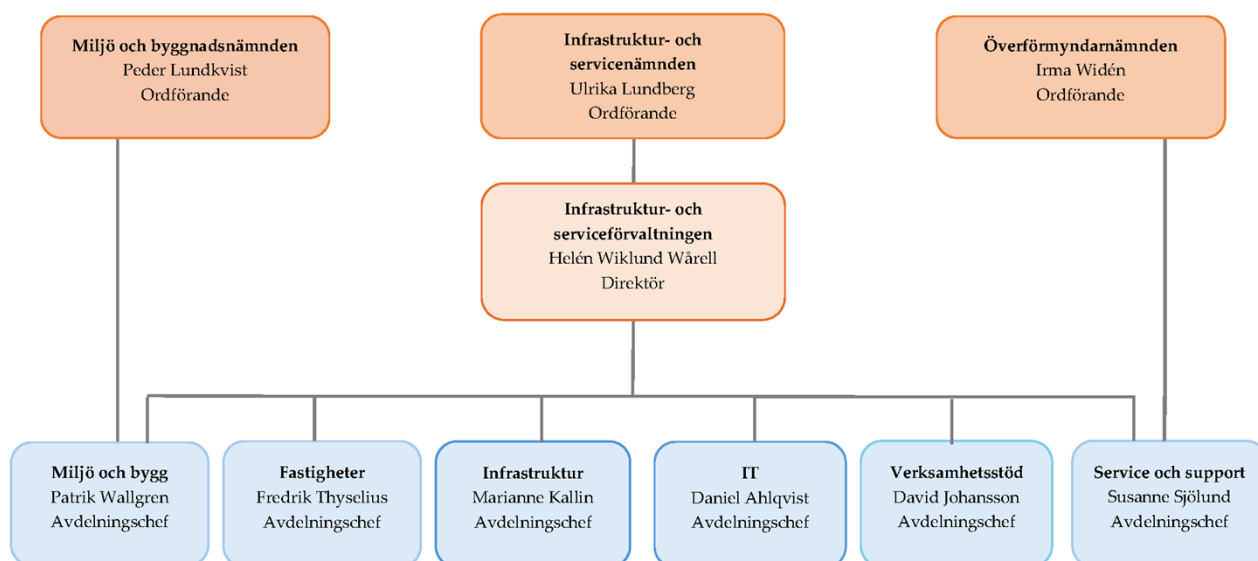
Nämnden är trafiknämnd enligt lag om nämnd för vissa trafikfrågor och bistår kommunstyrelsen i arbetet med den översiktliga användningen av mark och vatten och den övergripande trafikplaneringen.

Nämndens uppdrag regleras i detalj av reglementet beslutat av kommunfullmäktige.

3 Organisation

Infrastruktur- och servicenämnden (ISN) består av 15 ordinarie ledamöter och 15 ersättare. ISN har ett arbetsutskott (au) bestående av fem ordinarie ledamöter (S, M, V och KD) och fem ersättare (S, C, V och L). Ordförandeskapet innehas av Vänsterpartiet och KD har vice ordförandeskapet. I au finns också två insynsplatser.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen består av fem avdelningar. Verksamheten arbetar på uppdrag av tre nämnder; Infrastruktur- och servicenämnden, Miljö- och byggnadsnämnden samt Överförmyndarnämnden (överförmyndarenheten, som är en verksamhet inom avdelning Service och support, rapporterar till Överförmyndarnämnden). Den del av verksamheten som beskrivs i den här verksamhetsplanen arbetar på uppdrag av Infrastruktur- och servicenämnden. [Ny organisationsbild nedan](#)

4 Verksamhet

Avdelning Fastigheter

- **Fastighetsförvaltning** tillhandahåller ändamålsenliga lokaler och bostäder för kommunens verksamheter.
- **Lokalförsörjning** ansvarar för tillbyggnad och nyproduktion av egna lokaler, inhyrning av externa objekt samt administration av lägenheter (egna och inhyrda) för den sekundära bostadsmarknaden.
- **Verksamhetsnära service** tillhandahåller lokalvård och vaktmästarservice till alla förvaltningar.

Avdelning Infrastruktur

- **Gata** ansvarar för drift och underhåll av kommunala gator, gång- och cykelvägar, broar, belysning och trafikanordningar samt parkeringsverksamhet.
- **Landskap och trafik** ansvarar för planering och utveckling av parker, gator och gång- och cykelvägar, trafikfrågor som inte ansvaras av annan förvaltning, deltar i arbetet med översiktlig planering, riktlinjer, planer och program.
- **Park och natur** ansvarar för skötsel av allmänna park- och naturmiljöer, stadsträdgården samt kommunens skogsbestånd.
- **Projektledning** ansvarar för projektledning av bygg- och anläggningsprojekt samt tillhandahåller stöd för energi, el, inomhusmiljö, kostnads kalkyler i tidiga skeden.
- **Geodata** ansvarar för geografisk information (GI) och förvaltning av geodata genom att använda standarder, styra geodatainsamling i syfte att tillhandahålla och utveckla geografiska informationssystem.

Avdelning Service och support

- ~~IT-support, IT-drift och IT-utveckling ansvarar för drift och förvaltning av kommunens gemensamma IT-miljö samt stöd och utveckling av IT-infrastruktur och verksamhetssystem.~~
- **Kundcenter** ger information, regelstyrd handläggning och service till kunder i kommunala ärenden.

- **Lönecenter** arbetar kvalitetssäkring och stöd i frågor inom löneadministration och schemaläggning.
- **Ekonomicenter** arbetar med kvalitetssäkring och stöd inom ekonomiadministration.
- **Internservice** ger service i ärenden externt och internt (här ingår fordonsservice).
- **Systemförvaltning** ansvarar för förvaltning och utveckling av kommunens administrativa system inom HR och kundservice.

Avdelning IT

- **IT-avdelningen består av gemensamma funktioner samt enheterna IT-tjänster och support, IT-infrastruktur och drift samt IT-förvaltning och utveckling och ska ur ett kommungemensamt perspektiv, leda, samordna och vidareutveckla koncernens IT-verksamhet, säkerställa ett säkert, robust och kostnadseffektivt IT-stöd genom styrning, utveckling, förvaltning och drift av gemensam IT-infrastruktur, system och tjänster. Avdelningen ansvarar för koncernens cybersäkerhet samt support och underhåll av den digitala infrastrukturen för att möjliggöra en tillgänglig och hållbar digital miljö för hela organisationen. Avdelningen samordnar och är stöd för Norrbottens e-nämnd.**

Avdelning Verksamhetsstöd

- Förvaltningens stöd- och resursfunktion inom ekonomi, utveckling, uppföljning och analys samt HR, diarie/arkiv, IT-samordning och kommunikation.

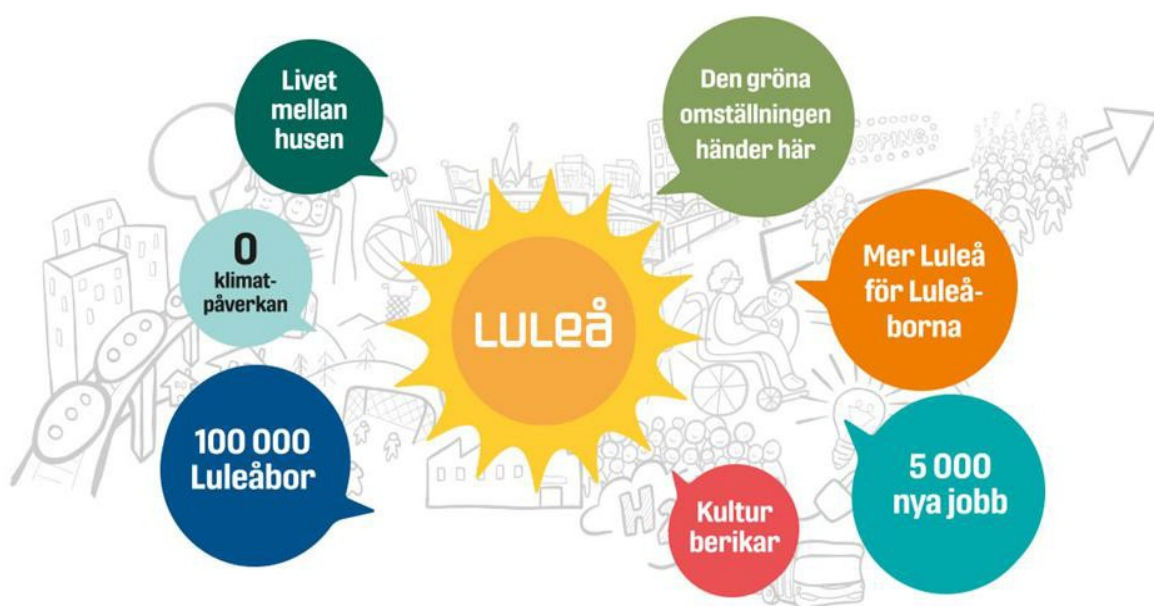
Privata utförare

Delar av det kommunala uppdraget utförs av privata utförare. Med privat utförare avses en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet. Detaljer gällande uppdragsbeskrivning samt överenskomna servicestandarder finns beskrivna i nämndens uppföljningsplan av privata utförare.

5 Visionen om framtidens Luleå 2040

Vision Luleå 2040 innebär att vi nu är på väg mot framtidens Luleå. Vi ska tillsammans skapa ett attraktivt, hållbart Luleå med Sveriges bästa service.

Fortsatta satsningar på välfärden, tillväxt, ökat tempo i klimatomställningen, en levande landsbygd och ett mer inkluderande Luleå är prioriterat.

**Tillsammans skapar vi ett hållbart,
attraktivt Luleå med Sveriges bästa service.**

Och plats för minst 100 000 Luleåbor.

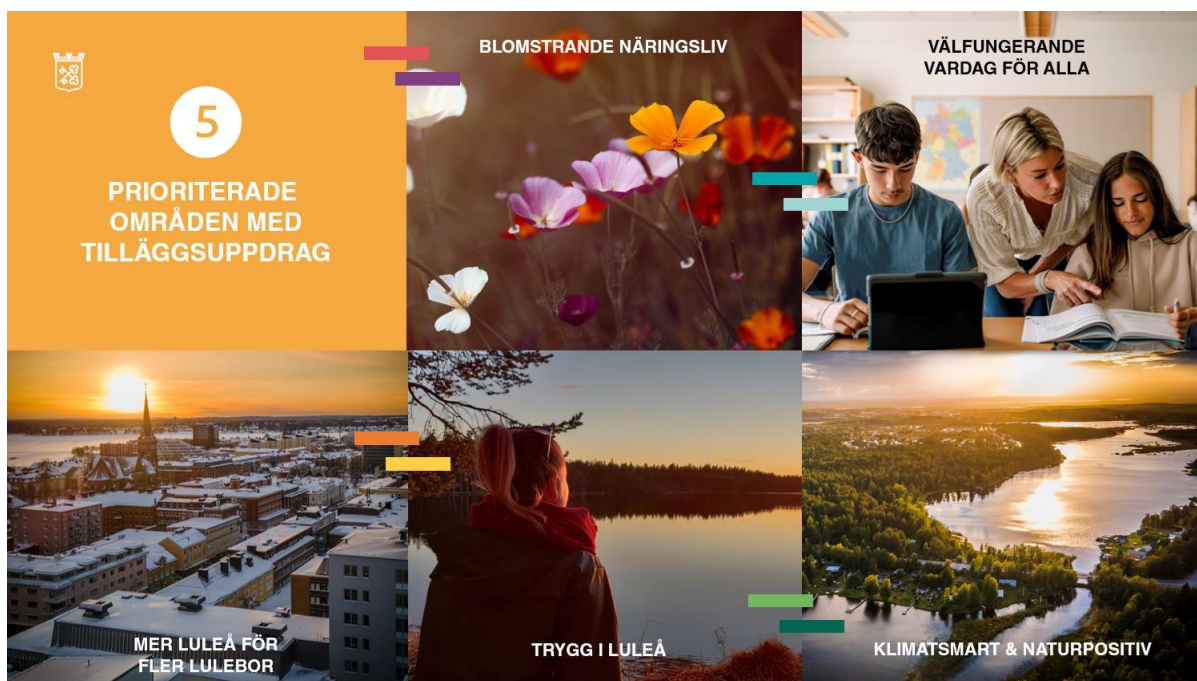

5.1 Prioriterade områden

Kommunkoncernen har fem prioriterade områden och tilläggsuppdrag på väg till visionen om framtidens Luleå 2040 då vi ska:

- Vara 100 000 Luleåbor
- Ha 0 klimatpåverkan
- Ökat med 5 000 nya jobb
- Ha en 100% fungerande vardag

Luleå kommunkoncern ska i alla verksamheter inför 2026, med utgångspunkt i sina grunduppdrag, besluta om målsättningar för att bidra till kommunfullmäktiges prioriterade områden och tilläggsuppdrag.

Kommunfullmäktiges prioriterade områden visar hur kommunen valt att gruppera insatser som vi tillsammans utför för att uppnå den politiska viljeinriktningen, kommunala och globala hållbarhetsmål samt utveckla verksamheten. De prioriterade områdena med tillhörande effekter följs upp i delårsrapport och årsredovisning och måluppfyllelsen är en del vid bedömningen om kommunen uppnått god ekonomisk hushållning i verksamheten.

De prioriterade områdena löper horisontellt genom organisationen, och här samverkar nämnder och bolag med utgångspunkt i den ansvarsfördelning som regleras i reglementen och ägardirektiv. Det kompletteras med initiativ som löser gemensamma utmaningar.

6 Infrastruktur- och servicenämndens målsättningar

Infrastruktur- och servicenämnden har beslutat om målsättningar för att bidra till kommunfullmäktiges prioriterade områden. Nämnden har av kommunfullmäktige också tilldelats tilläggsuppdrag, dessa finns sammanställda under kapitel 7. Om inte annat anges sker finansiering av målsättningar och tilläggsuppdrag inom tilldelad ram.

6.1 Valfungerande vardag för alla

Det prioriterade områdets syfte är att Luleå kommunkoncerns välfärd och service ska ligga i nationell framkant. Kommunen ska leverera en hög kvalitet och effektivitet i utbildning, omsorg och samhällsservice. En fördjupad beskrivning av området framgår i Luleå kommuns Mål och budget 2026–2028.

Infrastruktur- och servicenämnden har beslutat om tre målsättningar som stöder det prioriterade området;

- Effektiv och långsiktig försörjning av infrastruktur
- Stärkt service- och kvalitetskultur. Luleå kommunkoncern ska erbjuda Sveriges bästa service – där invånare, företag och samarbetspartners upplever att det är enkelt, tryggt och smidigt i varje kontakt
- Effektivt ledarskap - för en hållbar arbetsplats och ett stärkt medarbetarskap - en arbetsplats att längta till!

6.1.1 Effektiv och långsiktig försörjning av infrastruktur

Infrastruktur- och serviceförvaltningen ska:

- vidareförädla lokalförsörjningsprocessen i enlighet med kommande Policy för lokalförsörjning och Riktlinje för lokalförsörjning
- fortsätta arbetet med lokaler; samlokalisering, yteffektivisering och kostnadseffektivisering
- halvera driftkostnaden för lokalbanken till 2026-12-31

I tillägg till ovan och inom ramen för sitt ordinarie uppdrag tillhandahåller nämnd och förvaltning tillgänglig, säker och robust IT och bistår verksamheterna utifrån nuvarande och framtida behov.

Mätetal	Utfall 2024	Prognos 2025	Mål 2026
Åtgärder enligt reinvesteringsplan för gata och gc-vägar är genomförda till 100%.	87,5%	90%	100%
Åtgärder i beslutad förnyelse- och underhållsplan för VA är genomförda till 100%.	70%	73%	100%
Åtgärder enligt reinvesteringsplan för fastigheter är genomförda till 100%	98%	100%	100%
Nyttjande av tilldelade resurser (mkr) för beslutad reinvesteringsplan för gata och gc-vägar	103%	86%	100%
Nyttjande av tilldelade resurser (mkr) för beslutad förnyelse- och underhållsplan för VA	78%	89%	100%
Nyttjande av tilldelade resurser (mkr) för beslutad reinvesteringsplan för fastigheter	96%	100%	100%
Driftkostnaden för objekt i lokalbanken ska under mandatperioden minska med >50% (jämfört med 2022-12-31, 17 mkr). <i>Fastighetsobjekt där nämnden har rådighet kommer att särredovisas i samband med rapportering.</i>	+24% 21 mkr	+12% 19 mkr	-50% 8,5 mkr

6.1.2 Stärkt service- och kvalitetskultur

Infrastruktur- och serviceförvaltningen ska:

- öka nöjdheten från medborgare och näringslivet i kontakterna med kommunen
- öka verksamheternas nöjdhet med lokalförvaltning
- förbättra övergripande ärendehantering inom Luleå kommun, där bland annat felanmälan och hantering av synpunkt prioriteras
- utveckla och förbättra lekmiljöer enligt Riktlinjer för kommunala lekmiljöer
- fortsätta utbyggnaden av utegym enligt Riktlinjer för kommunala utegym

Ökad kundnöjdhet nås bland annat genom användarvänliga självservice-lösningar, ökad effektivitet och nyttjande av AI enligt den av förvaltningen beslutade digitaliseringsplanen.

Plan för service på landsbygden ska stärka förutsättningarna för levande och livskraftiga landsbygder i kommunen.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen ska:

- ta fram åtgärdsförslag och resursåtgång utifrån beslutad Plan för service på landsbygden.

Mätetal	Senaste utfall	Mål 2026
Verksamheternas nöjdhet avseende förvaltning av lokaler och lokalvård, fysisk miljö och service (NKL, Nöjd-Kund-Index, Evimetrix)	59	60
Förbättrad ärendehantering av felanmälan inom avdelning fastigheter - ärenden ska vara påbörjade och planerade inom tre arbetsdagar.	65%	80%
Förbättrad ärendehantering av felanmälan inom Gata och Park – anmälare ska inom tre arbetsdagar få återkoppling att felet kommer att åtgärdas och när det åtgärdas.	54%	80%
Förbättrad ärendehantering inom Gata och Park – anmälare ska få återkoppling när felet är åtgärdat.	89%	90%
Nöjdhet i kontakten med Luleå kommuns kundcenter	87%	85% 90%
Andel lösta ärenden i första kontakt av totala antalet ärenden	78%	75% 80%
Nöjdhet med bemötandet vid telefonkontakt med kommunen	86%	85% 90%
Upplevd enkelhet vid telefonkontakt med kommunen	74%	80%
Upplevd tydlighet vid kontakt via e-post med kommunen	81%	85%
Upplevd enkelhet vid kontakt via e-post med kommunen	76%	80%

6.1.3 Effektfullt ledarskap - för en hållbar arbetsplats och ett stärkt medarbetarskap – en arbetsplats att längta till!

Nämndens målsättning ligger i linje med kompetensförsörjningsstrategin vilken kopplar politiska mål till operativt arbete där fokus ligger på att bygga en robust organisation som attraherar, utvecklar och behåller den kompetens som krävs.

Genom ett ledarskap, med tydlig uppdragsbeskrivning, rimligt ansvar och rätt stöd i vardagen, och som är både närvarande, drivande och effektfullt byggs tillit och skapas förutsättningar för ett starkt medarbetarskap och en kultur som främjar lärande, tillit, delaktighet och ständiga förbättringar. En hållbar arbetsmiljö där återhämtning, balans, tillit och trygghet är en naturlig del av vardagen stärker engagemanget och kvaliteten i verksamhetens resultat. Förvaltningen följer de nyckeltal som samlas in centralt.

6.2 Mer Luleå för fler luleåbor

Det prioriterade områdets syfte är att möjliggöra industrins omställning i rätt takt och nå en hållbar tillväxt och samhällsomställning med kulturen som drivkraft. Inflyttningen till Luleå ska kunna öka och livet mellan husen ska utvecklas. Invånare ska känna sig delaktiga i samhällsomställningen och ha möjlighet att bidra. En fördjupad beskrivning av området framgår i Luleå kommuns Mål och budget 2026–2028.

Infrastruktur- och servicenämnden har beslutat om två målsättningar som stöder det prioriterade området;

- Utökad och vidareutvecklad samverkan inom kommunkoncernen och externt med tex kommuninvånare, företag, förening och andra myndigheter.
- Öka förtroendet för kommunen genom tidig, tydlig och transparent kommunikation.

6.2.1 Utökad och vidareutvecklad samverkan inom kommunkoncernen och externt med tex kommuninvånare, företag, förening och andra myndigheter.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen ska:

- utreda och initiera ökade möjligheter till samverkan inom kommunkoncernen

Under 2025 genomfördes Luleå Framtidsforum. Deltagarnas uppdrag var att diskutera och ta fram rekommendationer till kommunens politiker kring de samhällsförändringar som följer i spåren av den gröna omställningen. Bland de rekommendationer som medborgarna lämnat finns flera som, helt eller delvis ligger inom, nämndens och förvaltningens ansvarsområde. Dessa är till stor del omhändertagna inom ordinarie uppdrag och/eller de prioriteringar nämnden gjort i och med beslut om investeringsplan 2026–2028.

Genomförda aktiviteter avrapporteras i samband med delårs- och årsuppföljning.

6.2.2 Öka förtroendet för kommunen genom tidig, tydlig och transparent kommunikation

Infrastruktur- och serviceförvaltningen ska:

- synliggöra resultatet av nämndens investeringar, prioriteringar och mål
- i högre grad informera om det som påverkar medborgare och företagare, såväl positiva, som de som kan innebära störningar

6.3 Trygg i Luleå

Det prioriterade områdets syfte är att Luleå ska fortsätta att vara en trygg plats att leva och bo på. Kommunkoncernen ska stärka det lokalt brottsförebyggande arbetet, förhindra organiserad brottslighet och klara att hantera störningar i samhället. En fördjupad beskrivning av området framgår i Luleå kommuns Mål och budget 2026–2028.

Infrastruktur- och servicenämnden har beslutat om en målsättning som stöder det prioriterade området;

- Luleå ska fortsätta att vara en trygg plats att leva och bo på.

6.3.1 Luleå ska fortsätta att vara en trygg plats att leva och bo på

Infrastruktur- och serviceförvaltningen ska:

- stärka förmågan att hantera oförutsedda händelser i enlighet med kommunens handlingsplan för säkerhets- och beredskapsarbete.
- genomföra åtgärder för bra skolvägar i enlighet med Riktlinje för bra skolvägar
- utforma offentliga miljöer på ett sätt som inbjuder till samvaro och ökad trygghet

I tillägg till ovan och inom ramen för sitt ordinarie uppdrag fortsätter förvaltningen arbetet med klottersanering tillsammans med polisen och fastighetsägarna i syfte att öka tryggheten i kommunen och trygghetsvandringar genomförs i syfte att identifiera eventuella platser där trygghetsskapande åtgärder behöver vidtas.

Förvaltningen deltar aktivt i samverkan med andra samhällsaktörer i arbetet med brottsförebyggande åtgärder genom metoden Effektiv Samordning för Trygghet (EST) där frekventa och regelbundna avstämningar och analyser görs för att snabbt kunna vidta rätt åtgärder.

Minskad risk för välfärdsbrottslighet är viktigt så att Luleå även i fortsättningen är en trygg plats att leva och bo på. Infrastruktur- och servicenämnden har beslutat om ett flertal internkontrollmoment för att förhindra välfärdsbrottslighet.

Genomförda aktiviteter avrapporteras i samband med delårs- och årsuppföljning.

6.4 Klimatsmart och naturpositiv

Det prioriterade områdets syfte är att Luleå ska vara klimatneutralt 2040, vara en hållbar förebild i samhällsomställningen och omhänderta naturens

värden. En fördjupad beskrivning av området framgår i Luleå kommuns Mål och budget 2026–2028.

Infrastruktur- och servicenämnden har beslutat om en målsättning som stöder det prioriterade området;

- Genomföra åtgärder enligt Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning (Klimatplan 2040)

6.4.1 Genomföra åtgärder enligt Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning (Klimatplan 2040)

Infrastruktur- och serviceförvaltningen ska:

- ta fram handlingsplan med förslag på åtgärder och vilka resurser som åtgärderna kräver

I tillägg till ovan fortsätter förvaltningen verka för minskad klimatpåverkan genom att;

- fortsätta utbyggnaden av gång- och cykelvägar enligt beslutad Cykelplan
- arbeta med att främja det hållbara resandet
- återbruka material vid ombyggnationer,
- fortsätta utbyggnaden av laddpunkter vid kommunala verksamheter enligt plan
- främja den biologiska mångfalden
- bedriva hållbart skogsbruk.

Under året kommer också förvaltningen, utifrån det som beslutas i den reviderade dagvattenplanen, där skyfallsplanen utgör en del, inleda arbetet för att vidta proaktiva åtgärder. Vidare kommer förvaltningen att implementera åtgärder enligt beslutad energieffektiviseringsplan.

Mätetal	Utfall 2024	Senaste utfall	Mål 2026
Halvera koldioxidutsläpp från lokala resor i tjänsten jämfört med 2019 (utfall 2019: 271 005 kg). <i>(Mätetalet avser resor med tjänstebilar, hyrbilar samt privatbilar i tjänsten)</i>	143 716 kg (utfall 12 mån)	88 078 kg (utfall 6 mån)	<135 502 kg
Öka antalet laddpunkter för elbilar i anslutning till kommunens verksamheter jämfört med 2023-12-31. Det totala behovet är bedömt till 350.	133 (varav 85 nya)	216 (varav 83 nya)	30 nya
Antal fossiloberoende fordon av totala antalet fordon, procent (jämfört med 2024-12-31)	62%	71%	80%

6.5 Blomstrande näringsliv

Det prioriterade områdets syfte är att Luleå kommun ska ge förutsättningar för ett starkt och växande näringsliv genom att främja ett gott företagsklimat, hög tillgänglighet och god service. En fördjupad beskrivning av området framgår i Luleå kommuns Mål och budget 2026–2028.

Infrastruktur- och servicenämnden har beslutat om en målsättning som stöder det prioriterade området;

- Verka för ett förbättrat företagsklimat genom att öka nöjdheten med tillgänglighet, bemötande och service.

6.5.1 Verka för ett förbättrat företagsklimat och öka nöjdheten med förvaltningens tillgänglighet och service

Infrastruktur- och serviceförvaltningen ska:

- fortsätta med leverantörsdialoger inför upphandlingar tillsammans med inköpskontoret
- genomföra fler kundresor (en metodik som innebär att förståelsen för företagarnas behov och förutsättningar undersöks) och utifrån dessa genomföra åtgärder som förenklar för företagare i sina kontakter med kommunen
- tillsammans med entreprenörer utvärdera större avslutade projekt

Genomförda aktiviteter avrapporteras i samband med delårs- och årsuppföljning.

Mätetal	Utfall 2024	Utfall 2025	Mål 2026
Ranking, kommunens service och bemötande i jämförelse med större städer, totalt 23. (ingår som en delundersökning i Svenskt näringslivs undersökning "Lokalt företagsklimat")	23	22	20

7 Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige

7.1 Utvärdera nuvarande hantering av kommunens bostäder för kommunala verksamheters behov och Lulebos bostäder och föreslå mer samordnade och effektivare sätt att organisera sig

Uppdragsdirektiv inklusive bedömda utredningskostnader har tagits fram tillsammans med Lulebo och har godkänts av kommunstyrelsens ordförande. Nästa steg är upphandling av konsult. Utredningen beräknas vara klar under senare delen av kvartal 2, 2026.

Uppdragsdirektiv inklusive bedömda utredningskostnader kvitteras med Lulebo, därefter säkerställande att uppdraget uppfattats korrekt. Arbetet har varit pausat i väntan på tillsättandet av ny VD i Lulebo, men har återupptagits under hösten 2025.

7.2 Öka antalet laddpunkter för elbilar i anslutning till kommunens verksamheter och parkeringsplatser

Arbetet med laddpunkter för kommunala tjänstefordon fortlöper. Utredning gällande semipublik laddinfrastruktur för kommunens anställda och leverantörer är klar. Behovet av laddpunkter för kommunal verksamhet beräknas vara tillgodosett under 2027.

7.3 Säkerställ Lulebornas tillgång till vatten genom beredskapsplan för vattentäkter samt skyfallsplan

Infrastruktur- och servicenämnden är huvudman för vattentjänsterna inom kommunen. Uppdraget om att säkerställa Luleåbornas tillgång till vatten genom beredskapsplan för vattentäkter pågår (Lumire AB ansvarar).

Utredningsuppdraget gällande skyfallsplan hanteras inom ramen för arbetet med revidering av dagvattenplanen. Arbetet har försenats och beräknas vara klart för beslut i nämnden under andra kvartalet 2026 och i kommunfullmäktige under kvartal tre.

Utredningsuppdraget gällande skyfallsplan hanteras inom ramen för arbetet med revidering av dagvattenplanen och beräknas vara klart för beslut i nämnden i januari 2026.

VA-planen som efter genomförd revidering antagits i oktober 2025 omfattar åtgärder för att säkra VA-anläggningarna mot skyfall.

7.4 Öka kommunens egen energiproduktion genom att installera solceller där det är ändamålsenligt

Från och med 2023 gör infrastruktur- och serviceförvaltningen analys i samband med ny- och ombyggnadsprojekt. Analysen visar om installation av solceller är ekonomiskt fördelaktigt och vilket behov av egenproducerad el som finns. Förutsättningar som har stor

påverkan på resultatet är tillgång till fjärrvärme i området samt verksamhetens kontinuitet under året (året-runt verksamhet har stor betydelse). Om/när installation är aktuell räknas investeringen med i budgeten för aktuellt projekt. Vid mandatperiodens slut redovisas antal installerade/planerade solceller.

7.5 Utreda och bygga ny depå för Luleå Lokaltrafik AB (LLT)

Luleå Lokaltrafik AB (LLT) har behov av en ny depå för att klara av och säkra den framtida operativa driften med omställningskraven mot fossilfritt drivmedel år 2030, Luleå kommuns klimatmål, Sveriges miljömål och EU-direktiv, den planerade tillväxten och förtätningen av Luleå tätort 2040, en fortsatt hög nivå på kundnöjdhet och höjd attraktivitet av kollektivtrafik samt fortsatt god arbetsmiljö i organisationen.

Utredning med lokalisering på nuvarande plats med en grov kostnads kalkyl har slutförts och är presenterad för kommunstyrelsen hösten 2024. Nästa steg är igångsättningstillstånd från kommunstyrelsen så att förprojektering och projektering kan påbörjas.

Utgår då LLT själva har uppdraget.

Förutom ovanstående finns ytterligare ett antal tilläggsuppdrag som kommunfullmäktige beslutat om, men där annan förvaltning har huvudansvaret och infrastruktur- och serviceförvaltningen deltar med resurser på olika sätt.

8 Ekonomi

BUDGET (mkr)	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Kommunbidrag	427 <u>439</u>	450	480
Investeringsplan	698	595	437
Investeringsplan vatten- och avlopp	339	389	263

9 Uppföljning

Infrastruktur- och serviceförvaltningen redovisar resultat och förflyttning i samband med delårsuppföljning och årsuppföljning. Utöver detta kommer nämnden löpande under året få information som knyter an till mål, planer och de utmaningar nämnden identifierat. I samband med delårsuppföljning och årsuppföljning sker även uppföljning av nämndens uppföljningsplan för privata utförare.

Trafikbullerplan 2026, Luleå kommun

Ärendenr 2025/310-3.4.6.9

Infrastruktur- och serviceförvaltningens förslag till beslut

Infrastruktur- och servicenämnden beslutar att anta Trafikbullerplan för Luleå kommun, 2026 inklusive bilagorna Åtgärdsplan och Bidrag för bulleråtgärder.

Sammanfattning av ärendet

Luleå kommuns arbete med trafikbuller grundar sig i den tidigare bullerplanen från 2010. Inriktningen har tidigare varit att investera och reinvestera i bullerskyddsåtgärder samt ge bidrag till fönster- och ventilationsåtgärder.

Den nya trafikbullerplanen beskriver hur Luleå kommun behöver arbeta med trafikbuller för att ta hänsyn till befintligt byggda miljöer såväl som planeringen av en framtida stad i samband med att staden utvecklas.

Målet är att minska antalet personer som utsätts för skadliga ljudnivåer från trafik och därmed ge förutsättningar till god hälsa och välbefinnande hos befolkningen i Luleå. Detta ska ske trots stora satsningar inom industrin med förväntad befolkningstillväxt.

Planens huvudsyfte är att ge stöd till att förbättra ljudmiljön i befintliga byggda miljöer, minska bullerexponeringen av höga ljudnivåer vid utveckling av staden samt förtydliga kommunens arbete med bullerfrågor kopplat till trafik och stadsplanering, både internt inom kommunen och gentemot allmänheten.

För att klara detta finns det tre huvudsakliga sätt att hantera buller.

1. **Planera smart:** Undvika att bullerutsatta miljöer skapas genom att tidigt ta hänsyn till buller i planeringen.
2. **Minska källbullret:** Ändra hastigheter, styra trafik och se över tekniska lösningar som minskar buller från bullerkällan. Oftast mer kostnads-effektiva lösningar.
3. **Skärma av:** Arbeta med fasadåtgärder, bullerskyddsskärmar och vallar för att fysiskt begränsa buller. Är många gånger mer kostnadsdrivande men kan ibland vara det enda lämpliga alternativet.

Prioritering av åtgärder

I trafikbullerplanen föreslås en prioritering av åtgärder som i första hand avser att skydda människor från skadliga nivåer av buller i skola eller bostad. I skolan ska barn ha bra ljudmiljöer, både inomhus och utomhus, för att inte störa deras utveckling. I bostaden ska bra ljudnivåer finnas, här spenderas mest tid för vila och återhämtning. Åtgärderna utgår från de nationella riktvärden som finns tillgängliga från exempelvis Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten

Följande prioritering föreslås:

- Förskolor och skolor.
- Bidrag för bulleråtgärder i privata fastigheter.
- Nya bullerskydd.
- Drift och underhåll av befintliga bullerskydd.

Mål 2026-2030

- Bostäder: Åtgärda bullerexponerade bostäder genom att erbjuda bidrag för fastighetsägare samt åtgärda alla platser där människor har över 65 dBA vid fasad för att uppfylla Naturvårdsverkets riktvärden.
- Befintliga bullerskydd: Byta ut eller rusta 25% av alla befintliga bullerplank.
- Skolor och förskolor: Säkerställa att ljudnivåerna inomhus och på skolgårdar uppfyller nationella riktvärden.

Uppföljning

- Bullerkartläggning: Aktualiseras vart femte år.
- Åtgärdsplan: Följs upp årligen.

Bilaga 1 – Åtgärdsplan trafikbuller

Förslag på handlingsplan för åtgärder som bedöms vara viktiga att arbeta med för att uppnå Luleå kommuns målsättningar.

Bilaga 2 – Bidrag för bullerskyddsåtgärder

Förslag på nytt arbetssätt för att ge bidrag till fastighetsägare som är utsatta för höga ljudnivåer där kommunen inte har möjlighet att åtgärda.

Bilaga 3 – Generella kostnader för åtgärder

Sammanställning av de vanligaste åtgärderna och dess kostnader.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen har föreslagit infrastruktur- och servicenämnden besluta att anta Trafikbullerplan för Luleå kommun, 2026 inklusive bilagorna Åtgärdsplan och Bidrag för bulleråtgärder.

Dialog

Dialog med tjänstepersoner som arbetar inom samhällsplanering samt miljöfrågor. Det har även genomförts workshops där tjänstepersoner med olika kompetenser bjudits in för att bidra med kunskap samt för att få ökad förståelse för trafikbuller i planeringen, om kartläggning av buller och möjliga åtgärder.

Beslutsunderlag

- Trafikbullerplan Luleå kommun 2026 (bilaga)
- Bidrag för bullerskyddsåtgärder (bilaga 1)
- Åtgärdsplan Trafikbuller (bilaga 2)
- Generella kostnader för åtgärder (bilaga 3)

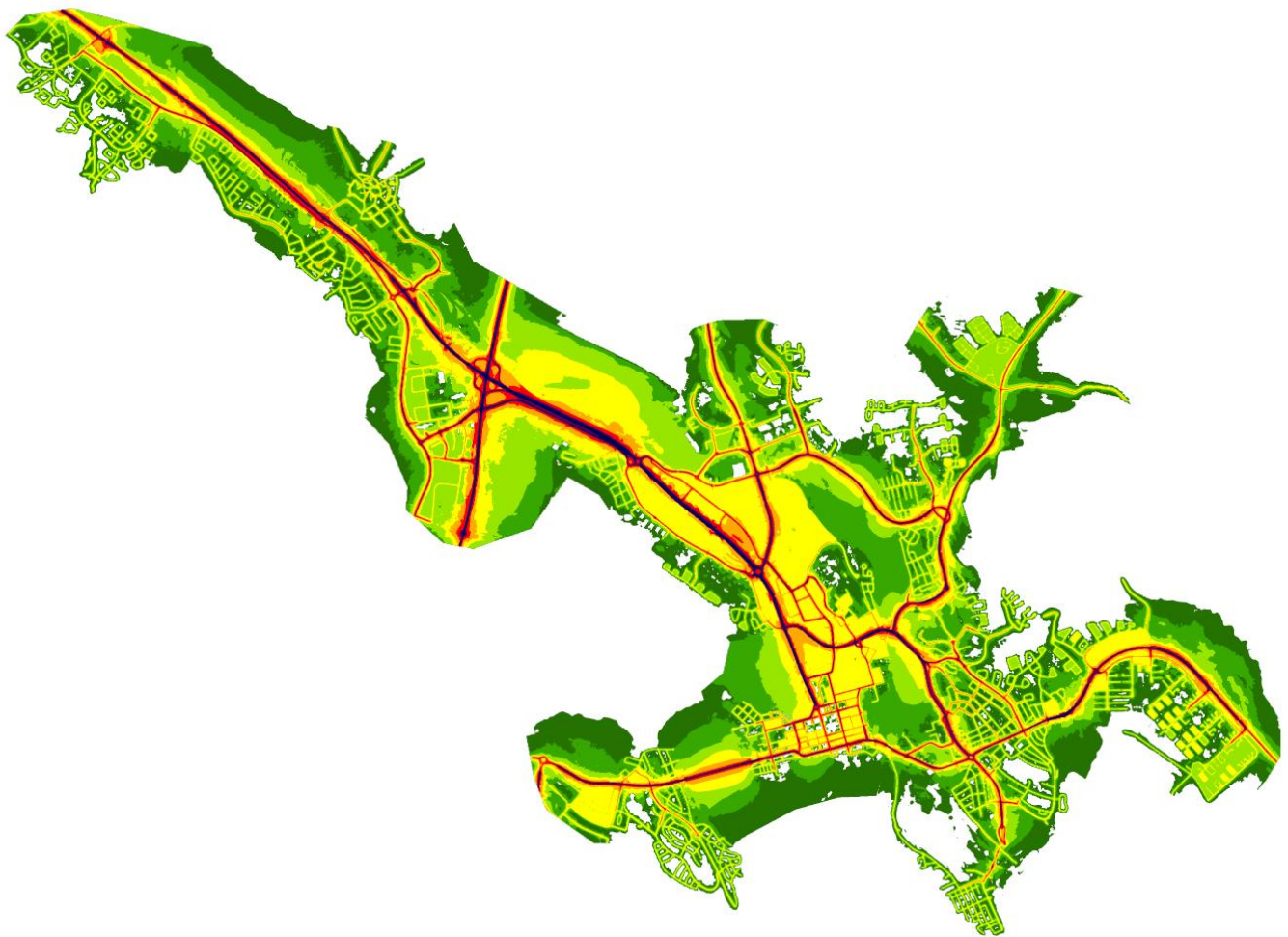
Marianne Kallin
Avdelningschef infrastruktur

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningens kansli
Miljö- och byggnadsnämnden
Infrastruktur- och serviceförvaltningens ledningsgrupp

Trafikbullerplan

Luleå kommun

Antagen 2026-XX-XX

LULEÅ KOMMUN

Sammanfattning

Luleå kommun har länge arbetat strukturerat med bullerskyddsfrågor. År 2003 togs det första bullersaneringsprogrammet fram, varpå en uppdatering av Trafikbullerplanen gjordes 2010 där syftet var att följa upp arbetet med bullerskyddande åtgärder och fastställa kommunens fortsatta arbete med bullerfrågor.

Det huvudsakliga syftet med kommunens trafikbullerplan är att vidta åtgärder som förbättrar ljudmiljön inom den befintliga byggda miljön i Luleå och som tar höjd för den framtida stadsutvecklingen i en växande stad och kommun. Handlingsplanen ska ge förutsättningar till att skapa miljöer som minskar antalet personer som är utsatta för buller och på så sätt värna om hälsan och välbefinnandet hos invånarna i Luleå. Syftet är även att det såväl externt som internt ska förtydligas hur Luleå kommun arbetar med bullerfrågorna kopplat till trafik och stadsplanering. Tillsammans med stöd av externa konsulter har kommunen därför tagit fram denna trafikbullerplan.

Under 2019/2020 genomfördes en bullerkartläggning av den sammanhängande bebyggelsen där kommunen är väghållare och där det funnits anledning att skapa bättre kunskap och underlag för den framtida stadsutvecklingen i Luleå. Bullerkartläggningen utgör ett underlag för att identifiera vilka områden som är i behov av bullerskyddsåtgärder för att sedan prioritera åtgärder för trafikbuller. Denna trafikbullerplan ska således vara ett verktyg för hantering av trafikbuller från kommunens egna vägar.

Trafikbullerplanen ska tydliggöra vilka prioriteringar och åtgärder kommunen ska arbeta med gällande trafikbuller samt att detta sker på ett resurs- och kostnadseffektivt sätt. Det är många människor som berörs av trafikbuller och planen ska därför tydliggöra strategi, möjliga åtgärder och prioritering av dessa för att skapa en bättre miljö för kommuninvånarna.

Innehåll

1	Inledning.....	5
1.1	Planens omfattning och syfte	5
1.2	Avgränsning.....	6
1.3	Vem som ansvarar för bullret	7
1.4	Målgrupp.....	8
2	Information om buller	9
2.1	Vad buller är och hur vi påverkas	9
2.2	Styrande dokument och nationella riktlinjer	10
2.2.1	Nationella miljömål.....	10
2.2.2	Kommunala miljömål	11
2.2.3	Omgivningsbuller	12
2.2.4	Nybyggnation av infrastruktur.....	12
2.2.5	Befintlig bostadsbebyggelse	12
2.2.6	Nybyggnation av bostäder	14
2.2.7	Buller vid skolor och förskolor	15
3	Ljudmiljön i Luleå idag.....	16
3.1	Utförda åtgärder 2003-2024.....	16
3.1.1	Fasadåtgärder	17
3.2	Bullerkartläggning	17
3.2.1	Kommunal kartläggning	17
3.2.2	Statlig bullerkartläggning	17
3.3	Invånare exponerade för höga ljudnivåer över 55 dBA.....	18
3.4	Områden med goda ljudmiljöer idag	19
4	Luleås långsiktiga målsättning.....	20
5	Strategi	21
5.1	Övergripande strategi	21
5.2	Prioriterade bullerskyddsåtgärder	22
5.3	Åtgärder i befintlig miljö	23
5.3.1	Åtgärda enskilda fastigheter	23
5.3.2	Tystare beläggning	23
5.3.3	Trafik- och hastighetsreglering	23
5.3.4	Tystare fordon och däck – Elbilar och elbussar.	23
5.4	Planera för framtiden.....	24
6	Mål åtgärdsplan.....	25
1.	Bostäder	25

2.	Befintliga bullerskydd	25
3.	Skolor och förskolor	26
4.	Goda ljudmiljöer	26
7	Uppföljning.....	27
	Bilaga 1 – Åtgärdsplan	28
	Bilaga 2 – Bidrag för bullerskyddsåtgärder	29
	Bilaga 3 - Generella kostnader för åtgärder	32

1 Inledning

Tätare städer innebär att transportsystemet koncentreras kring våra bostäder och lokalt kan transporterna öka även om det totala behovet av att resa minskar. Fler människor på samma yta ställer krav på våra närmiljöer och våra bostäder. Platser där vi vistas och spenderar vår tid, speciellt utanför arbetstid, ska ge möjlighet för återhämtning. Därför är det viktigt att vi inte utsätts för skadliga ljudnivåer, så att vi kan leva ett så hälsosamt liv som möjligt.

I FN har medlemsländerna antagit mål till 2030 som vi tillsammans ska uppnå: Att avskaffa extrem fattigdom. Att minska ojämlikhet och orättvisor. Att främja fred och rättvisa. Att lösa klimatkrisen. Bekämpning av buller finns med i flera av dessa mål. De globala hållbarhetsmål som "Trafikbullerplanen" närmast täcker in är hållbarhetsmålen 3, 9 och 11:

Enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller ska Trafikverket och kommuner med fler än 100 000 invånare vart femte år kartlägga och upprätta åtgärdsprogram för buller. I samband med införandet av förordningen skapades en målsättning, en så kallad miljö kvalitetsnorm för buller, som säger att: *"det ska eftersträvas att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa"* och att *"normen följs när strävan är att undvika skadliga effekter på människors hälsa av omgivningsbuller"*. Det är kommuner och myndigheter som ansvarar för att miljö kvalitetsnormen följs. För kommuner med mindre än 100 000 invånare ska fortfarande strävan vara att begränsa buller även om det inte finns krav på att utreda bullret enligt förordningen.

Eftersom Luleå kommun har färre än 100 000 invånare ställs inte samma krav på redovisning och arbete med bullerfrågor som redovisas i förordning (2004:675). Däremot är Luleå kommuns mål att sträva efter att begränsa antal människor som utsätts för skadliga nivåer av buller. För att ta hänsyn till bullerproblematiken i den framtida samhällsutvecklingen behöver kommunen ta hänsyn till och konsekvensbeskriva risken för ökad bullerpåverkan, ta vara på de ljudmiljöer som är bra idag och utveckla nya områden med hänsyn till befintliga och framtida buller. Denna trafikbullerplan ska vara ett sådant verktyg.

1.1 Planens omfattning och syfte

Denna trafikbullerplan ska vara ett verktyg för hantering av trafikbuller från kommunens egna vägar. Det huvudsakliga syftet med kommunens trafikbullerplan är att vidta åtgärder som förbättrar ljudmiljön inom den befintliga byggda miljön i Luleå kommun och som tar höjd för den framtida stadsutvecklingen i en växande stad och kommun. Handlingsplanen ska ge förutsättningar till att skapa miljöer som minskar antalet personer som är utsatta för buller och på så sätt värna om hälsan och välbefinnandet hos invånarna i Luleå.

Trafikbullerplanen ska tydliggöra vilka prioriteringar och åtgärder kommunen ska arbeta med gällande trafikbuller samt att detta sker på ett resurs- och kostnadseffektivt sätt. Detta utifrån en bullerkartläggning av det kommunala och statliga vägnätet inom det avgränsade området för

kartläggningen. Det är många människor som berörs av trafikbuller och planen ska därför tydliggöra strategier, möjliga åtgärder och prioritering av dessa.

Syftet är slutligen att det såväl externt som internt ska vara tydligt hur Luleå kommun arbetar med bullerfrågorna kopplat till trafik och stadsplanering.

Framtagande:

Till att börja med gjordes en bullerkartläggning av Luleå tätort. Detta för att skapa en övergripande bild och förståelse för hur utbredningen av trafikbuller ser ut och var den största påverkan finns, samt vilka platser som har bra ljudmiljöer. Därefter genomfördes en intern workshop tillsammans med anställda som på olika sätt arbetar med eller berör bullerfrågor i sitt arbete. Detta för att få med kunskap och synpunkter från en bredare grupp. Utifrån tidigare trafikbullerplan och det arbete som genomförts sedan 2010, när den senaste planen beslutades, har en ny trafikbullerplan arbetats fram med stöd av externa konsulter samt trafikingenjörer på Luleå kommun.

1.2 Avgränsning

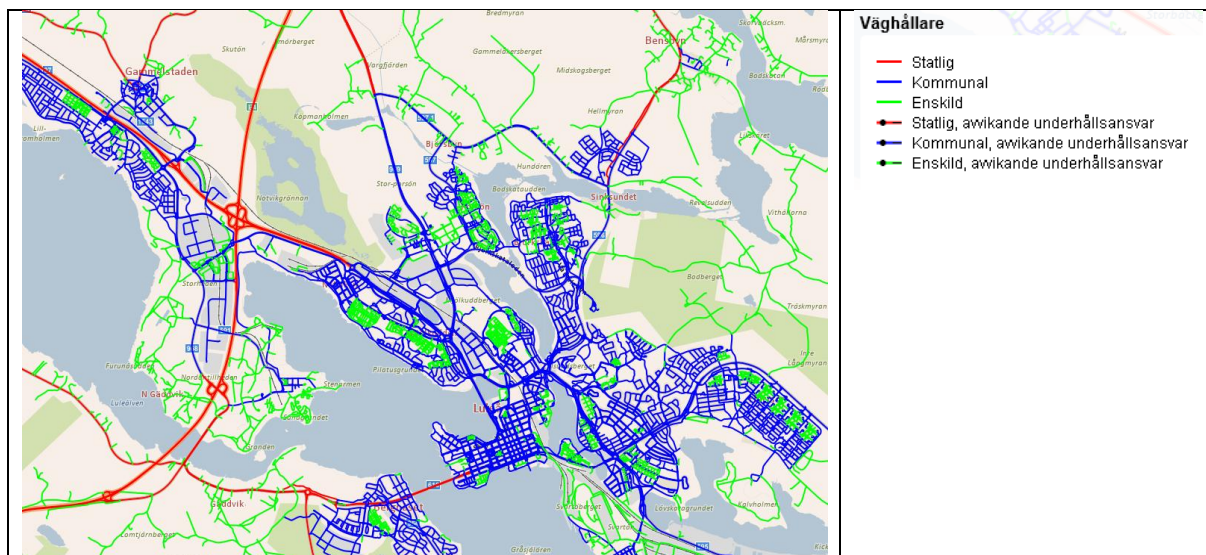
Enligt förordningen (2004:675) om omgivningsbuller ska vägtrafik, spårtrafik, flygtrafik och buller från större industrier ingå i en bullerkartläggning och ett åtgärdsprogram. Då det inte krävs att Luleå kommun följer förordningen har en bedömning om dess nytta för kommunens utveckling legat till grund för vad som ingår. Luleå kommuns bullerkartläggning innefattar buller från statlig och kommunal vägtrafik i stadsnära områdena i stadsbygden (se Figur 1). De statliga vägarna har tagits med för att ge en helhetsbild av stadsbygdens bullerutbredning, där den största delen av vägnätet är kommunal. Trafikverket har sedan en egen kartläggning som gäller för deras vägnät och där Trafikverket är ansvariga för att åtgärda (se kapitel 3.2).

FIGUR 1. KARTA ÖVER STADSBYGDEN

1.3 Vem som ansvarar för bullret

Generellt är det den som orsakar bullret som är ansvarig för det ljud som alstras. Buller från vägtrafik ansvarar väghållaren för, vilket är kommunen, staten eller en enskild väghållare. I Figur 2 visas respektive väghållare enligt NVDB (nationell vägdatabas) i tätort för Luleå kommun. Den blå markeringen är de kommunala vägarna.

FIGUR 2. VÄGHÅLLARE ENLIGT NVDB.

Andra ljudkällor som kan upplevas störande är buller från tåg, flyg, verksamheter. Denna plan tas fram av Luleå kommun som väghållare och hanterar buller från de kommunala vägarna. Buller från statliga vägar och järnvägar hanteras generellt av Trafikverket. Verksamhetsbuller hanteras generellt av den verksamhet som skapar bullret.

Som grundregel ska åtgärder eller försiktighetsmått övervägas om man befärar skada eller olägenhet för människors hälsa eller att miljön föreligger eller kan uppstå. Tillsynsmyndigheten kan ställa krav på utredning om risk för olägenhet föreligger. För de flesta bullerfrågor är tillsynsmyndigheten oftast kommunens miljö- och hälsoskyddskontor, vilka utövar tillsyn enligt miljöbalken. Vid upplevd störning av buller eller andra synpunkter gällande buller, exempelvis från verksamheter eller grannar, ska man i första hand vända sig den som orsakar bullret för att ge dem möjlighet att åtgärda problemet. Om du efter det fortfarande är störd eller inte tycker problemet är löst kan man anmäla störningen till kommunens tillsyn av miljö- och hälsoskydd.

Även flygbullret ansvaras av den verksamhetsutövare som orsakar bullret. Det är oftast kring flygplatserna som bullerstörningar från flyg uppstår och då är flygplatsens verksamhetsutövare ansvarig. För större flygplatser krävs tillstånd från Transportstyrelsen. Ägare av de flesta av flygplatserna i Sverige är Swedavia eller Försvarsmakten. I Luleå är det Swedavia som äger och driver Luleå Airport.

Verksamheterna vid Luleå Airport och Norrbottens flygflottilj vid flygbasen F21 har miljötillstånd för att bedriva verksamhet. I miljötillstånd regleras oftast bullret i form av villkor som behöver följas för att verksamheten ska få fortgå.

Vid framtagande av detaljplaner eller vid bygglov utanför detaljplan ska alla olika bullerkällor hanteras och en bedömning om olägenhet ska göras enligt PBL (Plan- och bygglagen).

1.4 Målgrupp

Denna plan beskriver hur kommunen avser att arbeta för att begränsa antalet människor som utsätts för buller. Den ska främst vara ett hjälpverktyg för tjänstemän och politiker som har ansvaret för de kommunala vägarna och kommer i kontakt med bullerfrågor. Den ska underlätta för de som arbetar med att utveckla Luleå och se till så att Luleå planeras utifrån förutsättningarna att så få människor som möjligt ska utsättas för skadliga ljudnivåer och att värna om de platser som idag har bra ljudnivåer samt att skapa nya tysta miljöer där det är möjligt. Planen kan vara till hjälp vid samhällsplanering, hantering av bygglov och klagomålshantering. Den ger även medborgarna möjlighet att få insyn i hur bullersituationen ser ut och hur kommunen arbetar med dessa frågor.

2 Information om buller

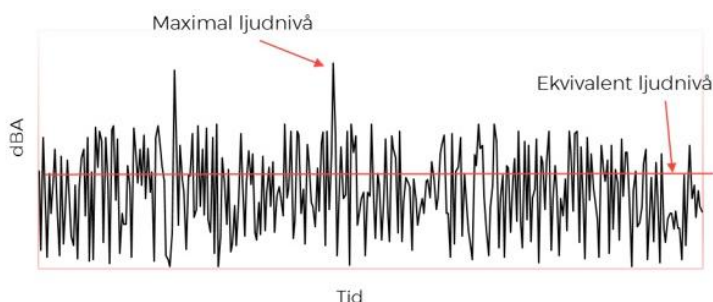
2.1 Vad buller är och hur vi påverkas

Buller är enligt definitionen ett oönskat ljud d v s ljud som människor känner sig störda av och helst vill slippa. Buller är en av våra största miljöhälsoproblem i samhället. Buller kan påverka människan såväl i bostaden som i arbetet, bullerstörningar i bostaden är dock helt dominerande. Vanligtvis uppkommer buller från trafik, bygg- och renhållningsverksamhet, fläkt- och ventilationssystem, grannar, samt ljud från nöjen (musik, festivaler, sportarrangemang etc.). Trafikbuller är den miljöstörning som flest människor utsätts för i Sverige, detta gäller särskilt buller från vägtrafik.

Upplevelsen av höga ljudnivåer påverkas av vad vi har för relation till ljudet och i vilket sammanhang vi utsätts för det. Ljudet av musik eller ett vattenfall ger för många en positiv känsla medan en högratifierad väg ofta ger det motsatta. När det förväntas vara tyst är påverkan av buller eller oönskat ljud som störst, exempelvis vid vila och sömn. Därför är inomhusmiljön extra viktig att ta hänsyn till.

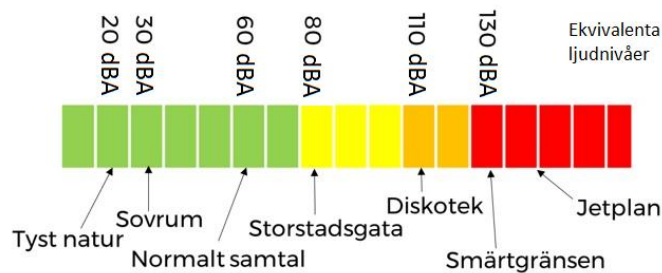
Forskning visar att långvarig exponering av för höga ljudnivåer kan påverka vår hälsa negativt. Trafikbuller är oftast inte av sådan styrka att det kan orsaka en omedelbar hörselskada eller tinnitus. Däremot kan buller påverka människors hälsa och välbefinnande genom bland annat sömnstörning, effekter på talkommunikation, effekter på prestation och inlärning, fysiologiska och psykosociala effekter såsom förhöjt blodtryck, ökad andningsfrekvens och ökad utsöndring av stresshormon. Enligt folkhälsomyndigheten är bland annat personer med hörselnedsättning, personer med ett annat modersmål, äldre personer samt barn och unga de som är mest känsliga för buller. Människor reagerar olika för buller, vilket gör det svårt att bedöma risken för skada på människors hälsa.

Ljud skapas av tryckförändringar i luften och mäts i dBA. I Sverige används två olika störningsmått för trafikbuller; ekvivalent respektive maximal ljudnivå. Med ekvivalent ljudnivå avses en form av medelljudnivå under en given tidsperiod. För trafikbuller är tidsperioden i de flesta fall ett dygn. Den högsta momentana ljudnivån som uppstår under en viss tidsperiod eller under en bullerhändelse kallas för maximal ljudnivå. Den maximala ljudnivån är den högsta förekommande ljudnivån under exempelvis en fordonspassage. Illustration av ekvivalent och maximal ljudnivå visas i Figur 3.

FIGUR 3. ILLUSTRATION AV EKVIVALENT OCH MAXIMAL LJUDNIVÅ UNDER EN BESTÄMD TIDSPERIOD.

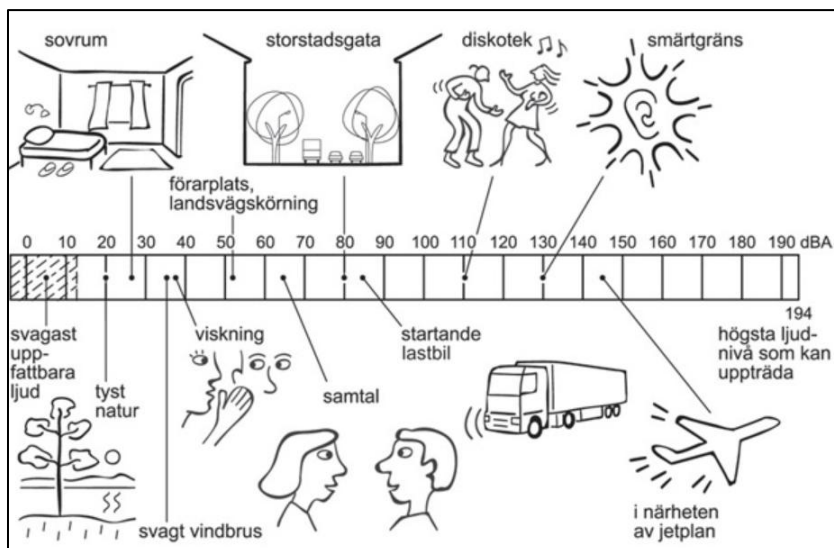
Ljudnivån beskriver hur starkt ett ljud uppfattas och anges i enheten decibel (dB). Skalan är logaritmisk där hörseltröskeln vid 0 dB motsvarar det lägsta ljud en människa kan uppfatta och smärtröskeln vid ca 130 dB motsvarar den ljudnivå då vi upplever fysisk smärta, enligt Figur 4.

FIGUR 4. EXEMPEL PÅ TYPISKA LJUDNIVÅER.

En ökning med 3 dB motsvarar en fördubbling av ljudenergi medan den subjektivt upplevda förändringen beror på ljudkällans karaktär. Vad avser trafikbuller *upplevs* en ökning med 8–10 dBA som en fördubbling av ljudnivån, och en ökning eller minskning med 1–2 dB är knappt hörbar. I genomsnitt innebär dock en höjning av ljudnivån med 1 dBA att *upplevda störningar* ökar med 15-20 %.

Exempel på hur vi upplever olika ljudnivåer visas i Figur 5.

FIGUR 5. HUR VI UPPLEVER I OLIKA LJUDNIVÅER

2.2 Styrande dokument och nationella riktlinjer

Nedan beskrivs olika styrande dokument som gäller för att hantera trafikbuller. Det finns styrande dokument kring annat slags buller, såsom verksamhetsbuller, buller från idrottsplatser, skottbuller, buller från vindkraft etc. Buller från dessa ljudkällor hanteras av de ansvariga verksamheterna. Nedan beskrivs styrande dokument och nationella riktvärden för vägtrafikbuller.

2.2.1 Nationella miljömål

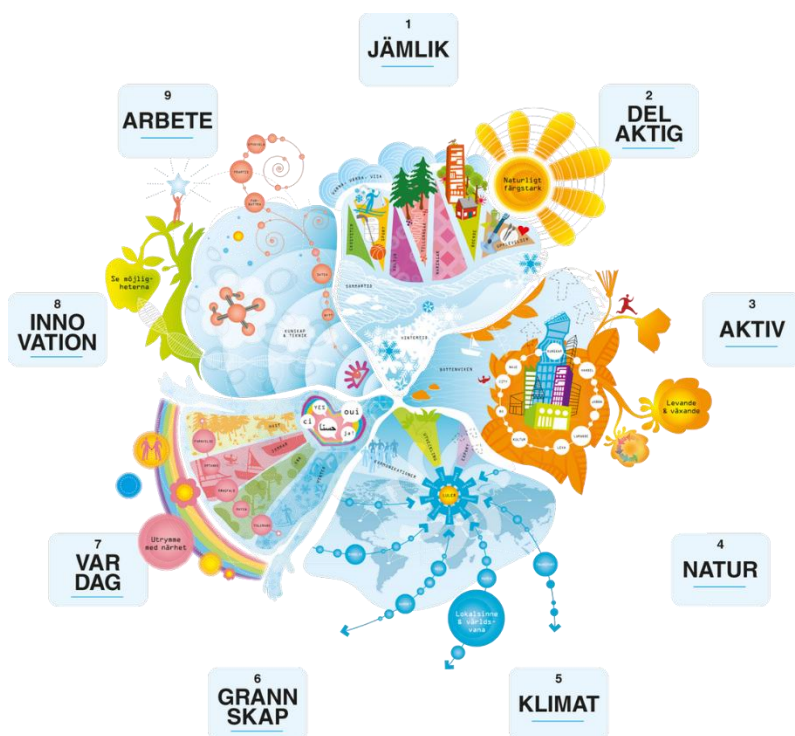
I det nationella miljöpolitiska målet *God bebyggd miljö* står det att "Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö."

I de preciseringar som görs av miljökvalitetsmålen går det att finna under "Hälsa och säkerhet" att människor inte ska utsättas för skadliga luftföroreningar, kemiska ämnen, ljudnivåer och radonhalter

eller andra oacceptabla hälso- eller säkerhetsrisker. I nedanstående avsnitt redovisas de förordningar och styrdokument som utgör ett hjälpmedel för olika verksamhetsutövare att uppnå de nationella miljömålen.

2.2.2 Kommunala miljömål

I Luleå kommuns övergripande mål till 2040 formuleras de mål som ska göra den hållbara utvecklingen enligt Vision Luleå 2040 tydligare. De övergripande målen illustreras i Figur 6 nedan.

FIGUR 6. ÖVERGRIPANDE MÅL TILL 2040

Luleå står inför en utmanande samhällsomställning som kommer innebära ett ökat behov av transporter inom Luleå kommun, både vid uppbyggnad och färdigställande av ny industri. Det innebär också att det kommer att krävas mer arbetskraft och fler människor som bosätter sig i Luleå för att lösa kompetensförsörjning. Fram till 2040 är kommunens målsättning att bli 100 000 invånare, från dagens ca 80 000. Luleå kommun behöver göra plats för fler människor genom förtätning för att klara en hållbar utveckling. Framför allt skulle en förtätning bidra till att använda befintlig mark på ett effektivare sätt och det skulle ge bättre förutsättningar att minska transportbehovet, samt öka möjligheter att gå, cykla och åka kollektivt i större utsträckning än idag. Däremot kan en förtätning bidra till ökat buller lokalt vilket behöver beaktas.

Risken vid förtätning är dessutom att grönområden tas i anspråk för att tillgodose bostäder och industrier. Där kan buller spela en viktig roll för att beskriva behov och förutsättningar för hur god bebyggd miljö kan uppnås, trots behovet av förtätning. Här är det lika viktigt att beakta framtida eventuellt buller, som att bevara områden med goda ljudnivåer för att människor ska kunna hålla en hälsosam livsstil, där tillgång till grönområden också har en avgörande roll för hur människor mår.

2.2.3 Omgivningsbuller

År 2002 införde EU direktiv 2002/49/EG om bedömning och hantering av omgivningsbuller. Kraven i direktivet gäller inom hela EU och är ett incitament för att generellt skärpa kraven på att minska bullret från stora bullerkällor som trafik på vägar, järnvägar, flyg och industrier.

I svensk lagstiftning är direktivet infört genom förordningen (2004:675) om omgivningsbuller, vilket avser buller från vägar, järnvägar, flygplatser och industrier.

I förordningen om omgivningsbuller ställs krav på att Trafikverket och kommuner med mer än 100 000 invånare ska kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram vart femte år. Naturvårdsverket ansvarar för att sammanställa och redovisa kartläggningarna till EU-kommissionen. Därefter ska det upprättas ett åtgärdsprogram för att systematiskt arbeta med bullerförbättrande åtgärder.

2.2.4 Nybyggnation av infrastruktur

Riksdagen beslutade år 1997 (prop. 1996/97:53) riktvärden för trafikbuller vid bostäder. Följande riktvärden för trafikbuller bör normalt inte överskridas vid nybyggnad eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur:

- 30 dB(A) ekvivalentnivå inomhus
- 45 dB(A) maximalnivå inomhus nattetid
- 55 dB(A) ekvivalentnivå utomhus (vid fasad)
- 70 dB(A) maximalnivå vid en uteplats i anslutning till en bostad.

Vid åtgärder på järnvägar eller andra spåraneläggningar avser riktvärdet för buller utomhus 55 dB(A) ekvivalentnivå vid uteplats och 60 dB(A) ekvivalentnivå i bostadsområdet i övrigt.

Man bör dock ta hänsyn till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt när man tillämpar riktvärdena vid åtgärder på vägar och järnvägar. I de fall utomhusnivån inte kan reduceras till nivåer enligt ovan bör inriktningen vara att inomhusvärdena inte överskrids.

För flygbuller avses utomhusnivån FBN 55 dB(A). Beteckningen FBN avser en viktad ekvivalent ljudnivå där en kvällshändelse motsvarar tre dagshändelser och en natthändelse motsvarar tio dagshändelser.

2.2.5 Befintlig bostadsbebyggelse

2.2.5.1 RIKTVÄRDEN UTMOMHUS VID BEFINTLIGA BOSTÄDER

Naturvårdsverkets har uppdraget att ge vägledning om hantering av buller för att minska hälsopåverkan. Enligt Naturvårdsverkets rapport "Riktvärden för buller från väg- och spårtrafik vid befintliga bostäder", (Juni 2017) ska som grundregel, åtgärder eller andra försiktighetsmått övervägas om man kan befara att skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön föreligger eller kan uppstå. Enligt praxis har riktvärdena i infrastrukturproposition 1996/97:53 fått avgörande betydelse för vilka nivåer som ska eftersträvas och när åtgärder behöver övervägas.

För att en god miljö kvalitet ska nås utanför bostäder bör, enligt infrastrukturpropositionen 1996/97:53 och anknytande dokument från centrala myndigheter, i normalfallet nivåer i Tabell 1 inte överskridas.

TABELL 1 RIKTVÄRDEN FÖR GOD MILJÖKVALITET VID BEFINTLIGA BOSTÄDER (FRIFÄLTSVÄRDEN).

	Bostads fasad (Leq _{24h}), dBA	Bostads uteplats (Leq _{24h}), dBA	Bostads uteplats (L _{max}), dBA
Buller från väg	55	~55**	70*
Buller från spår	60	55	70*

*) Tidsvägning Fast. Får överskridas max 5 ggr/genomsnittlig maxtimme, dag och kväll (kl. 06 - 22) ¹.

**) Varken propositionen eller praxis har någon tydlig angivelse för vägbuller vid uteplats. Enligt Naturvårdsverket är en tänkbar nivå för att nå en god miljö kvalitet 55 dBA Leq_{24h}. Det kan även noteras att 50 dBA Leq bör underskridas vid en uteplats vid nya bostadsbyggnader för att undvika olägenhet för människors hälsa enligt trafikbullerförordningen².

Naturvårdsverket redovisar vidare nivåer för att avgöra när skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått behöver övervägas, se Tabell 2.

TABELL 2. NIVÅER FÖR ATT I NORMALFALLET AVGÖRA NÄR SKYDDSÅTGÄRDER ELLER ANDRA FÖRSIKTIGHETSMÅTT BEHÖVER ÖVERVÄGAS (FRIFÄLTSVÄRDEN).

	~2015 och senare "nya bostadsbyggnader" ⁴	1997 - ~2015 "nyare befintlig miljö"	- 1997 "äldre befintlig miljö"
Buller från väg, vid fasad	Se planbeskrivning eller bygglov	55 dBA Leq _{24h}	65 dBA Leq _{24h}
Buller från spår, vid fasad	Se planbeskrivning eller bygglov	60 dBA Leq _{24h}	55 dBA ¹ L _{max} inomhus natt
Buller från väg och spår, uteplats	Se planbeskrivning eller bygglov	55 dBA Leq _{24h} ² 70 dBA L _{max} ³	-

1. Tidsvägning Fast. Värdet inomhus får överskridas maximalt 1–5 ggr/årsmedelnatt i rum för sömn och vila (sovrums), kl. 22-06.

2. Varken propositionen eller praxis har någon tydlig angivelse för ekvivalent nivå för vägbuller vid uteplats. Enligt Naturvårdsverket är en tänkbar nivå för att nå en god miljö kvalitet 55 dBA Leq_{24h} (samma som för spår samt ambitionsnivå enligt anknytande dokument från centrala myndigheter⁶). Det kan även noteras att 50 dBA Leq bör underskridas vid en uteplats vid nya bostadsbyggnader för att undvika olägenhet för människors hälsa enligt trafikbullerförordningen.

3. Tidsvägning Fast. Får överskridas max 5 ggr/genomsnittlig maxtimme, dag och kväll (kl. 06-22)⁷

4. Se 26 kap. 9a§ miljöbalken. Begränsningen i tillsynen enligt miljöbalken gäller nya bostadsbyggnader i de fall ärenden om detaljplan eller bygglov har påbörjats efter den 1 januari 2015.

När åtgärder eller andra försiktighetsmått övervägs för att begränsa bullerstörningar ska nyttan av dem vägas mot kostnaderna. Kraven på försiktighetsmått eller åtgärder får inte vara orimliga att uppfylla (2 kap. 7§ miljöbalken).

2.2.5.2 RIKTVÄRDEN INOMHUS VID BEFINTLIGA BOSTÄDER

Inomhus vid befintlig bostadsbebyggelse kan riktvärden i Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (FoHMFS 2014:13) användas. Dessa är framtagna för mer kontinuerligt buller, men föreslås ofta att användas då dessa motsvarar de ljudnivåer som finns definierade i BBR, Boverkets byggregler. Se Tabell 3 för riktvärden för maximalt och ekvivalent ljud.

¹ Vägverket, 2004, s 15.

² Regeringskansliet. Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader, med ändring SFS 2017:359

FoHMFS 2014:13 gäller för bostadsrum, vilket inkluderar rum för sömn och vila, rum för daglig samvaro och matrum som används som sovrum.

TABELL 3. RIKTVÄRDEN FÖR MAXIMAL OCH EKVIVALENT A-VÄGD LJUDNIVÅ ENLIGT FoHMFS 2014:13.

Maximal A-vägd ljudnivå, L_{AFmax} [dBA]	Ekvivalent A-vägd ljudnivå, $L_{Aeq,T}$ [dBA]
45	30

2.2.6 Nybyggnation av bostäder

2.2.5.1 RIKTVÄRDEN UTMOMHUS VID NYBYGGNATION AV BOSTÄDER

Regeringen har utfärdat "*Förordning (2015: 216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader*"³. I förordningen finns bestämmelser om riktvärden för buller utomhus från spårtrafik, vägtrafik och flygtrafik vid nybyggnation av bostäder. Bestämmelserna i förordningen skall tillämpas vid bedömning av om *kravet på förebyggande av olägenhet för människors hälsa* är uppfyllt vid planläggning, i bygglovsärenden och i ärenden om förhandsbesked påbörjade från och med 2 januari 2015. Förordningen berör endast ljudnivåer utomhus. Nedan följer en sammanfattning av riktvärdena:

- 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad och
- 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan anordnas i anslutning till bostad

För en bostad om högst 35 kvadratmeter gäller i stället att 65 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad inte bör överskridas.

Om riktvärdet för ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad ändå överskrids bör minst hälften av bostadsrummen i en bostad vara vända mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasad och minst hälften av bostadsrummen vara vända mot en sida där 70 dBA maximal ljudnivå inte överskrids nattetid vid fasad.

Om 70 dBA maximal ljudnivå på uteplats ändå överskrids får den göra det högst fem gånger per timme under perioden kl. 06-22 och då med högst 10 dB.

Vid annan ändring av en byggnad än tillbyggnad, om ändringen innebär att byggnaden helt eller delvis tas i anspråk eller inreds för ett väsentligen annat ändamål än det som byggnaden senast har använts för, och ändringen avses bli i form av bostäder, gäller i stället för ovan beskrivet att minst ett bostadsrum i en bostad bör vara vänt mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasaden.

³ Regeringskansliet. *Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader*, med ändring SFS 2017:359

2.2.5.2 RIKTVÄRDEN INOMHUS VID NYBYGGNATION AV BOSTÄDER

Vid nybyggnation av bostäder finns krav på ljudnivåer inomhus från Boverket i Boverkets byggregler, BBR, se Tabell 4. Mer detaljerade krav finns i deras riktlinje.

TABELL 4. BOVERKETS RIKTVÄRDEN FÖR BULLER INOMHUS

Utrymme	Ekvivalent ljudnivå, L_{pAeq}	Maximal ljudnivå natt, L_{pAFmsx}
Bostadsrum	30 dBA	45 dBA
Kök	35 dBA	-

2.2.7 Buller vid skolor och förskolor

Boverket och Naturvårdsverket har tagit fram vägledningar och råd för vad som bör tillåtas bullra på en skolgård samt inomhus i skolor. Naturvårdsverkets skrifter är framtagna främst för vägledning i tillsyn, medan Boverkets skrifter reglerar vad som bör tillåtas vid nybyggnation. Nedan beskrivs respektive riktlinjer.

2.2.6.1 NATURVÅRDSVERKET'S VÄGLEDNING

Naturvårdsverkets vägledning *"Riktvärden för buller på skolgård från väg- och spårtrafik"* (uppdaterad oktober 2023) riktar sig till tillsynsmyndigheter enligt miljöbalken. Denna nya vägledning är en uppdatering av en tidigare utgåva från 2017, med skillnaden att maxvärden normalt inte behöver beaktas. I Tabell 5 redovisas riktvärden för buller från väg- och spårtrafik vid skolgård. Vid befintlig skolgård där det är svårt att uppnå 50 dBA på minst hälften av skolgårdens yta, bör anpassning utifrån riktvärdet göras så långt det är möjligt, exempelvis så att områden med lägst ljudnivå används till den mest störningskänsliga verksamheten. Anpassningar bör göras där det är ekonomiskt rimligt och tekniskt möjligt. För nyetablerade skolor bör det vara möjligt att nå riktvärdet 50 dBA vid större delen av skolgårdens vistelseyta.

TABELL 5. NATURVÅRDSVERKET'S RIKTVÄRDEN FÖR TRAFIKBULLER PÅ NY SKOLGÅRD

Del av skolgård	Ekvivalent ljudnivå för dygn (dBA)
Minst 50 procent av skolgårdens yta*	50
Övriga vistelseytor inom skolgården	55

* De ytor där barnen befinner sig mest, exempelvis för lek eller vila.

2.2.6.2 BOVERKETS VÄGLEDNING

I Boverkets skrift *"Gör plats för barn och unga!"* (Rapport 2015:8) beskrivs att det på skolgårdar är önskvärt med högst 50 dBA ekvivalent ljudnivå under dagtid på de delar av gården som är avsedd för lek, rekreation och pedagogisk verksamhet. Resterande ytor bör, som målsättning, helst inte ha ljudnivåer överskridande 55 dBA.

3 Ljudmiljön i Luleå idag

3.1 Utförda åtgärder 2003–2024

Luleå kommun har arbetat strukturerat med bullerskyddande åtgärder i kommunen sedan länge. Det första trafikbullersaneringsprogrammet togs fram 2003. 2010 uppdaterades arbetet med en ny trafikbullenplan. 2019/2020 utfördes en mer omfattande bullerkartläggning som ligger till grund för arbetet med den nya trafikbullenplanen som detta dokument utgör.

Under 2003 tog dåvarande Tekniska förvaltningen på Luleå kommun fram ett trafikbullersaneringsprogram för att arbeta strukturerat med att begränsa bullerstörningar. I arbetet var åtgärderna avgränsade till områden utanför centrumhalvön inom tätorten. Detta på grund av att det saknades underlag för bullersituationen i centrum men också att inriktningen var att prioritera åtgärder med bullerskyddsskärmar, och detta var inte möjligt i centrala delen av Luleå. Sju av tio bullerskyddsskärmar som föreslogs 2003 tillskapades under denna handlingsplans genomförande.

2010 togs en ny trafikbullenplan fram som syftade till att följa upp det tidigare arbetet med trafikbullenåtgärder och att fastställa hur förvaltningen skulle arbeta vidare. I den nya trafikbullenplanen genomfördes kartläggning av ljudnivåerna från de mest bullerutsatta gatorna i centrala Luleå. Genomförande av åtgärder delades upp i etapper. De mest utsatta fastigheterna med bullernivåer på 65 dBA ekvivalent ljudnivå eller högre placerades i en första prioriteringsgrupp, etapp 1. Syftet med etapperna var att stegvis erbjuda ett bidrag för fastighetsägare för genomförande av bullerförbättrande fönsteråtgärder eller byte av ventilationsingångar. På så sätt var det möjligt att åtgärda buller där skärm inte bedömts som lämplig eller möjlig åtgärd.

Etapperna hade följande indelning:

Etapp 1: 65 dBA eller högre

Etapp 2: 63–64 dBA

Etapp 3: 61–62 dBA

Etapp 4: 59–60 dBA

Etapp 5: 56–58 dBA.

Metoden visade sig få ett begränsat genomslag då en liten del av fastighetsägarna nyttjade bidraget. På grund av att det funnits begränsade medel och en lång genomförandetid har endast två etapper kunna påbörjats och slutföras. Alla fastighetsägare i etapp 1 och 2 har fått möjlighet att söka bidrag för bulleråtgärder. Totalt har 12 fastighetsägare valt att ansöka om att få bidrag, genomföra åtgärden och fått utbetalt efter utförd kontrollbesiktning. Möjligheten att söka bidrag har varit uppskattat bland de som sökt. Dock behöver prioriteringen och upplägget för ansökningar ses över och vara mer flexibelt än tidigare (se förslag bilaga 2 – Bidrag för bullerskyddsåtgärder) för att fler ska ansöka och att arbetet i och med det håller högre och jämnare takt.

I bullersaneringsprogrammet från 2003 var inriktningen att bygga bullerskyddsskärmar längs de mest utsatta trafiklederna. 2010 var inriktningen att även ta hänsyn till de stadsmässiga kvalitéerna vilket innebär att vara restriktiv med att placera ut bullerplank med hänsyn till oskyddade trafikanter och för att bevara ett attraktivt gaturum. Ett bullerplank förändrar upplevelsen av gaturummet, i många fall till det sämre. Bullerplank avskärmar och begränsar möjligheten att kunna bli sedd och ta till flyktvägar. Det riskerar att skapa större otrygghet. En skärm innebär även stora kostnader i investering samt drift och underhåll. För att en bullerskyddsskärm ska behålla sin funktion så måste de kontinuerligt kontrolleras och underhållas.

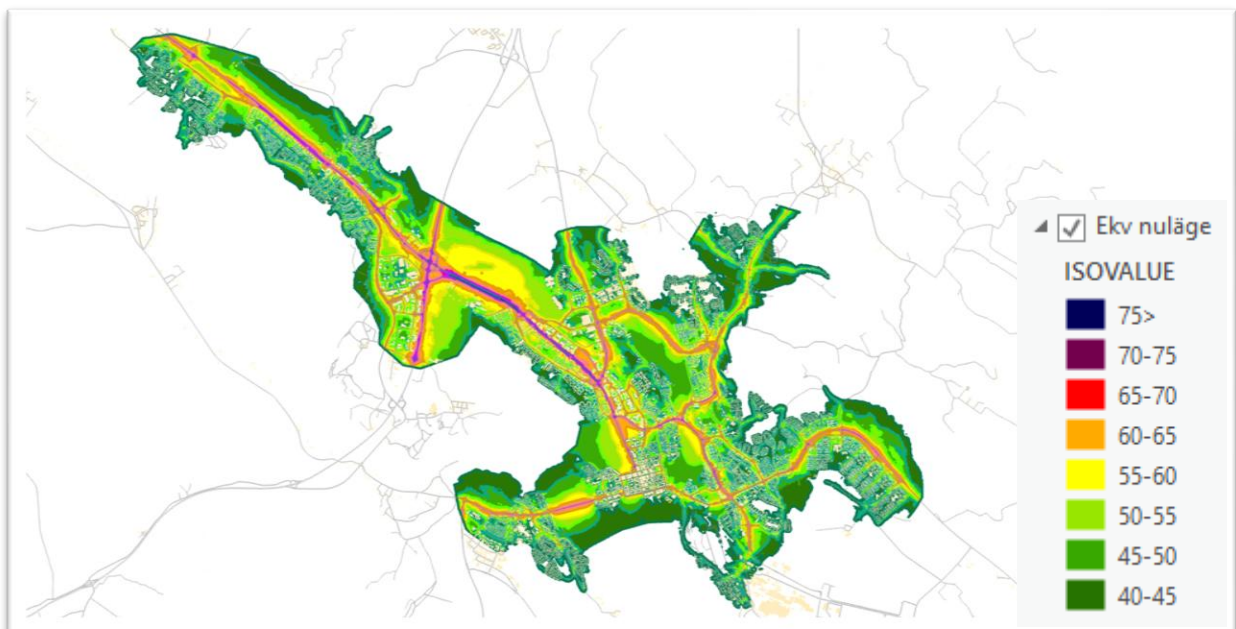
3.1.1 Fasadåtgärder

Enligt kommunens sammanställning av fastigheter som har ingått i arbetet med bidrag för fönster- och ventilationsåtgärder mellan år 2011–2019 så har drygt 60 fastigheter som ingår i etapp 1 och 2 fått informationsbrev om att de varit utsatta för höga ljudnivåer och fått möjlighet att ansöka om bidrag. Totalt 36 fastighetsägare skickade in en intresseanmälan varav 12 av dessa kvalificerade sig för bidrag. Dessa 12 fastigheter har fått bidrag utbetalt.

3.2 Bullerkartläggning

3.2.1 Kommunal kartläggning

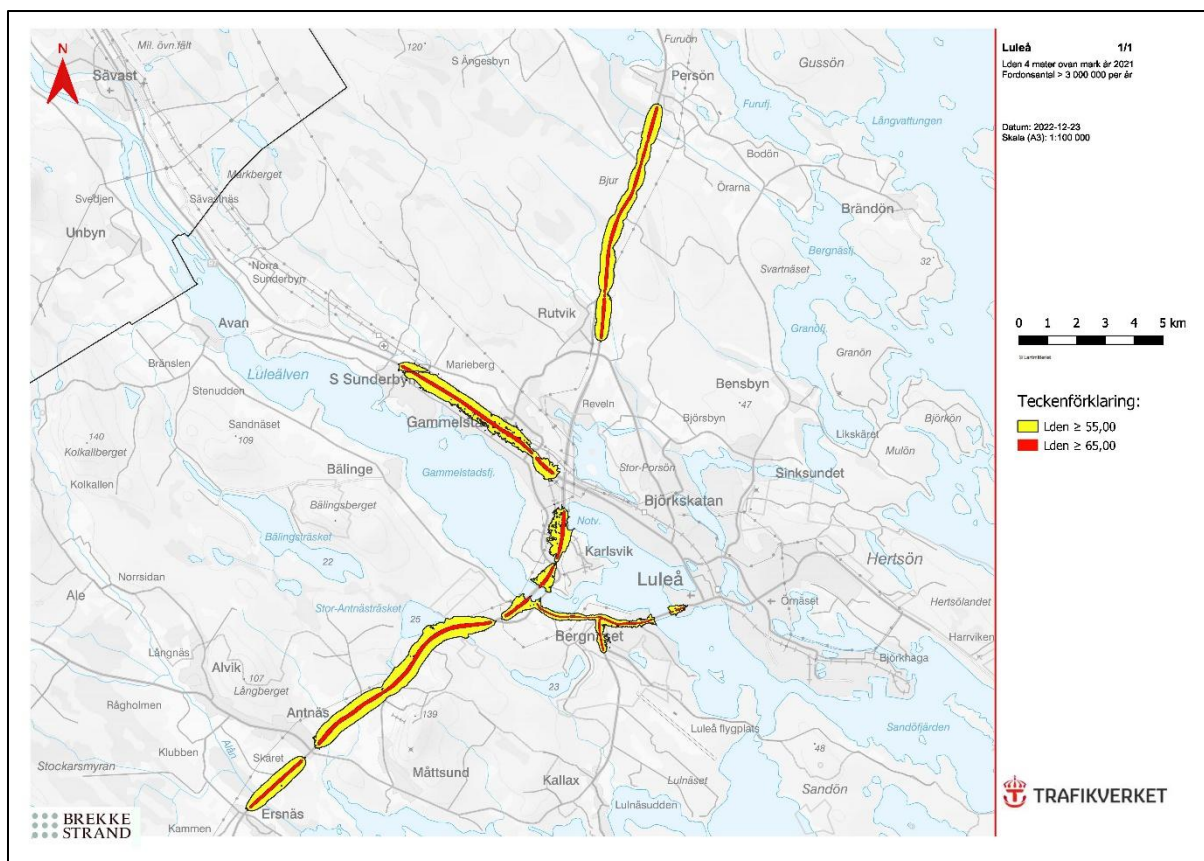
Under 2019/2020 genomfördes en bullerkartläggning av den sammanhängande bebyggelsen där kommunen är väghållare och där det funnits anledning att samla bättre kunskap och underlag för den framtida stadsutvecklingen i Luleå, se Figur 7. Bullerkartläggningen är ett underlag för att identifiera vilka områden som dels har bra ljudmiljöer som behöver bevaras, dels vilka som har sämre ljudnivåer och som behöver prioriteras i en åtgärdsplan (se bilaga 1 - Åtgärdsplan).

FIGUR 7. LULEÅS BULLERKARTLÄGGNING I TÄTORT 2019.

3.2.2 Statlig bullerkartläggning

Trafikverkets kartläggning av buller baseras på 2021 års trafikdata och visas i Figur 8 nedan. I Luleå kommuns bullerkartläggning togs även statliga vägar med för att ge en helhetsbild av bullerutbredningen. De statliga vägarna tenderar dessutom att vara de mest trafikerade, varför detta tillvägagångssätt ger en mer rättvisande bild av bullersituationen.

FIGUR 8. TRAFIKVERKET'S KARTLÄGGNING AV VÄGTRAFIKBULLER FÖR LULEÅ 2021

3.3 Invånare exponerade för höga ljudnivåer över 55 dBA

Genom bullerkartläggningen har information om vilka ljudnivåer invånare i de kartlagda delarna av Luleå är utsatta för. I Tabell 7 har det sammanställts antalet bullerutsatta invånare i staden och centrum. Vid beräkning av antal exponerade personer har den högsta beräknade ljudnivån vid bostadens mest utsatta fasad använts. Detta har mindre betydelse vid villabebyggelse men ger en överskattning av antal exponerade vid flerbostadshus.

TABELL 7. ANTAL INVÅNARE UTSATTA FÖR LJUDNIVÅER ÖVER 55 DBA EKVIVALENT LJUDNIVÅ

	Leq _{24h} 55 – 60 dBA	Leq _{24h} 60 – 65 dBA	Leq _{24h} 65 – 70 dBA	Leq _{24h} >70 dBA	Totalt utsatta över Leq _{24h} 55 dBA
Stadsdel	4995	1354	212	2	6563
Centrum	2539	2361	548		5448

Ca 200 medborgare har mellan 2003–2024 skyddats från höga ljudnivåer genom fönsterbyte och byte av ventilationsingångar med hjälp av bidrag från kommunen. Det har även anlagts bullerplank som har reducerat ljudnivåerna hos nära 750 invånare i kommunen.

3.4 Områden med goda ljudmiljöer idag

Samhällen som växer tenderar att öka bullerbelastningen, minska ytor för rekreation och försvåra möjligheten att hitta lugna platser i närområdet. Ljudmiljön är en viktig kvalitet för upplevelsen av natur- och kulturmiljöområden och har stor betydelse för att nå flera av miljökvalitetsmålen. Samtidigt blir frihet från buller alltmer sällsynt. En omgivning fri från buller behövs för vår återhämtning, och forskning visar tydliga kopplingar mellan stresslindring och vistelse i naturmiljöer.

Det finns ingen kartläggning av platser med god ljudmiljö i Luleå. För att kunna värna om och bevara platser där ljudmiljön är en viktig del av upplevelsen rekommenderas en kartläggning av dessa utföras. Med en sådan kan en medveten bedömning om förändringar av exempelvis markanvändning så ljudmiljön ändras och likaså vara underlag för att kunna bevaras där dessa kvaliteter bedöms viktiga. En sådan kartläggning kan ge tyngd och vägledning vid exploatering. Det ger även möjlighet att skapa bra ljudmiljöer genom att planera smart så exempelvis byggnader placeras för att skydda befintliga bostäder eller grönområden.

4 Luleås långsiktiga målsättning

Luleå kommun har satt upp långsiktiga och kortsiktiga mål för att minska antal bullerutsatta invånare i kommunen. Målen har brutits ner till handlingssteg och redovisas i kommunens åtgärdsplan för trafikbuller (se bilaga 1 - Åtgärdsplan).

Luleå ska på lång sikt arbeta för att begränsa antalet människor som utsätts för bullernivåer över de rekommenderade nationella riktvärdena. Det finns en långsiktig nationell målsättning som säger att Sverige ska sträva efter att ingen ska utsättas för ekvivalenta ljudnivåer över 30 dBA och maximala ljudnivåer över 45 dBA inomhus. Luleå ska i ett långsiktigt arbete sträva efter den målsättningen och bidra till att invånarna i Luleå mår bra och trivs att vistas i sin kommun. Ingen ska behöva utsättas för skadliga ljudnivåer. Nedan beskrivs Luleå kommuns långsiktiga mål för att skydda sina invånare mot skadliga ljudnivåer. Exploatering och förändrad markanvändning ska inte bidra till att fler blir bullerutsatta.

Boendemiljöer

Det långsiktiga målet är att boende inomhus i bostadsrum inte utsätts för nivåer som överskrider riktvärdet 30 dBA dygnsekvivalent ljudnivå och 45 dBA maximalljudnivå nattetid. (Riktvärden i Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus)

Skolgårdar och undervisningslokaler

Strävan är att ljudnivån på skolgårdar inte ska överstiga 50 dBA ekvivalent ljudnivå från vägtrafik. Om detta inte är möjligt ska ljudnivån åtminstone inte överstiga 55 dBA på ytor för pedagogisk lek och vila. Ljudnivå från trafikbuller ska inte inomhus i undervisningslokaler överstiga riktvärdet 30 dBA ekvivalent ljudnivå. (Naturvårdsverkets "Riktvärden för buller på skolgård från väg och spårtrafik" samt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus)

Rekreationsmiljöer

Områden för återhämtning och rekreation där låg ljudnivå utgör en särskild kvalitet ska eftersträva att ha en bullernivå under 40 dBA ekvivalent ljudnivå. Där detta inte är möjligt ska åtgärder utföras för att nå 50 dBA ekvivalent ljudnivå.

I parker i tätort förväntar sig inte besökarna tystnad i samma utsträckning, men parkerna bör ändå ha en lägre bullernivå än omgivande stadsmiljö. Ett mål är att halva parkernas yta ska ha en ekvivalent ljudnivå under 55 dBA.

5 Strategi

5.1 Övergripande strategi

Det finns i huvudsak tre sätt att hantera buller. Genom att **planera för förbättrad ljudmiljö, minska källbullret** eller att **skärma av** det som behöver skyddas. Med denna strategi kommer många åtgärder förekommas genom att bullret inte får bli en störning från början, som kan ha negativ hälsopåverkan. Om det exempelvis vid exploatering finns en genomtänkt plan kan bullersituationen eventuellt förbättras, och insatser med skyddsåtgärder kan behöva utföras där den befintliga miljön kräver det. Genom att prioritera därefter kan kommunen skapa miljöer som i ett första skede inte innebär att åtgärder måste sättas in. Strategin är att utföra åtgärder i prioritering enligt följande:

1. Planera smart.

Att tidigt planera för att bullerutsatta miljöer inte tillskapas är den överlägset bästa åtgärden. Det går även att planera så att ny bebyggelse skärmar och skapar bättre ljudmiljöer för bebyggelse intill. En översiktlig planering ska ta hänsyn till hur bullersituationen ser ut idag och hur det förväntas se ut framöver utifrån den vision och översiktliga planering som finns. En övergripande bullerkartläggning kan vara till hjälp för detta. Det är viktigt att förstå bullrets samband och påverkan av en utveckling i relation till befintlig bebyggelse. Detta gäller både ny exploatering och exploatering som innebär en förändrad markanvändning av redan exploaterad mark.

2. Minska källbullret

Den mest effektiva åtgärden för att sänka ljudnivåerna är att påverka bullret vid källan. Där är den mest kostnadseffektiva åtgärden att ändra hastigheten. Ett annat sätt är att styra trafiken till andra gator. Det kan vara bättre och mer kostnadseffektivt att koncentrera trafik till vissa gator och genomföra åtgärder där, än att fördela trafik över hela trafiksystemet. Det går även att förbjuda tung trafik nattetid för att minska risken för sömnstörningar. Däck, fordon och vägbeläggning har också en inverkan på bullernivåerna och ska inte räknas bort. Dock har kommunen små möjligheter att påverka dessa, då de påverkas av många andra aktörer än trafikhållare.

3. Skärma av

Den bästa och mest kostnadseffektiva åtgärden för att skärma av ljud och skapa bättre ljudnivåer inomhus är genom fasadåtgärder på fönster och ventilationsdon. Bullerskyddsskärmar eller vallar, är ett bra sätt att sänka ljudnivåerna både inomhus och utomhus. Bullerskyddsskärmar sänker ljudnivån vid fasad, oftast för de nedre våningarna, och på vistelseytorna som omger bebyggelsen. Däremot är bullerskärmar mer kostsamma och påverkar den fysiska miljön, framför allt för fotgängare och cyklister, samt medför en ökad driftkostnad.

5.2 Prioriterade bullerskyddsåtgärder

Kommunens mest prioriterade bullerskyddsåtgärder presenteras i detta stycke. Fler åtgärdsförslag och prioriteringsordningen av åtgärderna redovisas mer ingående i bilaga 1 (se bilaga 1 – Åtgärdsplan).

Förbättra ljudmiljön vid förskolor och skolor

Fördjupad utredning av vilka skolor som behöver åtgärdas. Ta fram underlag för prioritet, kostnad och tidsplan för genomförande av åtgärder i utemiljön, som kan kommuniceras internt inom Infrastruktur- och serviceförvaltningen och Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen. Förskola och F-6 prioriteras före högstadieskola.

Bidrag för bullerskyddsåtgärder.

Fastighetsägare som är utsatta för höga ljudnivåer vid fasad ska kunna söka bidrag enligt framtagna riktlinjer (se bilaga 2 - Bidrag för bullerskyddsåtgärder). Bidrag lämnas till de mest utsatta fastighetsägarna med förutsättning att de uppfyller riktlinjernas krav.

Bullerskydd - utreda platser som är lämpliga för skärmar och vallar.

Utifrån bullerkartläggning ta fram underlag för vilka platser som har höga ljudnivåer och som inte kan åtgärdas genom fasadåtgärder. Exempel kan vara skolgårdar, bostäder, andra offentliga platser som är bullerutsatta.

Drift och underhåll av befintliga bullerplank.

I Luleå finns det flera gamla bullerplank. Det är viktigt att bullerplanken kontinuerligt kontrolleras så att de fyller den funktion som de är avsedda att ha. En inventering av bullerplanken behöver genomföras och en underhållsplan tas fram.

Förbättra och bevara ljudmiljöer i parker, torg och rekreationsområden.

Kartlägga vilka platser som idag har bra ljudmiljöer utifrån trafikbuller och använda det som underlag för kommunens övergripande samhällsplanering. Tysta miljöer är en bristvara i dagens samhällen och de behöver identifieras för att skapa förutsättningar till att bevara dem för framtiden.

Ljudkrav vid upphandling

Vid kommunens upphandlingar av intern fordonsflotta eller transporter är det möjligt att ställa krav på tystare fordon.

5.3 Åtgärder i befintlig miljö

5.3.1 Åtgärda enskilda fastigheter

Fönster- och ventilationsåtgärder är en mycket kostnadseffektiv metod för att uppnå bra ljudmiljö inomhus. Vägghållaren har inte rådighet att åtgärda privata fastigheter och det är därför vanligt att erbjuda någon typ av bidrag för att själv möjliggöra åtgärder i den egna fastigheten.

Bullerskyddsskärm är en annan lösning för att åtgärda enskilda fastigheter. En skärm kan dämpa ljudnivån både utomhus och inomhus. Däremot är en skärm betydligt dyrare och är därmed endast samhällsekonomiskt lönsam där husen har relativt höga ljudnivåer, ligger tätt och att skärmen kan skydda flera bostäder. Nackdelarna är att en skärm kräver underhåll, inte alltid är tekniskt möjlig och i vissa fall kan bidra till en mer otrygg och mindre attraktiv miljö att vistas i. Skärmar har också en begränsning i hur många våningar det skyddar och är därför mindre effektivt att använda för högre bebyggelse.

I dagsläget är kommunen restriktiv att tillåta skärmar på grund att det innebär stora kostnader som inte alltid är samhällsekonomiskt försvarbara samt att det påverkar den fysiska miljön negativt. Framför allt kan människors rörelsefrihet begränsas samt möjligheten att bli "sedd", vilket påverkar tryggheten negativt för oskyddade trafikanter. Det finns risk att dessa skapar en mindre attraktiv stadsmiljö.

5.3.2 Tystare beläggning

Det finns vägbeläggningar, så kallad tyst asfalt som reducerar bullret med 2–9 dBA. Nackdelen med en sådan beläggning är att den kostar mer initialt och vid underhåll jämfört med traditionell beläggning. Den behöver rengöras oftare och slits mycket snabbare. Det finns i nuläget inga planer på att övergå till tyst asfalt på de kommunala vägarna i Luleå kommun. Utvecklingen av nya material ska dock följas.

5.3.3 Trafik- och hastighetsreglering

Hastighet och trafikmängd påverkar hur stor bulleralstringen är från trafiken. En sänkning från exempelvis 50 km/h till 30 km/h innebär en sänkning av ca 2 dBA. Sänkt hastighet kan vara ett bra sätt att hantera ljudnivåerna längs en sträcka. Däremot måste sänkningen vara rimlig utifrån trafikmiljön, annars riskerar den ha låg effekt.

En halvering av trafikmängden ger 3 dBA sänkning av ljudnivån d v s det krävs en mycket stor förändring av trafikmängden för att ljudnivån ska sänkas påtagligt. Förbud mot tung trafik nattetid påverkar ekvivalenta ljudnivån marginellt men sänker de maximala ljudnivåerna avsevärt.

- Det kan vara bättre att koncentrera trafiken och åtgärda buller än att sprida det till flera gator
- Förbjuda tung trafik nattetid

5.3.4 Tystare fordon och däck – Elbilar och elbussar.

Vid upphandling av nya fordon till kommunens fordonspool samt kollektivtrafiken, kan krav på fordonen och dess specifikationer väljas utifrån att begränsa den negativa påverkan som fordonet kan ha på buller. Det kan även ställas krav på viss andel el-/hybridfordon hos fordonspool och kollektivtrafikens bussar.

5.4 Planera för framtiden

Bullerkartläggningen visar ljudnivåer i Luleås tätort. Genom bullerkartläggningen kan platser där ljudmiljön behöver förbättras identifieras. Den kan även användas ur ett stadsbyggnadsperspektiv som ett första verktyg vid planläggning eller bygglovsprövning. Den kartläggningen innebär inte att kommunens områden där tystnaden är värd att bevara visas. Med en kartläggning av tysta områden över hela kommunen kan de områden som är värda att bevara och värna om identifieras och skyddas.

Vid framtida planering av infrastruktur, exploatering eller förändringar av stadens miljöer är det viktigt att tänka på:

- Beakta bullret tidigt i processen och planera för att undvika att bulleråtgärder behövs i efterhand.
- Hållbart resande – Fler som går, cyklar och åker buss bidrar till bättre ljudmiljöer.
- Se helheten – Vad påverkar den tänkta utvecklingen i ett större perspektiv? Var har vi idag problem med höga ljudnivåer och var behöver vi göra åtgärder? Är den tänkta utvecklingen motiverad utifrån ett bullerperspektiv?
- Värna om de platser som enligt bullerkartläggningen har bra ljudmiljöer.

Områden med låga bullernivåer och som har höga värden för rekreation och återhämtning bör så långt det är möjligt bevaras när staden förändras. Detta för att säkerställa att de platserna finns kvar i framtiden. För att bevara och värna om rekreativmiljöer med låga bullernivåer är att ta hänsyn till dessa tidigt i planeringar. Ett exempel kan vara att koncentrera bulleralstrande verksamheter till samma område och åtgärda på en, i stället för flera platser.

6 Mål åtgärdsplan 2026-2030

Målet på kort sikt är att fokusera på att förbättra boendemiljöer där ljudnivåerna i nuläget är höga. Detta går i linje med infrastrukturpropositionens prioritering enligt riksdagen. Fokus ska även vara att se över vilka miljöer våra barn vistas i dagligen. Dessa miljöer ska inventeras och följas upp utifrån de nationella riktlinjerna. Luleå kommun har också målet att värna om goda ljudmiljöer. Dessa behöver identifieras för att på sikt kunna tas hänsyn till och bevara.

Åtgärderna som används för att begränsa buller ska utredas utifrån flera aspekter. Ibland kan åtgärder vid bullerkällan, till exempel genom att sänka hastigheten, vara ett kostnadseffektivt sätt att hantera höga ljudnivåer jämfört med att åtgärda med bullerskärm eller bullervall. Att sänka ljudnivåerna nära bullerkällan bidrar även till att ljudnivåerna vid omkringliggande miljöer förändras positivt.

Åtgärdsplanen (se bilaga 1 – Åtgärdsplan), listar detaljerad redovisning av åtgärder och arbetar mot följande målsättningar:

1. Bostäder

Bostäder som är utsatta för ekvivalent ljudnivå över 60 dBA vid fasad ska ha möjlighet att ansöka om bidrag för fönster- och ventilationsåtgärder om ekvivalenta ljudnivån inomhus överstiger 30 dBA.

Detta mål ska nås genom att:

- Proaktivt informera om möjligheten att söka bidrag utifrån den bullerkartläggning som finns för tätorten i Luleå.
- Prioritera åtgärder utifrån de högst utsatta bostäderna och succesivt arbeta för att så många som möjligt ska ha ljudnivåer som håller sig under gällande riktvärden.

Bullerskyddsåtgärder ska ha vidtagits vid alla bostäder som är exponerade för ekvivalenta ljudnivåer över 65 dBA vid fasad. Efter åtgärder ska den ekvivalenta ljudnivån inomhus inte överskrida 30 dBA och den maximala ljudnivån inte överskrida 45 dBA. (Gäller bostadsfastigheter som uppförts före våren 1997 och räknas till äldre befintlig miljö).

Detta mål ska uppnås med hjälp av:

- fasadåtgärder och/eller bullerskärm/bullervall.

2. Befintliga bullerskydd

25 % av alla bullerplank som är uppförda före 2000-talet ska vara utbytta alternativt rustade på ett sådant sätt att de uppnår samma ljuddämpande effekt som ett nytt plank.

Detta mål ska uppnås genom att:

- alla befintliga bullerskyddsskärmar inventeras.
- upprätta en handlingsplan för kontinuerligt underhåll så att alla kommunens bullerskydd har rätt funktion.
- Bristfälliga äldre bullerskydd ska prioriteras i åtgärdsplanen och bytas ut i lägen där 70 dBA maximal ljudnivå överskrids från kommunala vägar. Vid bedömning av om bullerplank ska bytas ut bör även bullervallar ses som ett alternativ.

3. Skolor och förskolor

Ingen skola ska vara utsatt för trafikbuller som överstiger ekvivalent ljudnivå 30 dBA inomhus.

Detta mål ska uppnås genom att:

- utreda alla skolverksamheter som har högre ljudnivå vid fasad än 60 dBA ekvivalent ljudnivå, för att säkerställa att 30 dBA ekvivalent ljudnivå inomhus klaras.
- Prioritera fasadåtgärder i åtgärdsplanen genom att åtgärda de mest utsatta skolorna först.

Alla skolor ska uppfylla riktvärden för buller enligt Naturvårdsverkets vägledning för skolgårdar.

Detta mål ska uppnås genom att:

- utreda ljudnivåer på alla skolgårdar som riskerar att ha överskridanden i Luleå.
- upprätta en handlingsplan för alla vistelseytor vid skolor och förskolor som är avsedda för lek och undervisning där ljudnivåerna överstiger Naturvårdsverkets riktvärden.
- prioritera bullerskyddsåtgärder i åtgärdsplanen genom att åtgärda de mest utsatta skolorna först.

4. Goda ljudmiljöer

Platser som har goda ljudmiljöer idag ska värnas, speciellt i de centrala delarna av Luleå, där det finns ett stort behov av förtätning och där goda ljudmiljöer riskerar att bli färre.

Detta mål ska uppnås genom att:

- Ta fram en kartläggning av goda ljudmiljöer för tätorten utifrån trafikbuller, som kan användas som underlag vid översiktlig planering av Luleå som stad.

7 Uppföljning

Kartläggning av bullersituationen i Luleå aktualiseras vart 5:e år och baseras på uppmätta trafikflöden och prognosmodeller och ingår i trafikbullerplanen som underlag. De åtgärdsbehov som identifierats i trafikbullerplanen har prioriterats i åtgärdsplanen. Åtgärdsplanen följs upp årligen i en avstämning rörande genomförda åtgärder, planerade åtgärder, identifierade åtgärder och budget för kommande år. Ansvarig för uppföljning och planering av åtgärder är Infrastruktur- och serviceförvaltningen. I samband med att ny kartläggning utförs sker revidering av trafikbullerplan om det finns behov.

Vid nästa plan bör:

- Dialog med Trafikverket ses över då kommun och Trafikverket är de två väghållare som äger största delen av infrastrukturen som påverkar utbredningen av buller.
- Följa upp målsättningarna kopplat till åtgärdsplanen.

Bilaga 1 – Åtgärdsplan 2026 - 2030

Åtgärdsplan 2026							
Åtgärder	Beskrivning	Aktivitet	Myta	Resursbehov	Ansvarig	Tid	
1	Informationskampanj för att minska buller	Genomföra informationskampanjer för att lyfta trafikbuller och hur kommunal verksamhet, allmänhet samt näringsliv kan bidra till minskad störning.	Riktade kampanjer på kommunens hemsida/sociala medier för att ge råd för minskad bullerpåverkan. Däckval, sänkt hastighet, eifordon etc.	Ökat hållbart resande leder till minskat buller. Ökad kunskap om val av däck, fordon och korsart kan bidra till bättre ljudmiljöer. Även val av fasadmateriäl och ytskikt kan ha en påverkan.	Befintlig budget (interna personalkostnader samt kommunikation)	ISF	Löpande arbete
2	Förbättra ljudmiljön vid förskolor och skolor (F-åk 6)	Kartlägga vilka skolor som riskerar att vara utsatta för höga bullernivåer utifrån gällande riktvärden, som kan kommuniceras internt för ISF och AUF. Förskola och F-6 prioriteras före högstadieskola. Fördjupad utredning av åtgärder tas fram för de mest prioriterade skolorna.	Sammanställa en lista över skolor som har höga bullernivåer utifrån den senaste bullerkartläggningen. Faller det ut skolor som i sammanställningen bedöms vara föremål för åtgärder tas detaljutredning fram samt tidplan och budget för genomförande.	Åtgärderna kan ge stora positiva hälsoeffekter för barn. Höga ljudnivåer påverkar barns utveckling och inlärning, samt påverkar möjligheten till lek och umgänge tillsammans med andra barn och vuxna.	Personalkostnader + eventuellt konsultstöd. Eventuellt ekonomiskt resursbehov budgeteras efter att utredning genomförs.	ISF	2026 - 2027 Kartläggning 2027 - ev. detaljutredningar
3	Bidrag för bulleråtgärder i fasad för bostäder	Fastighetsägare som är utsatta för höga ljudnivåer vid fasad ska kunna söka bidrag enligt framtagna riktlinjer. Bidrag lämnas till de mest utsatta fastighetsägarna under förutsättning att de efter åtgärd uppfyller kraven enligt riktlinjen. Alla bostadsägare med ljudnivåer över 30 dBA ekvivalent ljudnivå eller 45 dBA maximal ljudnivå inomhus har möjlighet att få bidrag.	Information via hemsida Påbörja utredning av antal bullerutsatta med fasadnivåer på 60 dBA eller högre under 2026. Arbeta uppsökande 2026, inledande bullermätningar 2027 för de fastigheter som skickat in ansökan. Detta arbete föreslås ske löpande	Stor nytta och hälsoeffekt för de som får en bättre ljudmiljö inomhus. Åtgärderna kan bidra med minst 5-10 dBA sänkning av ljudnivåerna inomhus enligt tidigare åtgärder i Luleå.	Årlig budget för bidrag samt konsultstöd till för- och eftermätning samt administrering av ansökningar. 1 000 000 kr/år	ISF	2026- Löpande arbete
4	Utreda och åtgärda platser i behov av bullerdämpning genom bullerskydd eller annan åtgärd	Utifrån bullerkartläggning ta fram underlag för vilka utsatta platser som kan åtgärdas, antingen genom bullerskydd eller åtgärder som innebär lägre trafikflöden och/eller dämpad hastighet. Gäller främst större trafikleder. En inventering av befintliga bullerplank behöver genomföras samt en underhållsplan tas fram.	Sammanställa en lista för platser som behöver åtgärdas. Åtgärder behöver detaljstuderas, prioriteras samt budgeteras. Åtgärderna behöver sedan beslutas utifrån en samhällsekonomisk bedömning.	Bedömd stor hälsoeffekt för de mest utsatta. Eventuellt ekonomiskt resursbehov budgeteras efter att utredning genomförs.	Personalkostnader + eventuellt konsultstöd ISF	2026 -	2026 - Inventering av befintliga plank
5	Underhåll av befintliga bullerskydd	Bullerplank behöver ses över. Många bullerplank är gamla och i behov av upprustning. Det är viktigt att tidigare åtgärder kontinuerligt kontrolleras så att de fyller rätt funktion.	Inventering av alla befintliga bullerplank ska genomföras mellan 2026-2027. Underhåll av befintliga bullerplank sker löpande.	Bullerskydd begränsar störning och skyddar människor mot risker för negativa hälsoeffekter.	Årlig budget: 1 000 000 kr/år för reinvestering av befintliga bullerplank.	ISF	2026 - 2027 Löpande underhåll
6	Kartlägga områden som har bra ljudmiljöer utifrån trafikbuller.	Se över goda ljudmiljöer på en mer strategisk nivå. En kartläggning av goda ljudmiljöer utifrån trafikbuller som underlag till överstiktlig planering.	Kartlägga bra ljudmiljöer utifrån trafikbuller. Redovisa ljudnivåer på platser där det förväntas vara bra ljudmiljöer utifrån trafikbuller, exempelvis parker.	Stöd för långsiktig markanvändning för att bevara de miljöer som är viktiga för staden och för invånarna.	Personalkostnader	ISF	2026 - Kartlägga
7	Intern information om bullerplanen	Arbetet med buller behöver synliggöras internt för att skapa större förståelse och att större hänsyn tas till buller i vid planering.	Interna föreläsningar/workshops	Ger förutsättning att tidigt ta hänsyn till trafikbuller i samhällsplaneringen.	Personalkostnader	ISF	2026-2027

Bilaga 2 – Bidrag för bullerskyddsåtgärder

Fastighetsägare har möjlighet att söka ett bullerskyddsbidrag via kommunen om deras bostäder är utsatta för höga ljudnivåer. Bidraget avser att täcka kostnader för fönster- och ventilationsåtgärder, inte underhållsåtgärder. Ansökan kontrolleras mot kommunens senaste bullerkartläggning.

Utifrån årlig budget betalas bidrag ut till de fastighetsägare som genomfört åtgärd med godkända resultat. Godkända resultat innebär 30 dBA ekvivalent ljudnivå samt 45 dBA maximal ljudnivå enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (2014). För att kontrollera det ska en ljudmätning utföras. Bidraget lämnas i första hand till de mest bullerexponerade fastigheterna. Prioriteringen utgår ifrån fastighetens ljudnivå vid fasad, ljudnivå inomhus samt antal människor som åtgärden syftar till att skydda. Därefter är det den som först söker.

För att söka bidrag förutsätts det att bostadens väggar har en "normal" standard, det vill säga att de svagaste punkterna i fasaden är fönster- och ventilationsingångar.

Tidsram

- Sista ansökningsdag för att kunna erhålla bidrag påföljande år är 30 november.
- 31 januari fattas beslut om förmätning och brev skickas ut till sökande.
- Förmätningar sker under april månad och den 30 april tas beslut om preliminärt bullerskyddsbidrag av Landskap & Trafik.
- Fastighetsägaren genomför därefter fönsteråtgärder, senast 30 september ska dessa vara genomförda.
- Eftermätning sker under oktober månad.
- 30 november tas beslut om bullerskyddsbidrag och brev skickas ut till fastighetsägaren.
- Senast den 15 december ska fastighetsägaren skicka in kompletterande uppgifter om fönsterarea och faktureringsadress.

Villkor för bidrag

Bidrag beviljas om samtliga villkor är uppfyllda:

- Den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid fasad är 61 decibel (dBA) eller högre.
- Den ekvivalenta ljudnivån inomhus är 31 dBA eller högre.

Bullernivåerna beräknas respektive mäts av kommunens konsult.

Bidraget gäller endast för fönster- och ventilationsåtgärder i bostäder med fasad mot bulleralstrande kommunal väg.

Bidraget gäller fönster till sovrum, vardagsrum och kök med matplats. Fönster i utrymmen som tvättstuga, toalett eller gemensamhetsutrymmen så som trapphus, samlingslokal och så vidare, innefattas inte av bidraget.

Om din bostad ligger inom världsarvet Gammelstads kyrkstad, är kulturhistoriskt viktig eller har någon typ av skyddsbestämmelse är det inte säkert att man får byta ut fönsterkonstruktionen. Då kan man i stället åtgärda med en tilläggsruta. Kontakta Luleå kommun om detta gäller er eller om ni är osäkra på vad som gäller just din bostad.

Bidragets storlek

Bidragets storlek är 75 % av kostnaden, dock max 1850 kronor kvadratmeter fönsteryta och 600 kronor per ventilationsdon/uteluftsdon i fasad. Fönsterarean mäts från fönstrets karmyttermått mätt på insidan av fönstret. Om åtgärder förändrar det exteriöra utseendet på fasaden ska bygglov sökas!

Krav på åtgärderna för att få bidraget utbetalt

- Efter åtgärd ska ekvivalentnivån inomhus vara 30 dBA eller lägre eller att en förbättring på minst 5 dBA inomhus uppnås. En ljudkonsult ska se till att dessa krav uppfylls.
- Fastighetsägare ska dessutom ha skickat kopia av faktura för fönsterbytet samt en teknisk beskrivning för genomförda åtgärder.

Åtgärderna ska klara kraven med öppna luftdon.

Bidrag utbetalas inte

- Om fastigheten tidigare fått bidrag för fönster- och ventilationsåtgärder.
- Om kraven för bidrag inte uppfylls.
- För åtgärder som genomförts där det finns verksamheter i fastigheten. Bidraget är endast för permanenta bostäder.
- Om ljudkrav har ställts på fastighetsägaren i samband med detaljplan eller bygglov.
- För trafikbuller från andra väghållare än kommunen.
- För åtgärder i utrymmen som till exempel trapphus, tvättstuga och samlingslokaler.
- För åtgärder som genomförs innan bidrag beviljats från kommunen. Detta för att kontrollmätning av inomhusnivåer behöver genomföras innan åtgärd påbörjas för att kunna jämföras mot en eftermätning.

Ljudmätningar

Fastighetsägaren ansvarar för att ljudmätningar kan genomföras av kommunens ljudkonsult.

Luleå kommun står för följande:

- Förmätning samt besiktning innan fönsteråtgärd.
- Eftermätning samt okulär besiktning för att se att åtgärderna är genomförda och att kraven uppfylls.

Fastighetsägare bekostar mätningarna (genom reducerat bidrag eller fakturering):

- Om ljudkonsulten inte får tillträde för att utföra mätningarna trots överenskommelse med fastighetsägaren eller eventuellt ombud.
- Vid ny inomhusmätning om den första mätningen ej blivit godkänd.
- Om påbörjade fönsteråtgärder inte fullföljs.

Fastighetsägarens ansvar:

Fastighetsägaren ansvarar själv för:

- Upphandling/val av entreprenör som utför fönsteråtgärderna.
- Genomförande av åtgärderna samt att man följer tidsplanen.
- Samtliga bygg- och konstruktionsbesiktningar.
- Att fönsteråtgärden inte gör att ventilationen slutar fungera. Bidrag för luftdon kan inte sökas i efterhand om det skulle visa sig att ventilationen försämrats.
- Att genomförd åtgärd med förbättrad fasaddämpning inte försämrats i framtiden.
- Att kontakta Infrastruktur- och serviceförvaltningen för att kontrollera om åtgärden kräver bygglov. Beviljat bygglov är dock inte detsamma som beviljat bidrag och vice versa.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen kontrollerar endast åtgärderna utifrån ett bullerreducerande syfte.

Sista ansökningsdag

Sista ansökningsdag är 30 november för möjlighet till bidrag kommande år. Ansökningar som kommer in senare hanteras som en ansökan för året därpå.

Exempelvis:

- Ansökan som kommer in senast 30 november 2026, handläggs 2027.
- Ansökan som kommer in efter 30 november 2026, handläggs 2028.

Prioritering av ansökningar

Varje år avsätts en budget för hur mycket kommunen kan ge bidrag för gällande fönster- och ventilationsåtgärder. Det är inte säkert att budgeten räcker till alla fastighetsägare som vill göra åtgärder. Därför prioriterar kommunen utifrån följande prioritering;

1. Högsta ekvivalenta ljudnivå (dBA) vid fasad.
2. Högsta ekvivalenta ljudnivå(dBA) inomhus.
3. Antal människor som åtgärden skyddar.
4. Tidpunkt för ansökan.

Luleå kommun meddelar om bidraget kommer att kunna ges under det kommande året eller ej. För att få bidraget utbetalt måste åtgärderna genomföras enligt angivna tidsramar. Om åtgärderna inte är genomförda enligt tidsramen **betalas inget bidrag ut.**

Fastighetsägare som inte kunnat prioriteras på grund av att budgeten inte räcker till det ena året, får året efter förtur tillsammans med resterande fastighetsägare som söker bidraget. Om budgeten inte räcker nästkommande år gäller samma prioriteringsordning.

Fastighetsägare som redan har fått bidrag

Grundregeln är att fastighetsägare som fått bidrag inte kan få ytterligare bidrag.

Bilaga 3 - Generella kostnader för åtgärder

Skärmar

Att skärma av innebär stora kostnader. Kostnaden för en bullerskyddsskärm består av flera delar; projektering, grundläggning, anpassning till intilliggande byggnadsverk, bygglovsansökan, eventuell avstängning av trafik, återställning, anpassning till ledningar under jord som inte kan flyttas etc. Hur mycket en skärm kostar varierar kraftigt (uppgifter finns på att genomförda skärmar kostat mellan 3 000 och 35 000 kr per löpmeter). Uppgifter från Trafikverket redovisar en kostnad per löpmeter för klassiska träskärmar på 6 000–19 000 kr per löpmeter (2–4 meter hög).

För att en skärm ska bli samhällsekonomisk lönsam måste bebyggelsen ligga mycket tätt och utsättas för relativt höga ljudnivåer.

Fasadåtgärder

Fasadåtgärder (fönster- och ventilationsdon) utförs normalt på 3 av husets sidor, mot vägen samt gavlarna. Fönsterarean har här förutsatts i genomsnitt vara 12 m² för ett enbostadshus och 6 m² för en lägenhet. Antalet ventilationsdon har antagits till 4 per enbostadshus och 2 per lägenhet. Vaghållaren, kommunen, erbjuder 75 % av kostnaden. Bidragstaket ligger dock på 1 850 kronor /m² fönsteryta och 600 kronor per ventilationsdon/uteluftdon i fasad (se bilaga 2 - Bidrag för bullerskyddsåtgärder). Kommunens genomsnittskostnad för fasadåtgärd är ca 25 000 kr per enbostadshus och 12 000 kr per lägenhet.

Fasadåtgärder är i princip alltid samhällsekonomiskt lönsam. Undantag är hus där omfattande fasadisoleringsåtgärder krävs för att det skall vara meningsfullt med fönsteråtgärder. Målet ska alltid vara att klara Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus. Detta ska säkerställas genom redovisning av åtgärderna inför utbetalning av bidrag.

Uteplatser

Trafikverket redovisar en anläggningskostnad för lokal skärm vid uteplats på 60 000–100 000 kr/uteplats. Ersättning för egen åtgärd är 31 000 kr/uteplats. För inglasning av balkong redovisar Trafikverket 20 000–50 000 kr/balkong. I dagsläget ger inte kommunen något bidrag för uteplatser.

Åtgärdsplan 2026

Åtgärder	Beskrivning	Aktivitet	Nytta	Resursbehov	Ansvarig	Tid
1 Informationskampanj för att minska buller	Genomföra informationskampanjer för att lyfta trafikbuller och hur kommunal verksamhet, allmänhet samt näringsliv kan bidra till minskad störning.	Riktade kampanjer på kommunens hemsida/sociala medier för att ge råd för minskad bullerpåverkan. Däckval, sänkt hastighet, elfordon etc.	Ökat hållbart resande leder till minskat buller. Ökad kunskap om val av däck, fordon och körsätt kan bidra till bättre ljudmiljöer. Även val av fasadmaterial och ytskikt kan ha en påverkan.	Befintlig budget (interna personalkostnader samt kommunikation)	ISF	Löpande arbete
2 Förbättra ljudmiljön vid förskolor och skolor (F-åk 6)	Kartlägga vilka skolor som riskerar att vara utsatta för höga bullernivåer utifrån gällande riktvärden, som kan kommuniceras internt för ISF och AUF. Förskola och F-6 prioriteras före högstadieskola. Fördjupad utredning av åtgärder tas fram för de mest prioriterade skolorna.	Sammanställa en lista över skolor som har höga bullernivåer utifrån den senaste bullerkartläggningen. Faller det ut skolor som i sammanställningen bedöms vara föremål för åtgärder tas detaljutredning fram samt tidsplan och budget för genomförande.	Åtgärderna kan ge stora positiva hälsoeffekter för barn. Höga ljudnivåer påverkar barns utveckling och inlärning, samt påverkar möjligheten till lek och umgänge tillsammans med andra barn och vuxna.	Personalkostnader + eventuellt konsultstöd. Eventuellt ekonomiskt resursbehov budgeteras efter att utredning genomförts.	ISF	2026 - 2027 Kartläggning 2027 - ev. detaljutredningar
3 Bidrag för bulleråtgärder i fasad för bostäder	Fastighetsägare som är utsatta för höga ljudnivåer vid fasad ska kunna söka bidrag enligt framtagna riktlinjer. Bidrag lämnas till de mest utsatta fastighetsägarna under förutsättning att de efter åtgärd uppfyller kraven enligt riktlinjen. Alla bostadsägare med ljudnivåer över 30 dBA ekvivalent ljudnivå eller 45 dBA maximal ljudnivå inomhus har möjlighet att få bidrag.	Information via hemsida Påbörja utredning av antal bullerutsatta med fasadnivåer på 60 dBA eller högre under 2026. Arbeta uppsökande 2026, inledande bullermätningar 2027 för de fastigheter som skickat in ansökan. Detta arbete föreslås ske löpande	Stor nytta och hälsoeffekt för de som får en bättre ljudmiljö inomhus. Åtgärderna kan bidra med minst 5-10 dBA sänkning av ljudnivåerna inomhus enligt tidigare åtgärder i Luleå.	Årlig budget för bidrag samt konsultstöd till för- och eftermätning samt administrering av ansökningar. 1 000 000 kr/år	ISF	2026- Löpande arbete
4 Utredda och åtgärda platser i behov av bullerdämpning genom bullerskydd eller annan åtgärd	Utifrån bullerkartläggning ta fram underlag för vilka utsatta platser som kan åtgärdas, antingen genom bullerskydd eller åtgärder som innebär lägre trafikflöden och/eller dämpad hastighet. Gäller främst större trafikleder.	Sammanställa en lista för platser som behöver åtgärdas. Åtgärder behöver detaljstuderas, prioriteras samt budgeteras. Åtgärderna behöver sedan beslutas utifrån en samhällsekonomisk bedömning.	Bedömd stor hälsoeffekt för de mest utsatta.	Personalkostnader + eventuellt konsultstöd Eventuellt ekonomiskt resursbehov budgeteras efter att utredning genomförts.	ISF	2026 -
5 Underhåll av befintliga bullerskydd	Bullerplank behöver ses över. Många bullerplank är gamla och i behov av upprustning. Det är viktigt att tidigare åtgärder kontinuerligt kontrolleras så att de fyller rätt funktion. En inventering av befintliga bullerplank behöver genomföras samt en underhållsplan tas fram.	Inventering av alla befintliga bullerplank ska genomföras mellan 2026-2027. Underhåll av befintliga bullerplank sker löpande.	Bullerskydd begränsar störning och skyddar människor mot risker för negativa hälsoeffekter.	Årlig budget: 1 000 000 kr/år för reinvestering av befintliga bullerplank.	ISF	2026 - 2027 Inventering av befintliga plank Löpande underhåll 2026 -
6 Kartlägga områden som har bra ljudnivåer utifrån trafikbuller.	Se över goda ljudmiljöer på en mer strategisk nivå. En kartläggning av goda ljudmiljöer utifrån trafikbuller som underlag till översiktlig planering.	Kartlägga bra ljudmiljöer utifrån trafikbuller. Redovisa ljudnivåer på platser där det förväntas vara bra ljudmiljöer utifrån trafikbuller, exempelvis parker.	Stöd för långsiktig markanvändning för att bevara de miljöer som är viktiga för staden och för invånarna.	Personalkostnader	ISF	2026 - Kartlägga
7 Intern information om bullerplanen	Arbetet med buller behöver synliggöras internt för att skapa större förståelse och att större hänsyn tas till buller i vid planering.	Interna föreläsningar/workshops	Ger förutsättning att tidigt ta hänsyn till trafikbuller i samhällsplaneringen.	Personalkostnader	ISF	2026-2027

Bilaga 2 – Bidrag för bullerskyddsåtgärder

Fastighetsägare har möjlighet att söka ett bullerskyddsbidrag via kommunen om deras bostäder är utsatta för höga ljudnivåer. Bidraget avser att täcka kostnader för fönster- och ventilationsåtgärder, inte underhållsåtgärder. Ansökan kontrolleras mot kommunens senaste bullerkartläggning.

Utifrån årlig budget betalas bidrag ut till de fastighetsägare som genomfört åtgärd med godkända resultat. Godkända resultat innebär 30 dBA ekvivalent ljudnivå samt 45 dBA maximal ljudnivå enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (2014). För att kontrollera det ska en ljudmätning utföras. Bidraget lämnas i första hand till de mest bullerexponerade fastigheterna. Prioriteringen utgår ifrån fastighetens ljudnivå vid fasad, ljudnivå inomhus samt antal människor som åtgärden syftar till att skydda. Därefter är det den som först söker.

För att söka bidrag förutsätts det att bostadens väggar har en "normal" standard, det vill säga att de svagaste punkterna i fasaden är fönster- och ventilationsingångar.

Tidsram

- Sista ansökningsdag för att kunna erhålla bidrag påföljande år är 30 november.
- 31 januari fattas beslut om förmätning och brev skickas ut till sökande.
- Förmätningar sker under april månad och den 30 april tas beslut om preliminärt bullerskyddsbidrag av Landskap & Trafik.
- Fastighetsägaren genomför därefter fönsteråtgärder, senast 30 september ska dessa vara genomförda.
- Eftermätning sker under oktober månad.
- 30 november tas beslut om bullerskyddsbidrag och brev skickas ut till fastighetsägaren.
- Senast den 15 december ska fastighetsägaren skicka in kompletterande uppgifter om fönsterarea och faktureringsadress.

Villkor för bidrag

Bidrag beviljas om samtliga villkor är uppfyllda:

- Den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid fasad är 61 decibel (dBA) eller högre.
- Den ekvivalenta ljudnivån inomhus är 31 dBA eller högre.

Bullernivåerna beräknas respektive mäts av kommunens konsult.

Bidraget gäller endast för fönster- och ventilationsåtgärder i bostäder med fasad mot bulleralstrande kommunal väg.

Bidraget gäller fönster till sovrum, vardagsrum och kök med matplats. Fönster i utrymmen som tvättstuga, toalett eller gemensamhetsutrymmen så som trapphus, samlingslokal och så vidare, innefattas inte av bidraget.

Om din bostad ligger inom världsarvet Gammelstads kyrkstad, är kulturhistoriskt viktig eller har någon typ av skyddsbestämmelse är det inte säkert att man får byta ut fönsterkonstruktionen. Då kan man i stället åtgärda med en tilläggsruta. Kontakta Luleå kommun om detta gäller er eller om ni är osäkra på vad som gäller just din bostad.

Bidragets storlek

Bidragets storlek är 75 % av kostnaden, dock max 1850 kronor kvadratmeter fönsteryta och 600 kronor per ventilationsdon/uteluftsdon i fasad. Fönsterarean mäts från fönstrets karmyttermått mätt på insidan av fönstret. Om åtgärder förändrar det exteriöra utseendet på fasaden ska bygglov sökas!

Krav på åtgärderna för att få bidraget utbetalt

- Efter åtgärd ska ekvivalentnivån inomhus vara 30 dBA eller lägre eller att en förbättring på minst 5 dBA inomhus uppnås. En ljudkonsult ska se till att dessa krav uppfylls.
- Fastighetsägare ska dessutom ha skickat kopia av faktura för fönsterbytet samt en teknisk beskrivning för genomförda åtgärder.

Åtgärderna ska klara kraven med öppna luftdon.

Bidrag utbetalas inte

- Om fastigheten tidigare fått bidrag för fönster- och ventilationsåtgärder.
- Om kraven för bidrag inte uppfylls.
- För åtgärder som genomförts där det finns verksamheter i fastigheten. Bidraget är endast för permanenta bostäder.
- Om ljudkrav har ställts på fastighetsägaren i samband med detaljplan eller bygglov.
- För trafikbuller från andra väghållare än kommunen.
- För åtgärder i utrymmen som till exempel trapphus, tvättstuga och samlingslokaler.
- För åtgärder som genomförs innan bidrag beviljats från kommunen. Detta för att kontrollmätning av inomhusnivåer behöver genomföras innan åtgärd påbörjas för att kunna jämföras mot en eftermätning.

Ljudmätningar

Fastighetsägaren ansvarar för att ljudmätningar kan genomföras av kommunens ljudkonsult.

Luleå kommun står för följande:

- Förmätning samt besiktning innan fönsteråtgärd.
- Eftermätning samt okulär besiktning för att se att åtgärderna är genomförda och att kraven uppfylls.

Fastighetsägare bekostar mätningarna (genom reducerat bidrag eller fakturering):

- Om ljudkonsulten inte får tillträde för att utföra mätningarna trots överenskommelse med fastighetsägaren eller eventuellt ombud.
- Vid ny inomhusmätning om den första mätningen ej blivit godkänd.
- Om påbörjade fönsteråtgärder inte fullföljs.

Fastighetsägarens ansvar:

Fastighetsägaren ansvarar själv för:

- Upphandling/val av entreprenör som utför fönsteråtgärderna.
- Genomförande av åtgärderna samt att man följer tidsplanen.
- Samtliga bygg- och konstruktionsbesiktningar.
- Att fönsteråtgärden inte gör att ventilationen slutar fungera. Bidrag för luftdon kan inte sökas i efterhand om det skulle visa sig att ventilationen försämrats.
- Att genomförd åtgärd med förbättrad fasaddämpning inte försämras i framtiden.
- Att kontakta Infrastruktur- och serviceförvaltningen för att kontrollera om åtgärden kräver bygglov. Beviljat bygglov är dock inte detsamma som beviljat bidrag och vice versa.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen kontrollerar endast åtgärderna utifrån ett bullerreducerande syfte.

Sista ansökningsdag

Sista ansökningsdag är 30 november för möjlighet till bidrag kommande år. Ansökningar som kommer in senare hanteras som en ansökan för året därpå.

Exempelvis:

- Ansökan som kommer in senast 30 november 2026, handläggs 2027.
- Ansökan som kommer in efter 30 november 2026, handläggs 2028.

Prioritering av ansökningar

Varje år avsätts en budget för hur mycket kommunen kan ge bidrag för gällande fönster- och ventilationsåtgärder. Det är inte säkert att budgeten räcker till alla fastighetsägare som vill göra åtgärder. Därför prioriterar kommunen utifrån följande prioritering;

1. Högsta ekvivalenta ljudnivå (dBA) vid fasad.
2. Högsta ekvivalenta ljudnivå(dBA) inomhus.
3. Antal människor som åtgärden skyddar.
4. Tidpunkt för ansökan.

Luleå kommun meddelar om bidraget kommer att kunna ges under det kommande året eller ej. För att få bidraget utbetalt måste åtgärderna genomföras enligt angivna tidsramar. Om åtgärderna inte är genomförda enligt tidsramen **betalas inget bidrag ut.**

Fastighetsägare som inte kunnat prioriteras på grund av att budgeten inte räcker till det ena året, får året efter förtur tillsammans med resterande fastighetsägare som söker bidraget. Om budgeten inte räcker nästkommande år gäller samma prioriteringsordning.

Fastighetsägare som redan har fått bidrag

Grundregeln är att fastighetsägare som fått bidrag inte kan få ytterligare bidrag.

Bilaga 3 - Generella kostnader för åtgärder

Skärmar

Att skärma av innebär stora kostnader. Kostnaden för en bullerskyddsskärm består av flera delar; projektering, grundläggning, anpassning till intilliggande byggnadsverk, bygglovsansökan, eventuell avstängning av trafik, återställning, anpassning till ledningar under jord som inte kan flyttas etc. Hur mycket en skärm kostar varierar kraftigt (uppgifter finns på att genomförda skärmar kostat mellan 3 000 och 35 000 kr per löpmeter). Uppgifter från Trafikverket redovisar en kostnad per löpmeter för klassiska träskärmar på 6 000–19 000 kr per löpmeter (2–4 meter hög).

För att en skärm ska bli samhällsekonomisk lönsam måste bebyggelsen ligga mycket tätt och utsättas för relativt höga ljudnivåer.

Fasadåtgärder

Fasadåtgärder (fönster- och ventilationsdon) utförs normalt på 3 av husets sidor, mot vägen samt gavlarna. Fönsterarean har här förutsatts i genomsnitt vara 12 m² för ett enbostadshus och 6 m² för en lägenhet. Antalet ventilationsdon har antagits till 4 per enbostadshus och 2 per lägenhet. Vaghållaren, kommunen, erbjuder 75 % av kostnaden. Bidragstaket ligger dock på 1 850 kronor /m² fönsteryta och 600 kronor per ventilationsdon/uteluftdon i fasad (se bilaga 2 - Bidrag för bullerskyddsåtgärder). Kommunens genomsnittskostnad för fasadåtgärd är ca 25 000 kr per enbostadshus och 12 000 kr per lägenhet.

Fasadåtgärder är i princip alltid samhällsekonomiskt lönsam. Undantag är hus där omfattande fasadisoleringsåtgärder krävs för att det skall vara meningsfullt med fönsteråtgärder. Målet ska alltid vara att klara Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus. Detta ska säkerställas genom redovisning av åtgärderna inför utbetalning av bidrag.

Uteplatser

Trafikverket redovisar en anläggningskostnad för lokal skärm vid uteplats på 60 000–100 000 kr/uteplats. Ersättning för egen åtgärd är 31 000 kr/uteplats. För inglasning av balkong redovisar Trafikverket 20 000–50 000 kr/balkong. I dagsläget ger inte kommunen något bidrag för uteplatser.

Vägval reservkraft vid Uddebo avloppsreningsverk

Ärendenr 2026/34-3.4.2.5

Infrastruktur- och serviceförvaltningens förslag till beslut

Infrastruktur- och servicenämnden beslutar att anlägga reservkraft vid Uddebo avloppsreningsverk i enlighet med Alternativ 2 i Lumires förstudie.

Sammanfattning av ärendet

Uddebo reningsverk saknar idag reservkraft och är därmed sårbart vid elavbrott. Under 2022–2025 har 14 av 40 bräddtillfällen orsakats av elavbrott, vilket medfört att orenat avloppsvatten släppts ut i Luleälven. Lumire har genomfört en förstudie avseende behovet av reservkraft för avloppsanläggningen.

Alternativ 1 - Nollalternativet innebär fortsatt hög risk för driftstopp, miljöpåverkan och stora kostnader vid incidenter.

Alternativ 2, installation av reservkraft i containerlösning med automatisk omkoppling, bedöms uppfylla målen om driftsäkerhet, robusthet och framtidssäkring. Åtgärden möjliggör samordning med framtida energilösningar såsom lokal elproduktion. Investeringskostnaden uppskattas till 8 000 tkr och inryms inom investeringsplanen för 2026, där 10 000 tkr avsatts.

Föreslagen åtgärd stödjer VA-planens mål om trygg VA-försörjning, Miljöbalkens krav på att förebygga miljöpåverkan samt Vision Luleå 2040 om robust samhällsutveckling.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen har föreslagit infrastruktur- och servicenämnden besluta att anlägga reservkraft vid Uddebo avloppsreningsverk i enlighet med Alternativ 2 i Lumires förstudie.

Dialog

Dialog har förts med tillsynsmyndighet i samband med tillsynsbesök avseende bräddrapportering.

Beslutsunderlag

- Förstudierapport reservkraft Uddebo
- Kalkyl reservkraft Uddebo

Petra Viklund

Avdelningschef VA, Lumire AB

Beslutet skickas till

Lumire AB

Förstudierapport Investering Reservkraft Uddeboreningsverk

Projektansvarig: *Helmer Johansson, Utveckling VA*

Projektägare: *Daniel Ekeröhen, Produktionschef VA*

Övriga deltagare i genomförandet av förstudien:
Håkan Öqvist, Produktion VA

Upprättad: 2026-01-22

Reviderad den: *ÅÅÅÅ-MM-DD*

Reviderad av: *Namn, Avdelning/Sektion*

Innehåll

1	Bakgrund och nuläge	4
2	Behov	4
3	Mål	4
4	Styrande dokument.....	5
5	Omfattning och avgränsning.....	5
6	Alternativ	5
7	Analys och rekommendation.....	8
8	Bilagor	9

1 Bakgrund och nuläge

Uddebo reningsverk saknar i dagsläget reservkraftförsörjning. Vid bortfall av ordinarie elnät riskerar anläggningen att helt eller delvis stanna, vilket kan medföra betydande konsekvenser för drift, miljö och samhällsservice. Ett längre elavbrott kan innebära att reningsprocessen avbryts, vilket i sin tur kan leda till utsläpp, ökade driftinsatser och ökade kostnader. Under de senaste 4 åren (2022-2025) har avbrott av elförsörjningen varit orsak till 14 av de totalt 40 bräddtillfällen som förekommit vid anläggningen. Bräddtillfällen orsakat av höga flöden utgör endast 3 tillfällen under samma tidperiod. Övriga tillfällen härrörs till planerade avbrott i samband med driftsättning alternativt tekniska fel i anläggningen.

Anläggningen är idag helt beroende av extern elförsörjning. Någon möjlighet till reservdrift finns inte, vilket innebär att verksamheten är sårbar vid störningar i elnätet. Reningsverket utgör en samhällsviktig funktion och driftstopp kan få konsekvenser för både miljö och kommunens invånare.

De intressenter som berörs är främst VA-verksamheten och driftpersonal, men även miljön och samhället i stort. Den mest kritiska konsekvensen bedöms vara risken för miljöpåverkan och utsläpp vid längre elavbrott. Även ekonomiska konsekvenser kan uppstå i form av ökade kostnader för återställning, extra driftinsatser och eventuella skador på anläggningen.

En teknisk undersökning har därför genomförts för att utreda förutsättningarna för installation av reservkraft vid Uddebo reningsverk och för att identifiera möjliga lösningar för att minska anläggningens sårbarhet vid elavbrott.

Problem och berörd intressent	Kvalitativ konsekvens	Finansiell konsekvens
<i>Avsaknad av reservkraft vid Uddebo reningsverk – påverkar VA-verksamhet, driftpersonal, miljö och samhälle.</i>	<i>Risk för driftstopp i reningsprocessen vid elavbrott med potentiell miljöpåverkan och försämrad samhällsservice.</i>	<i>Ökade kostnader för återställning, extra driftinsatser samt risk för framtida kostnader vid miljöincidenter.</i>

2 Behov

Det finns behov av att säkerställa elförsörjningen till Uddebo reningsverk vid bortfall av ordinarie elnät. Avsaknad av reservkraft innebär att anläggningen i nuläget saknar möjlighet till kontrollerad drift vid elavbrott.

Behovet omfattar att kunna upprätthålla nödvändiga funktioner i reningsprocessen vid elavbrott för att minska risken för miljöpåverkan och driftstörningar.

Det finns även behov av att utforma lösningen så att framtida utveckling av energiförsörjningen, exempelvis lokal elproduktion, kan hanteras utan större ombyggnationer.

Sammanfattade behov:

- Säker elförsörjning vid elavbrott
- Minskad sårbarhet i drift
- Framtidssäker och flexibel lösning

3 Mål

Målet med förstudien är att ta fram ett beslutsunderlag för val av lämplig reservkraftlösning för Uddebo reningsverk.

Målet med åtgärden är att skapa förutsättningar för säker och kontrollerad drift vid elavbrott samt att minska anläggningens sårbarhet. Lösningen ska även vara utformad så att framtida utveckling av energiförsörjningen kan hanteras utan att begränsa eller försvåra kommande investeringar.

Mål	Effekt
Skapa förutsättningar för framtidssäker elförsörjning.	Vald lösning ska möjliggöra säker och kontrollerad drift vid elavbrott samt kunna anpassas för framtida utveckling av energiförsörjningen utan omfattande ombyggnationer.

4 Styrande dokument

Styrande dokument som berör tilltänkt åtgärd i verksamheten.

Styrande dokument	Hur (kortfattad beskrivning)
VA-plan	Utsläpp av orenat avloppsvatten ska så långt det är möjligt undvikas. Åtgärden bedöms bidra till uppfyllnad av VA-planens mål om trygg VA-försörjning och minskad sårbarhet i samhällsviktig infrastruktur.
Miljöbalken	9 kap. Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Reglerar krav på att förebygga och begränsa olägenheter för människors hälsa och miljön vid drift av miljöfarlig verksamhet. Avbrott i reningsprocessen till följd av elavbrott kan medföra risk för miljöpåverkan, vilket motiverar behovet av en driftsäker reservkraftlösning.

Vision Luleå 2040	Vision Luleå 2040 anger långsiktiga mål för ett hållbart, tryggt och robust samhälle. Säker och tillförlitlig VA-försörjning är en grundförutsättning för att uppnå visionens inriktning. En driftsäker reservkraftlösning bidrar till ökad robusthet i samhällsviktig infrastruktur och minskad sårbarhet vid störningar.
--------------------------	--

5 Omfattning och avgränsning

Förstudien omfattar utredning av möjliga reservkraftlösningar för Uddebo reningsverk i syfte att säkerställa elförsörjning vid bortfall av ordinarie elnät. Förstudien omfattar jämförelse av alternativa tekniska lösningar, bedömning av måluppfyllelse, intressentpåverkan, risker, kostnader och övergripande genomförbarhet.

Förstudien omfattar inte projektering eller genomförande av reservkraftanläggning. Den omfattar inte heller installation av framtida anläggningar för lokal elproduktion, såsom gasmotorer eller solcellsanläggning. Däremot ska hänsyn tas till sådana framtida projekt vid bedömning av alternativen.

Förstudien är avgränsad till Uddebo reningsverk och tillhörande elförsörjning. Drift- och underhållsåtgärder som inte är direkt kopplade till val av reservkraftlösning ingår inte i förstudien.

6 Alternativ

6.1 Alternativ 1 - Nollalternativ

6.1.1 Lösningförslag

Ingen investering genomförs avseende reservkraft vid Uddebo reningsverk. Anläggningen fortsätter att vara helt beroende av ordinarie elförsörjning utan möjlighet till reservdrift vid elavbrott.

6.1.2 Måluppfyllelse

Alternativet uppfyller inte målet om säker och kontrollerad drift vid elavbrott. Anläggningens sårbarhet kvarstår och inga förbättringar görs avseende robusthet eller beredskap.

6.1.3 Intressenter

Intressentpåverkan Resultatet

Intressent	Påverkan	Påverkans-grad	Behov / Krav
VA-verksamhet	Negativ	Hög	Kvarstående risk för driftstopp vid elavbrott.
Miljö och samhälle	Negativt	Hög	Minskad risk för utsläpp och störningar uppnås inte

Intressentpåverkan Genomförandet

Intressent	Påverkan	Påverkans-grad	Behov / Krav
Driftpersonal	Neutral	Låg	Ingen påverkan eftersom ingen åtgärd genomförs.

6.1.4 Fysiska förhållanden

Inga förändringar av befintliga fysiska förhållanden sker.

6.1.5 Koppling till andra projekt och beslut

Alternativet möjliggör framtida planer på lokal energiproduktion. Avsaknad av reservkraft kan försvåra framtida projekt genom kvarstående begränsningar i elsystemet.

6.1.6 Risker och möjligheter

Risker:

- Driftstopp i reningsprocessen vid elavbrott
- Risk för miljöpåverkan och utsläpp
- Hög sårbarhet i samhällsviktig verksamhet

Möjligheter:

- Ingen investeringskostnad på kort sikt

6.1.7 Tidplan och beroenden

Ingen tidplan eftersom ingen åtgärd genomförs. Beroendet av ordinarie elnät kvarstår.

6.1.8 Kostnadsuppskattning

Ingen investeringskostnad. Däremot kvarstår kostnader för åtgärder, omstart, behov av sanering i samband med driftstopp idag och i framtiden

6.1.9 Övrig relevant information

Nollalternativet innebär att nuvarande risknivå accepteras och att ingen förbättring sker av anläggningens beredskap.

6.2 Alternativ 2 - Reservkraft vid Uddebo reningsverk

6.2.1 Lösningsförslag

Installation av ett stationärt reservkraftaggregat i containerutförande vid Uddebo reningsverk. Reservkraften ansluts till anläggningens elsystem och möjliggör drift av nödvändiga funktioner vid bortfall av ordinarie elnät.

Lösningen utformas för automatisk omkoppling vid elavbrott och säker återgång till ordinarie nät när elförsörjningen är återställd.

6.2.2 Måluppfyllelse

Alternativet uppfyller målet om säker och kontrollerad drift vid elavbrott. Anläggningens sårbarhet minskar och risken för miljöpåverkan och driftstörningar reduceras väsentligt.

6.2.3 Intressenter

Intressentpåverkan Resultatet

Intressent	Påverkan	Påverkans-grad	Behov / Krav
VA-verksamhet	Positivt	Hög	Säker drift vid elavbrott
Miljö och samhälle	Positivt	Hög	Minskad risk för utsläpp och störningar.

Intressentpåverkan Genomförandet

Intressent	Påverkan	Påverkans-grad	Behov / Krav
<i>Driftpersonal</i>	<i>Negativ/neutral</i>	<i>Medel</i>	<i>Samordning vid installation, utbildning inför drift.</i>

6.2.4 Fysiska förhållanden

Reservkraftaggregatet placeras i container på mark i anslutning till befintlig anläggning. Markförhållanden bedöms som lämpliga, men ska verifieras i projekteringsskedet.

6.2.5 Koppling till andra projekt och beslut

Alternativet kan samordnas med framtida projekt för lokal elproduktion, såsom gasmotorer för värme- och elproduktion samt eventuell solcellsanläggning, genom att elsystemet utformas med tillräcklig flexibilitet.

6.2.6 Risker och möjligheter

Risker:

- Leveranstider för reservkraftaggregat
- Behov av anpassningar i befintliga elinstallationer

Möjligheter:

- Ökad driftsäkerhet och robusthet
- Förutsättningar för framtida energilösningar

6.2.7 Tidplan och beroenden

Alternativet bedöms kunna genomföras under perioden **2026**, med beroende av projektering, upphandling och leveranstider.

6.2.8 Kostnadsuppskattning

Den preliminära investeringskostnaden bedöms uppgå till cirka **8 MSEK**, beroende på vald teknisk lösning. Kostnadsuppskattningen innefattar projektering och ombyggnation av ställverk för framtida elproduktion.

6.2.9 Övrig relevant information

Alternativet innebär en långsiktig förbättring av anläggningens beredskap.

7 Analys och rekommendation

7.1 Sammanställning

Utvärderingskriterier	Alt 1	Alt 2	Alt 3	Analys
Måluppfyllelse	3	1		Reservkraft uppfyller målen, nollalternativet gör det inte
Intressenter Resultat	3	1		Reservkraft ger positiv påverkan på drift, miljö och samhälle
Intressenter Genomförande	1	2		Nollalternativ kräver inga åtgärder, reservkraft innebär genomförande
Fysiska förhållanden	1	2		Reservkraft kräver viss fysisk anpassning
Koppling till andra projekt och beslut	3	1		Reservkraft ger bättre förutsättningar för framtida energiprojekt
Tidplan	1	2		Reservkraft kräver planering och genomförande
Beroenden				
Kostnadsuppskattning Investering	1	3		Nollalternativ saknar investeringskostnad
Kostnadsuppskattning Driftskostnader				
Eventuell övrig relevant information				
Risker	3	1		Nollalternativ innebär hög risk, reservkraft reducerar risk
Möjligheter	1	3		Reservkraft skapar tydliga möjligheter

7.2 Rekommenderat alternativ

Alternativ 2, installation av reservkraft vid Uddebo reningsverk, rekommenderas.

Nollalternativet innebär att nuvarande sårbarhet kvarstår med hög risk för driftstopp och miljöpåverkan vid elavbrott. Trots att nollalternativet inte medför någon investeringskostnad bedöms de långsiktiga riskerna som oacceptabla för en samhällsviktig VA-anläggning.

Alternativet med reservkraft uppfyller målen om driftsäkerhet, minskad risk och framtidssäkerhet, samt skapar bättre förutsättningar för framtida utveckling av energiförsörjningen.

7.3 Finansiering

I investerings- och verksamhetsplan 2026 finns följande antaget:

År	tkr
2026	10 000

8 Bilagor

Skriv här

Bilaga	Dokumentnamn
1	Bilaga kalkyl (obligatorisk)
2	
3	
4	
5	
6	

Projektnummer	Benämning
23247	Reservkraft Uddebo

Projektsvarig PA leder delprocess Förstudie, Planera:	Helmer Johansson
Projektledare PL leder delprocess Genomföra, Avsluta:	namn

Huvudprojektnummer anges för exploateringsprojekt

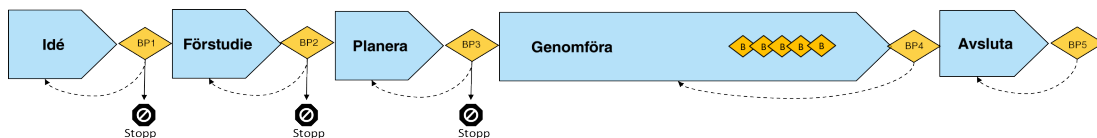
Beviljad projektbudget enligt nämndens verksamhetsplan: (fylls i av projektansvarig)					
År	Ansvar	Verksamhet	Projekt	Objekt	Belopp, tkr
2026					
202X					
202X					

Omfördela projektbudget från projekt ovan till: (fylls i av projektansvarig)					
År	Ansvar	Verksamhet	Projekt	Objekt	Belopp, tkr
202X					
202X					
202X					

Tillkommande kostnader utöver projektbudget:
Ange om kostnader (tkr) för **sanering, rivning, flytt av anläggning, utrantering** eller **annat** tillkommer samt om finansiering finns (fylls i av projektansvarig)

Uppgifter enligt ovan ska läggas in i igångsättningsbeslutet under rubrik "Sammanfattning av ärendet"

Tidigare igångsättningsbeslut (fylls i av projektansvarig)			
Datum åå-mm-dd	Beslutsfattare	Belopp, tkr	Kommentar /vad avser tidigare igångsättning

Upprättat den åå-mm-dd	2026-01-22				
Upprättad av namn	Helmer Johansson				

Delprocess:	Förstudie BP2		Planera BP3		Genomföra BP4				Avsluta BP5
	Kalkyl= uppskattad kostnad		Kalkyl= igångsatta medel		Prognos för projektet				
					Projektera		Bygga		Slutredovisning
Fyll i grå rutor (tkr) för rader numererade 02 till 09	Bif förstudierapport		Bif projektdirektiv		B1 Bif projektplan		B2 Uppdateras efter slutförd projektering		
02 Projekteringskostnad (Ex vid general-, totalentreprenad)	10%	600		0					
	Beräknad % av entreprenadkost (norm 10-12%)		Beräknad % av entreprenadkost (norm 10-12%)		Beräknad anbudssumma/ avropat belopp		Beräknad anbudssumma/ avropat belopp		Anbudssumma / avropat belopp
03 Entreprenadkostnad		6 000		0					
	Beräknad kostnad för entreprenad		Beräknad kostnad för entreprenad		Beräknad anbudssumma/ avropat belopp		Beräknad anbudssumma/ avropat belopp		Anbudssumma / avropat belopp
04 Oförutsedda kostnader (Procent av summa projekterings- och entreprenadkostnad)	10%	660		0		0		0	
	Beräknad % för oförut-sedda kostn. (20-50%)		Beräknad % för oförut-sedda kostn. (20-50%)		Beräknad % (10-30%)		Beräknad % (10-20%)		Beräknad % (5-15%)
05 Konstnärlig utsmyckning (Politiskt beslut, 1 % av entreprenadkostnad)		0		0		0		0	
	Om aktuellt 1%		Om aktuellt 1%		Om aktuellt 1%		Om aktuellt 1%		Om aktuellt 1%
06 Interna resurser (Projektledning och projektmedlemmars tid)	500	255		0		0		0	
	Antal timmar (pris/timme =0,51 tkr)		Antal timmar (pris/timme =0,51 tkr)		Antal timmar (pris/timme =0,51 tkr)		Antal timmar (pris/timme =0,51 tkr)		Antal timmar (pris/timme =0,51 tkr)
07 Externa resurser (Ex. bygglledning , projektledning)	200	240		0		0		0	
	Antal timmar (pris/timme =1,2 tkr)		Antal timmar (pris/timme =1,2 tkr)		Antal timmar (pris/timme =1,2 tkr)		Antal timmar (pris/timme =1,2 tkr)		Beräknat belopp
08 Byggherrekostnader (Ex. bygglov, besiktningkostn., anslutningsavgift, beräknas normalt på 1-5 % av entreprenadkostn.)	3%	180		0		0			
	Beräknad % (norm 1-5%)		Beräknad % (norm 1-5%)		Beräknad % (norm 1-5%)		Beräknat belopp		Beräknat belopp
09 Investeringsbidrag i projekt (Minustecken framför beloppet) Obs! en direktbetalning									
	Beräknat bidrag		Beräknat bidrag		Beräknat bidrag		Beräknat bidrag		Beräknat bidrag
Summa (tkr)	7 935		0		0		0		0

Slutredovisning: (fylls i av projektledare)	Belopp, tkr	Ev kommentar: fylls i av projektledare
Beviljad igångsättning		
Slutredovisning	0	
Över-/underskott	0	

Ifylls av projektansvarig	
Slutredovisning godkänd åå-mm-dd	
Projektansvarig PA namn	

Efter godkänd slutredovisning ansvarar projektansvarig för att skicka Bilaga Kalkyl till isprojektekonomi@lulea.se

Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning

Ärendenr 2026/73-3.1.2.8

Infrastruktur- och serviceförvaltningens förslag till beslut

Infrastruktur- och servicenämnden beslutar att anta Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning 2026.

Beskrivning av ärendet

Den kommunala skogsförvaltningen styrs av *Policy för Luleå kommuns skogsförvaltning* som anger övergripande mål och inriktningar. För att dessa ska kunna omsättas i praktisk förvaltning krävs mer detaljerad vägledning. Därför har nya riktlinjer tagits fram, i linje med det politiska uppdraget om ett hållbart, naturnära och i första hand hyggesfritt skogsbruk.

Riktlinjerna beskriver detaljerade mål, principer och metoder för skötsel, brukande och utveckling av kommunens skogsinnehav. De tydliggör även ansvar, tillämpning, zonindelning samt former för dialog och samverkan internt och externt.

En tydligare skillnad görs nu mellan övergripande principer och praktiskt utförande. Detaljerade anvisningar hanteras i skötselinstruktioner och skötselplaner, medan riktlinjerna i sig utgör ett underlag för fortsatt utveckling av skogsbruksplan, skötselplan för bostadsnära skog och skötselinstruktioner.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen har föreslagit infrastruktur- och servicenämnden besluta rekommendera kommunstyrelsen besluta att anta Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning 2026.

Dialog

Arbetet med riktlinjer har skett i samverkan med kommunekolog, mark- och exploateringskontoret samt berörda förvaltningar. Konsultationer med samebyar och samiska organisationer har genomförts i enlighet med lagen om konsultation i frågor som rör samer.

Beslutsunderlag

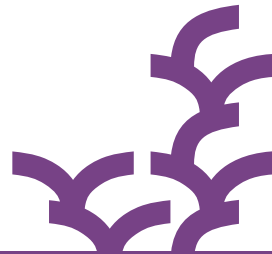
- Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning
- Protokoll från konsultation med Gällivare skogssameby angående Riktlinjer för Luleå komuns skogsförvaltning
- Presentation - Riktlinjer för skogsförvaltning- Konsultation med Sametinget

- Protokoll från konsultation med Sametinget angående Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning
- Presentation - Riktlinjer för skogsförvaltning- Konsultation med Sametinget

Marianne Kallin
Avdelningschef infrastruktur

Beslutet skickas till
Sektion park & natur

Riktlinjer Skogsförvaltning

Dokumentnamn		Kategori	Publicerad
Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning		Riktlinjer	www.lulea.se
Ärendenr	Beslutad av	Beslutsdatum	Giltighetstid
SBF 2026/?	Infrastruktur- och servicenämnden	2026-02-xx	Tills vidare
Ersätter		Ärendenr	Beslutsdatum
Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning		2022/???	2022-06-23
Dokumentägare		Gäller för	
Infrastruktur- och serviceförvaltningen		Infrastruktur- och serviceförvaltningen samt de som på uppdrag av förvaltningen planerar eller utför åtgärder på kommunens skogsmark.	
Syfte			
Riktlinjerna är en precisering av Policyn och beskriver detaljerade mål och principer för kommunens skogsförvaltning. Den utgör ett underlag för skogsbruksplan, skötselplan för bostadsnära skog och skötselinstruktioner.			
Uppföljning			
Riktlinjerna utvärderas löpande och revideras vid behov.			

Innehåll

Riktlinje för Luleå kommuns skogsförvaltning	2
Syfte.....	2
Målgrupp.....	2
Giltighet och ansvar	3
Målområden för skogsförvaltningen.....	4
Bevara och förstärka biologisk mångfald.....	4
Utveckla och förvalta skogens sociala värden.....	5
Vårda och synliggöra kulturmiljövärden	5
Gynna turism och besöksnäring	6
Ta hänsyn till renskötselns behov	6
Skapa välmående skogar som tål klimatförändringar och bidrar till samhällets klimatomställning.....	7
Skogen som råvaruresurs nyttjas hållbart	7
Målkonflikter	8
Principer för skogsskötsel.....	8
Övergripande principer	8
Röjning och avverkning	9
Föryngring.....	9
Övriga åtgärder	10
Tillämpning av riktlinjerna.....	11
Zonindelning och riktlinjer för skötsel.....	11
Skogen som markreserv.....	15
Skogsbruksplan.....	16
Skötselplan för bostadsnära skog	16
Skötselplaner i naturreservat	16
Information och dialog.....	16
Information	17
Dialog med närboende	17
Samverkan med samebyar	17
Föreningar och näringsliv	18
Samarbeten.....	18
Intern samverkan.....	18

Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning

Syfte

Med utgångspunkt från de övergripande inriktningarna för skogsinnehavet enligt *Policy för Luleå kommuns skogsförvaltning* har dessa riktlinjer för skogsförvaltning tagits fram.

Riktlinjerna ska ge vägledning och stöd för de beslut som dagligen ska fattas vid skötsel av skogen. De ska också vara en utgångspunkt för mer detaljerade skötselinstruktioner och ange ramarna för hur skogen ska brukas och skötas mot olika mål.

Riktlinjer och skötselinstruktioner ska följa gällande lagstiftning så som skogsvårdslagen, miljöbalken, kulturminneslagen, plan- och bygglagen, rennäringslagen, branschens gemensamma målbilder samt regionala, nationella och internationella mål.

Målgrupp

Riktlinjerna vänder sig till tjänstepersoner inom kommunen som på olika sätt är involverade i arbetet med att sköta och bruka skogen. Riktlinjerna kan även kommuniceras till externa aktörer som genomför skogliga åtgärder på kommunens mark. Riktlinjerna ska också ge medborgarna och andra intressenter en god insyn i hur skogen kommer att skötas.

Avgränsning

Riktlinjerna omfattar det skogsinnehav som ägs och förvaltas av Luleå kommun, både inom och utanför detaljplanelagt område. Anlagd mark så som parker, skolgårdar, idrottsplatser och skog på fastighetsmark omfattas inte. Riktlinjer för skogsförvaltning gäller även i kommunala naturreservat i de fall skötselplanen för aktuellt reservat inte i detalj reglerar hur skogen skall skötas.

- *Policy för Luleå kommuns skogsförvaltning* anger övergripande mål och principer för skogsförvaltningen och är styrande över underordnade dokument.
- I *Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning* (detta dokument) beskrivs mer detaljerade mål och metoder för skogsskötsel och skogsbruk.
- Åtgärdsförslag för enskilda skogsområden hanteras i en *Skogsbruksplan* och i *Skötselplan för bostadsnära skog*.
- I *Servicedeklaration för skogsområden på naturmark* beskrivs vad man kan förvänta sig av kommunen när det gäller hantering av skogsområden och enskilda träd utifrån felanmälningar och önskemål.
- *Skötselinstruktioner* preciserar ytterligare hur olika typer av skogliga åtgärder kan/bör utföras.

Giltighet och ansvar

Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning gäller från 2026-xx-xx och tills vidare.

Riktlinjerna antas av Infrastruktur- och servicenämnden. Infrastruktur- och serviceförvaltningen är ansvariga för framttagande och regelbunden översyn av dokumentet. Riktlinjerna ska vid behov ses över och uppdateras så att de följer aktuell kunskapsutveckling, gällande lagstiftning och ny forskning. Uppföljning och utvärdering ska relateras till fastställda mål och uppnådda resultat och användas som underlag för att bedöma om och när riktlinjerna behöver revideras.

Målområden för skogsförvaltningen

Med utgångspunkt från de övergripande inriktningarna för den kommunala skogen enligt *Policy för Luleå kommuns skogsförvaltning* har ett antal långsiktiga målområden formulerats för att beskriva vad det innebär att omsätta detta i praktiken. Skogliga mål kan också uttryckas i form av olika ekosystemtjänster. Ekosystemtjänster är de nyttor som naturens ekosystem ger människor, till exempel mat, virke, rent vatten, ren luft, rekreation och ett stabilt klimat. I skogen skapas ekosystemtjänster genom hur skogen brukas och bevaras, och de brukar delas in i fyra kategorier: försörjande (till exempel virke och biomassa), reglerande (till exempel vattenrening och kolinlagring), kulturella (till exempel friluftsliv och naturupplevelser) och stödande tjänster (till exempel jordmånsbildning och biologisk mångfald).

En balanserad kommunal skogsförvaltning ska därför både värna uppsatta mål såsom produktion och ett långsiktigt bevarande av ekosystemtjänster, så att skogens funktioner och nyttor för invånare och samhälle kan upprätthållas över tid.

Bevara och förstärka biologisk mångfald

- Skogen ska skötas så att förutsättningar för arter och naturtyper bevaras och utvecklas. Relevanta källor om artförekomster och andra naturvärden, såsom Artportalen, används tillsammans med information från intressenter och egen lokalkännedom.
- God naturhänsyn ska tillämpas på all kommunal skogsmark och vid samtliga skötselåtgärder, med anpassning till platsens målbild och prioriterade värden.
- Flerskiktade skogar med en variation i trädslagblandning ska eftersträvas.
- Andelen äldre skog och gamla träd ska öka genom att eftersträva längre omloppstider, spara gamla grova träd och vid behov friställa värdefulla träd.
- Mängden död ved ska över tid öka i alla skogstyper. I välbesökta områden ska död ved sparas på ett sätt så att den inte påverkar framkomlighet och säkerhet negativt.
- Naturliga vattenmiljöer och våtmarker värnas, bevaras och skyddas så att deras ekologiska funktioner upprätthålls.
- Relevanta sektorsöverenskomna rekommendationer och vägledningar, såsom målbilder från Skogsstyrelsen, ska följas vid skogliga åtgärder.

Utveckla och förvalta skogens sociala värden

- Den tätortsnära skogen och andra utpekade områden ska skötas för att ge möjlighet till naturupplevelser, rekreation och friluftsliv.
- God tillgänglighet till kommunens naturområden ska eftersträvas för att stärka sociala värden och bidra till attraktiva boendemiljöer. Hänsyn ska tas till avstånd, fysiska barriärer såsom infrastruktur samt att underlätta för personer med funktionsvariationer att få tillgång till olika naturtyper i området.
- Bostadsnära skogsområden ska vara promenadvänliga och upplevas som trygga.
- Estetiska värden gynnas där det är lämpligt för att inbjuda till besök och rekreation.
- Skogsförvaltningen ska medverka till en långsiktigt hållbar förvaltning av jakt- och fiskeresurser, genom att bevara förutsättningarna för livskraftiga vilt- och fiskstammar samt deras livsmiljöer.
- Kommunen ska underlätta naturpedagogik och användning av skolskogar som lärmiljö i samverkan med berörd personal.

Vårda och synliggöra kulturmiljövärden

- Kulturmiljöer och fornlämningar ska bevaras och, där det är lämpligt, göras mer tillgängliga och synliga. Relevanta källor om lämningar såsom fornminnesregistret nyttjas för att identifiera kända lämningar.
- Igenväxande kulturmarkers biologiska mångfald och kulturvärden gynnas vid skogliga åtgärder.
- Nyfunna kulturlämningar och -miljöer registreras i skogsbruksplanen.
- Vägledningar och rekommendationer såsom målbilder ska följas för att utforma hänsynen vid en skoglig åtgärd.
- Tillstånd söks vid de tillfällen som krävs, vid osäkerhet kontaktas ansvarig tillsynsmyndighet för vägledning.

Gynna turism och besöksnäring

- Sträva efter att bibehålla och skapa variationsrika skogar med naturkänsla som attraherar besökare och turister.
- Uppmuntra aktörer inom näringen att peka ut viktiga områden och behov.
- Anpassa tidpunkt för åtgärder såsom att inte genomföra skogliga åtgärder i ett område vid hög besöksfrekvens eller planerade arrangemang.

Ta hänsyn till renskötselns behov

- Verksamhet inom skogsförvaltningen sker med kunskap om och respekt för renskötselrätten och renskötselns betydelse för den samiska kulturen.
- Samebyarnas information om viktiga områden och behov utgör ett underlag för planering av åtgärder.
- Ett hyggesfritt eller naturnära brukande kan bidra till en förbättrad struktur av lavrika, äldre skogar på landskapsnivå.
- Vid skogliga åtgärder tas särskild hänsyn till marklav och hänglav.
- Tidpunkt för röjning/gallring och mål för stamantal kan vid önskemål anpassas på magra lavrika marker.
- Vid val av markberedningsmetod ska skonsamma metoder prioriteras för att minimera markpåverkan vid förekomst av marklav.
- Vid behov anpassas tidpunkt för åtgärder för att minska störningen för rennäringen.
- Vid gallring på särskilt värdefulla lavrika marker kan grot tas ut.
- Vid avverkning i hänglavsrika bestånd informeras berörd sameby i förväg.

Skapa välmående skogar som tål klimatförändringar och bidrar till samhällets klimatomställning

- Brukande och skötsel ska sträva efter att marken alltid är trädbevuxen och att markpåverkan minimeras. Detta bidrar till att upprätthålla en jämn kolinlagring över tid i träd och mark.
- Skogsskötseln ska utveckla variationsrika skogar som är anpassade för framtida klimatförändringar. En variation i ålder och trädslag ska ge riskspridning mot exempelvis ökade svamp- eller insektsangrepp och motståndskraft mot extremväder.
- Ett kontinuerligt trädskikt skapar ett stabilt mikroklimat som gynnar marklevande mikroorganismer och mykorrhiza. Detta stärker både trädens vitalitet och bidrar till den långsiktiga kolinlagringen.
- Där förhållandena tillåter ska naturlig föryngring prioriteras för att främja lokal genetisk variation och därmed öka skogens anpassningsförmåga inför framtida klimatförhållanden.
- Genom att skogen brukas kan träbaserade produkter till viss del ersätta fossila material, och därmed bidra till samhällets klimatomställning.

Skogen som råvaruresurs nyttjas hållbart

- Värdefull virkesråvara ska tas till vara i områden där skogsbruk tillåts. Här ska skogen skötas så att den kan ge god kvalitet på virket och ekonomisk avkastning.
- När skogliga åtgärder genomförs för att gynna övriga värden kan det många gånger kombineras med ett uttag av virke. Produktion av virke ska då vara underordnat övriga mål.
- Uttaget från skogen ska utgöra en råvaruresurs inom kommunens egna verksamheter.
- Den ekonomiska avkastningen från försäljning av virke och skogsbränsle ska användas för att bidra till att nå de övriga målen med skogsinnehavet.

Målkonflikter

Då flera mål står i konflikt med varandra, till exempel sociala mål och naturvård måste alltid en avvägning göras. Så långt som möjligt ska båda målens behov mötas. Skogens läge, värden och användning avgör vilket mål som ska ges företräde på just den platsen.

I vissa områden kan därför sociala mål, som tillgänglighet, rekreation och trygghet, ges högre prioritet, medan naturvårdsmål eller hänsyn till renskötsel kan få styra i andra områden med särskilt höga naturvärden eller känsliga naturtyper. Zonindelningen som beskrivs nedan är vägledande för avvägningarna.

Principer för skogsskötsel

Här beskrivs de övergripande skötselprinciperna för skogsinnehavet. De är inte fullständiga, inte heller beskriver de alla möjliga åtgärdsförslag som kan tillämpas. De ska snarare ses som en tydlig skötselriktning. Till dessa kopplar skötselinstruktioner som mer i detalj beskriver hur en åtgärd ska genomföras. Viktigt att poängtera är att det inte finns *ett* sätt att sköta skogen, skötseln vilar på en kombination av ett flertal olika alternativ. Vilket eller vilka man väljer beror på en kombination av faktorer såsom skogstyp, markförhållanden, identifierade mål, zonindelning och naturvärdesbedömning. Det finns dock grundläggande principer identifierade för att kunna kommunicera kommunens skogsskötselriktning, vilka presenteras nedan.

Övergripande principer

- Utgångspunkten vid skötsel och avverkning ska vara ett hyggesfritt skogsbruk. Det innebär ett brukande som bevarar ett kontinuerligt trädskikt och möjliggör successiv förnygring utan att skapa kalhyggen.
- Målsättningar i detta och andra styrande dokument ska beaktas vid planering av en skoglig åtgärd. Detta kan resultera i ett målspecifikt hänsynstagande som exempelvis hårdare uttag i gallring för att gynna marklav eller lämnande av en hänsynskrävande biotop.
- Både inom skogsbestånd och i ett landskapsperspektiv ska det eftersträvas en variation gällande trädslagsblandning och struktur.
- Det exakta valet av skötselmetod såsom styrka i uttag, trädslagsval etc bedöms utifrån platsens förutsättningar samt syfte med åtgärden.
- Större skötselinsatser bör undvikas under fåglarnas häckningsperiod (främst under maj-juli månad)

Röjning och avverkning

- Röjningar genomförs i skogens unga år.
- Målet med ungskogsröjningar är att gynna alla på platsen livskraftiga trädslag och ta hänsyn till kommunens övriga mål samt fastlagda sektorsöverskridande mål och rekommendationer såsom målbilder.
- Förstagallring sker i enskiktade produktionsbestånd. Den strävar efter att nå en variation i diameter och ålder, bevara alla trädslag och gynna vitala individer.
- Där målet är att bibehålla eller skapa flerskiktade skogar med variation i ålder, höjd och trädslag sker selektiv avverkning av enskilda träd eller trädgrupper, genom olika former av blädning eller plockhuggning. Naturlig föryngring som identifieras gynnas genom att skapa eller vidga befintliga luckor.
- Utifrån platsens förutsättningar kan skötsel- och föryngringsmetoder såsom överhållen skärm eller luckhuggning behöva användas. Vid användning av dessa metoder är syftet att säkerställa en föryngring, önskad skogsstruktur och trädslagsblandning eller att gynna ekologiska och sociala värden.
- Om hyggesfria metoder är olämpliga på grund av skogens beskaffenhet, belägenhet eller ur naturvårdssynpunkt (t.ex. vid omvandling från enskiktade monokulturer) får en anpassad föryngringsavverkning användas. Valet av föryngringsmetod ska sträva efter att skapa en variationsrik ungskog med bättre förutsättningar att långsiktigt brukas i enlighet med kommunens mål.
- Vid storskaliga skador på skogen från tex insekts- eller svampangrepp, får föryngringsavverkning ske i de fall andra alternativ ses som otillräckliga. Myndigheters rekommendationer ska följas.

Föryngring

- Naturlig föryngring ska användas i första hand, där förhållandena tillåter.
- Plantering kan göras om det krävs för att uppnå skogsvårdslagens krav eller om målet för det enskilda beståndet inte kan uppnås på annat sätt. Inhemska trädslag nyttjas med en ståndortsanpassning.
- Markberedning sker i de fall kommande föryngring kräver detta. Vid all markberedning är målet att göra så lite markpåverkan som möjligt för att kunna etablera en föryngring.

Övriga åtgärder

- Gödsling och kemiska bekämpningsmedel får inte användas.
- Inget uttag av grot och stubbar sker om det inte är för att gynna en annan målsättning till exempel sociala värden eller rennäring.
- Främmande trädslag får inte planteras på kommunens skogsmark, och befintliga bestånd ska avvecklas vid lämplig tidpunkt. Enskilda träd avverkas vid skogliga åtgärder.
- Nydikning samt rensning eller annat underhåll av befintliga diken i produktionssyfte får inte ske. Undantag ges om det krävs för att undvika negativa effekter på grannfastigheter och annan mark utanför skogen, om detta krävs för att uppnå skogsvårdslagens krav om föryngring samt för bibehållande av infrastruktur.
- Bränning genomförs i de fall det kan motiveras utifrån naturvårdsnytta och inte skapar konflikt med övriga mål. Praktiska aspekter såsom angränsande fastigheter, dåliga naturliga avgränsningar, säkerhetsrisk etc kan göra att alternativa insatser för att efterlikna bränning är att föredra (till exempel punktbränning). Lavrika marker av betydelse för rennäringen ska inte brännas.
- Återvätning av våtmarker eller annan restaurering av naturtyper kan indirekt beröra skogsmark. Sådana åtgärder som kan vara gynnsamma för biologisk mångfald eller andra värden ska bejakas.

Tillämpning av riktlinjerna

Zonindelning och riktlinjer för skötsel

Skogen har olika funktion och syfte beroende på närhet till bebyggelse, tillgänglighet, struktur, användning och naturvärden. Skogsområdena delas in i zoner, där balansen mellan sociala och ekologiska funktioner ser olika ut. Zonindelningen är gjord på en övergripande nivå och ska inte betraktas som geografiskt exakt eller permanent. Målen kan komma att förändras över tid i takt med stadens utveckling eller när ny kunskap tillkommer.

Syfte/tillämpning:

Zonerna utgör tydliga huvudinriktningar som ska ses som ett stöd och en vägledning vid planering och genomförande av skötselåtgärder inom respektive område. I vissa fall kan naturvärdena vara så höga att de ska prioriteras framför sociala hänsyn, även inom zoner där sociala värden i övrigt utgör huvudmålet. Förutom de anpassade skötselriktlinjerna för zonerna gäller principer för skogsskötsel enligt ovan.

De identifierade zonerna är

- **Kvartersskog**
- **Närskog**
- **Rekreationsskog**
- **Övrigt skogslandskap**

Kvartersskog

Beskrivning

Kvartersskogen omfattar mindre skogspartier som ligger inom eller i direkt anslutning till bebyggelse. Dessa områden har stor betydelse för närmiljön och bidrar till vardagliga naturupplevelser, trivsel och estetiska värden. De fungerar också som skydd mot insyn, buller, vind och nederbörd, vilket stärker boendemiljöns kvalitet.

Kvartersskogen används flitigt av de boende för rekreation och rörelse, men spelar även en viktig roll för förskolor och skolor som söker nära naturmiljöer för lek och pedagogisk verksamhet. För barn, särskilt de yngre, utgör kvartersskogen en värdefull och trygg plats för fri lek och upptäckande.

Denna skogstyp är särskilt känslig för större förändringar eller omfattande skogliga åtgärder. Skötsel ska därför ske varsamt och med hänsyn till områdets småskalighet och sociala funktion, med fokus på att bevara upplevelsevärden, trygghet och biologisk mångfald.

Skötselriktlinjer

Skötseln av kvartersskogen har som mål att gynna de sociala värdena som här är överordnade andra mål, i kombination med naturvärden där så möjligt. Här sker inga avverkningar eller andra åtgärder som inte har ett socialt eller naturvårdsrelaterat syfte. En åtgärd kan syfta till att utveckla eller bevara värden som lek och rekreation, estetiska kvaliteter eller upplevd trygghet i området. Exempel på åtgärder är:

- Återkommande röjning av undervegetation för att främja sikt, framkomlighet, trygghet, estetiska kvaliteter och beståndsstruktur, med intervallet som anpassas efter behov.
- Frihuggning för att gynna värdefulla tallar eller lövträd, utglesning för sikt och gallring för variation och tillgänglighet.
- Sköta skogen kring gång- och cykelbanor och motionsspår för god genomsikt.
- Bibehålla skogsområden med avskärmande funktion täta och sköta dem för ökad skiktning.
- Skötsel för att bevara och utveckla brynmiljöer.
- Rensa murar och andra kulturlämningar från sly och träd.
- Samla ihop ris och ta undan döda träd längs prioriterade områden så som stigar, gc-vägar, tomtgränser och andra välbesökta platser.
- Ta ned träd som riskerar att skada människa eller egendom och åtgärda träd eller grenar som hänger in över annans fastighet.
- Bevara död ved i form av stående och liggande stammar där de inte påverkar säkerhet eller framkomlighet. Stående stammar som bedöms utgöra risk läggs omkull.
- Lämna en viss del ris och död ved till förmån för biologisk mångfald och som material till barns lek.
- Bevara buskskikt, bärande buskar och träd, tätare dungar och hålträd för att gynna insekter, djur och fågellivet.
- Sköta strandskogar enligt lucka/dunge-principen för att möjliggöra utsikt i kombination med bevarande av biologiska värden.

Närskog

Beskrivning

Närskogen omfattar större skogspartier som binder samman eller skiljer olika stadsdelar åt och fungerar som gemensamma grönområden för hela närområdet. Dessa skogar har en central roll i vardagslivet och erbjuder närhet till naturen för människor i alla åldrar. De har också en viktig ekologisk betydelse som komponenter i tätortens gröstruktur.

Här sker den dagliga rekreationen – promenader, cykelturer, hundrastning och motion – men skogen är också en viktig plats för stillhet, återhämtning och socialt umgänge. Förskolor och skolor använder stadsdelsskogen som ett naturligt klassrum, och äldre invånare uppskattar den som en lättillgänglig och trygg utflyktsmiljö.

Skötseln av närskog ska vara aktiv men varsam. Åtgärder ska planeras med utgångspunkt i hur området används, med målet att bevara skogens karaktär, trygghet och tillgänglighet. Skogen ska samtidigt kunna tillgodose flera behov – från naturupplevelser och lek till rörelse och ekosystemtjänster.

Skötselriktlinjer

Skötseln av närskogen är snarlik den för kvarterssskogen. Fokus ligger på de sociala värdena men här finns större utrymme att utveckla naturvärden och spridningsfunktioner i stadens grönstruktur. Här kan en variation av åtgärder genomföras med olika syften men alla med samma sociala huvudmål. Exempel på åtgärder är:

- Återkommande röjning av undervegetation för att främja sikt, framkomlighet, trygghet, estetiska kvaliteter och beståndsstruktur, med intervall som anpassas efter behov.
- Frihuggning för att gynna värdefulla tallar eller lövträd, utglesning för sikt och gallring för variation och tillgänglighet.
- Underhåll kring stigar, spår och rastplatser.
- Utpekade områden med både höga naturvärden och sociala värden sköts med lucka/dunge-principen för att möjliggöra utsikt i kombination med bevarande av biologiska värden.
- Naturvärden utvecklas genom att ris och död ved lämnas kvar efter skogliga åtgärder i större utsträckning än i kvarterssskogen. Det kan ske genom att exempelvis lämna det på platsen eller samla ihop till faunadepåer men också att aktivt tillskapa död ved.
- Bevara buskskikt, bärande buskar och träd, tätare dungar och hålträd för att gynna insekter, djur och fågellivet.

Rekreationsskog

Beskrivning

Rekreationsskogen omfattar större skogsområden i anslutning till tätorten eller nära friluftsanläggningar. Dessa skogar har en viktig funktion som mål för längre promenader, motion, naturupplevelser och fritidsaktiviteter för invånare från hela staden. De spelar även en viktig roll för tillfälliga besökare och vid idrottsarrangemang etc.

Här efterfrågas tillgänglighet, variation och upplevelserik natur. Skogen ska därför skötas aktivt men med stor varsamhet, så att både rekreativa och ekologiska värden bevaras och utvecklas. Inom denna zon kan mer omfattande eller formgivande åtgärder tillåtas när de bidrar till att höja områdets sociala och estetiska kvaliteter. Även produktionsmål kan samsas med rekreationsmålen i den här zonen.

Målet är att rekreationsskogen ska erbjuda en rik och inbjudande naturmiljö som stimulerar friluftsliv, rörelse och naturkontakt, samtidigt som hänsyn tas till biologisk mångfald och landskapets karaktär.

Skötselriktlinjer

Skötseln av rekreationsskogen ska även den vara inriktad på att utveckla de sociala värdena men större och mer ingripande insatser för att utveckla naturvärden kan ske, vilket inte minst ur pedagogisk synpunkt är värdefullt. Skogen kan också brukas i produktionssyfte men det ska då ske med betydande hänsyn och anpassning till andra värden och användning. Exempel på åtgärder är:

- Röjning och utglesning för att förbättra sikt, trygghet och framkomlighet längs stigar, leder och friluftsanordningar.
- Selektiv avverkning för att skapa variation i skogsstruktur och ökad upplevelsekvälitet.
- Frihugning och bevarande av större, äldre och karaktärsskapande träd.
- Tillskapa eller lämna död ved där detta inte påverkar säkerhet eller tillgänglighet negativt.
- Underhåll och utveckling av skyltar, stigar, leder, rastplatser och entréer.
- Informationsinsatser och skyltning för att synliggöra skogens värden och förklara genomförda åtgärder.

Övrigt skogslandskap

Beskrivning

I denna zon står både produktion och naturvård i centrum. Områdena kan ha olika inriktning – från bestånd som huvudsakligen brukas för virkesproduktion och mer varierade partier där målen växlar mellan produktion och bevarande, till större sammanhängande naturvårdsområden.

Skötseln ska utgå från skogsbruksplanens mål för respektive bestånd samt från de naturvärden som finns på platsen. Tillsammans avgör dessa faktorer vilken inriktning och omfattning en åtgärd bör ha. Målsättningen är att kombinera ett långsiktigt hållbart skogsbruk med bevarandet av biologisk mångfald, kulturmiljöer och andra ekologiska värden.

Skötselriktlinjer

Åtgärder planeras med hänsyn till både produktionens mål och områdets ekologiska förutsättningar. Variationen i bestånd och strukturer ska tas till vara för att stärka denna samt den biologiska mångfalden. Detta innebär att:

- Mål och principer för skogsskötsel enligt denna riktlinje anger ramarna.
- Områden som idag förvaltas som produktionsskog kan i framtiden få en annan markanvändning eller syfte. Därför bör skogsskötsel alltid eftersträva variation, utveckling av naturvärden och hänsyn till rekreativvärden.
- Anpassningar eller utveckling för friluftslivet kan göras där det är lämpligt och motiverat.

Skogen som markreserv

En av skogsmarkens funktioner är även att fungera som markreserv för framtida bostads- eller verksamhetsområden. Kommunens översiktsplan ger till viss del inriktningen för olika markområdets framtida utveckling. I markreserven ingår också mark som kan användas för markbyte när privatägd mark behöver tas i anspråk. Skog med funktion som markreserv kan finnas i samtliga skötselzoner. Skog i zonen *övrigt skogslandskap* kan därför komma att fungera som bostadsnära skog i framtiden och då tillhöra zonerna *kvartersskog*, *närskog* och *rekreationsskog* efter exploatering.

Skötselriktlinjer

- Skogen ska i normalfallet skötas enligt policy och riktlinjer för skogsförvaltningen fram till att exploatering sker.
- På mark som man vet kommer exploateras i närtid ska det inte göras insatser för att utveckla naturvärden och rekreativvärden.
- I områden där exploatering är planerad ska skogen skötas så att naturmiljöer kan sparas till nytta för framtida boendes närmiljö och rekreation. Inför exploatering kan det ibland vara aktuellt med riktade åtgärder för att förbereda för träd och naturmiljöer som ska ingå i den framtida markanvändningen, till exempel bostadsnära miljöer. Det kan till exempel handla om att göra åtgärder i god tid för att skapa stormfasta träd och skogsområden som kan bli en del av det planlagda området.
- Information om skogens värden och hur skogen förvaltas ska bidra i framtagandet av detaljplaner så att befintliga värden och vinster med skötseln kan tas tillvara.
- Även annan mark än den som utpekats i översiktsplanen kan komma att exploateras i framtiden. Därför bör det även i produktionsskogar eftersträvas variation, utveckling av naturvärden och hänsyn till rekreativvärden.
- Skogsområden som kan vara aktuella för markbyten bör vara identifierade. Denna mark ska skötas med inriktning på god kvalitet och avkastning.

Skogsbruksplan

Luleå kommuns skogsinnehav beskrivs i en skogsbruksplan. Skogsbruksplanen är ett verktyg för förvaltningen som ska uppdateras årligen med utförda åtgärder och framskrivning av volymer. Den ska också revideras vid behov utifrån ny kunskap om naturvärden, skogsskötsel och för att uppfylla målsättningar i policy och riktlinjer för skogsförvaltningen. Skogsbruksplanen ska också vara anpassad efter zonindelningen samt beakta renskötselns behov i landskapet.

Utöver indelningen i zoner har varje skogsbestånd i planen tilldelats en målklass med tillhörande skötselriktning. Målklassningen fastställer målsättningen för varje enskilt bestånd utifrån zontillhörighet, naturvärden, renskötselns behov, sociala värden, produktionsvärden etc. Det blir alltså en plats- och beståndsspecifik målsättning och skötselriktning. Det kan till exempel inom en rekreationsskog finnas ett bestånd med mycket höga naturvärden och då ska dessa värnas.

Skötselplan för bostadsnära skog

Med bostadsnära skog menas de mindre skogsområdena i direkt anslutning till vår bebyggelse och gröna stråk mellan bebyggda områden. Den skogen sköts enligt "*Skötselplan för bostadsnära skog*" och gäller inom zonerna *kvartersskog*, *närskog* och delvis *rekreationsskog*. Skötselplanen beskriver skogstyp, naturvärden och sociala värden. Sköselförslagen anger när skogsområden bör röjas eller gallras samt föreslår naturvårdande skötselåtgärder. Kommunens Grönplan är integrerad i skötselplanens beskrivningar av karaktär, funktion, värden och utvecklingsbehov.

Skogsförvaltningen får in många felanmälningar och önskemål om skötsel av skog och fällning av träd. Det finns en politiskt beslutad *Servicedeklaration för skogsområden på naturmark*. I den beskrivs vad man kan förvänta sig av kommunen när det gäller hantering av skogsområden och enskilda träd utifrån felanmälningar och önskemål.

Skötselplaner i naturreservat

Kommunala naturreservat kan beröra samtliga zoner, men finns till största del inom *rekreationsskog* och *övrigt skogslandskap*. Reservatens skötselplaner styr hur skog och övrig natur ska skötas och är överordnade policy och riktlinjer för kommunens skogsförvaltning. I delar av reservaten kan föreskrifter och skötselplan dock ge utrymme för skogsbruk och där kan riktlinjerna vara styrande inom ramen för det som reservatets bestämmelser tillåter.

Information och dialog

För medborgare och andra intressenter är det inte relevant med administrativa gränser mellan olika typer av skog (skog, naturmark, markreserv). Skötsel, information och dialog som berör skog ska ske utifrån ett helhetsperspektiv. Policy och riktlinjer omfattar därför alla typer av skogsmark. Skogsförvaltningen ska bedrivas med transparens och öppenhet, där information om beslut och åtgärder kommuniceras tydligt till relevanta intressenter.

Information

- Aktuell och övergripande information om kommunens skogsinnehav ska finnas tillgänglig på kommunens hemsida.
- Information om större planerade skogsbruksåtgärder eller naturvårdsprojekt ska finnas på kommunens hemsida.
- Kommunen ska bidra till att sprida och öka kunskapen om skogen och dess värden, inklusive de ekosystemtjänster som skogen tillhandahåller. För att öka förståelsen för beslut och de skötselinsatser som görs är det viktigt med information och möjlighet till dialog.

Dialog med närboende

- Skogsförvaltningen för en aktiv och öppen dialog med kommunens medborgare i frågor som gäller träd- och skogsskötsel.
- Information om hur man lämnar felanmälningar, synpunkter och önskemål ska finnas lättillgänglig på kommunens hemsida.
- Då större skötselåtgärder planeras i anslutning till bostäder eller i ett område av vikt för kommunens invånare ska information gå ut om de planerade åtgärderna. Detta kan ske genom hemsidan, uppsatta anslag i området, direktkontakt med berörda, utskick i brevlådor etcetera.

Samverkan med samebyar

- Skogsförvaltningen ska ha god kännedom om vilka marker som samebyarna använder, vilka värden och kvaliteter som är viktiga där samt aktuella kontaktpersoner.
- Information och dialog inför kommande skogsskötselåtgärder ska genomföras.
- Samebyarnas synpunkter på planerade åtgärder ska beaktas och tillgodoses så långt det är rimligt. Om anpassningar till renskötsel står i konflikt med andra mål får en avvägning i det enskilda fallet göras.
- Överenskommelser ska dokumenteras och följas upp.

Föreningar och näringsliv

Ideella föreningar, intressegrupper, företag och besöksnäring är viktiga samrådspartners. Då de visar intresse för ett område för att bedriva sin verksamhet eller önskar anpassningar för befintlig verksamhet ska kommunen beakta detta. Avvägningar utifrån kommunens egna mål och riktlinjer för markinnehavet, lagefterlevnad och andra styrande kravställningar styr hur långtgående anpassningarna kan bli i förhållande till intressentens önskemål.

Kännedom och dokumentation om föreningar och kommunala verksamheter som regelbundet nyttjar eller har anläggningar på kommunens skogsmark ska finnas och hållas aktuell. Informationen ska vara tillgänglig i GIS-system.

- Information om viktiga värden från föreningar eller intressentgrupper ska beaktas, kvalitetssäkras och, när den är relevant, integreras i beslut och planering.
- I områden där verksamhet eller aktiviteter bedrivs ska information om planerade åtgärder förmedlas i god tid och i en form som är anpassad till berörda intressenter.

Samarbeten

Kommunen ska vara öppen för att medverka i forskningsprojekt och andra samarbeten som bidrar till ökad kunskap om skogsbruk och naturvård. Detta kan innefatta att upplåta kommunal skogsmark för projekt eller forskning som bedrivs av universitet, organisationer eller myndigheter.

Intern samverkan

Flera kommunala förvaltningar har ansvar för olika markområden och verksamheter som påverkar eller berör skogen. Därför krävs en tydlig och fungerande samverkan mellan berörda förvaltningar och verksamheter.

- Skogsförvaltningens policy, mål och riktlinjer ska tydligt kommuniceras till alla verksamheter och funktioner som berörs.
- Information och dialog om planerade åtgärder som kan påverka andra verksamheter eller ansvarsområden inom kommunen ska ske redan i planeringsfasen.
- Övriga berörda verksamheter ansvarar för att informera Skogsförvaltningen om projekt eller aktiviteter som kan påverka skogsmark.

Konsultation för rennäringens intressen angående Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning

Tid och plats

16 december kl 9.30, Stadshuset Luleå

Kallade

Ulf Hansson, ordförande
Hanna Persson, sekreterare
Magnus Alsiök

Gällivare skogssameby
Gällivare skogssameby
Gällivare skogssameby

Samman kallande

Madeleine Magnusson
Örjan Spansk
Anne-Mari Angeria

Luleå kommun
Luleå kommun
Luleå kommun

För kännedom

Sametinget
SSR

Inledning

Syfte med konsultationen

Information om pågående arbete med nya riktlinjer för kommunens skogsförvaltning, för att inhämta tankar och synpunkter på nuvarande förslag till riktlinjer men också kring framtida dialog med samebyn i den praktiska skogsverksamheten.

Bakgrund till att mötet hålls är konsultationsordningen 2 § och motiveras med att Gällivare skogssameby har renbetesmarker inom kommunens marker.

Kommunens skogsförvaltning

Madeleine, skogsförvaltare, berättar kort om kommunens skogsinnehav och hur skogen förvaltas idag.

Ny riktlinje för skogsförvaltningen

Arbetet med en ny skogspolicy grundar sig i ett ordförandeuppdrag att ställa om kommunens skogsbruk till ett hyggesfritt kontinuitetsskogsbruk. Som ett första steg i den processen har förvaltningen tagit fram ett förslag till ny policy för skogsförvaltningen. Policyen är ett inriktningsbeslut på en övergripande nivå som ska ange långsiktiga mål och principer och ligga till grund för omställningen. Policyens principer kommer konkretiseras ytterligare i riktlinjer för skogsförvaltningen, zonindelning, revidering av skogsbruksplan utifrån ny inriktning och olika relevanta underlag samt generella skötselinstruktioner.

Generella skötselprinciper av betydelse samt förslag om specifik hänsyn till renskötsel presenterades. Förslag om övergripande riktlinjer för samverkan med samebyar presenterades. Tanken är att man sedan anpassar dialogen till den enskilda samebyns behov och förutsättningar.

Information och synpunkter från Gällivare skogssameby***Samebyns markanvändning och planeringsunderlag***

Samebyn har idag mellan 35-40 aktiva renskötare och i princip alla kan komma att använda kommunens marker. Luleå kommuns marker används idag för samebyns renskötsel, men man har inte dagsaktuella underlag att presentera. De som finns är gamla och ofullständiga. Markanvändningen beror också på många faktorer, varavintervädret har en oförutsägbart påverkan i tid och rum. Gällivare skogssameby vill och har ambitioner att ta fram ett bättre underlag, men det är svårt att prioritera tid för det och ett ofullständigt underlag kan leda till att beslut fattas på felaktiga grunder.

Tankar på att sätta upp en fast renhage på Hertsölandet finns, men ingen exakt plats eller konkret plan finns för detta. Historiskt har man haft en sådan i det området. Hagen skulle användas till att lossa och lasta renar vilket underlättar vid nyttjande av betet i området, där bland annat skärgårdsöarna är viktiga vinterbetesmarker för samebyn.

Anpassningar/hänsyn

Gällivare skogssameby tycker att förslagen till riktlinjer för renskötsel är bra och relevanta. Det som dessutom önskas är att få information ifall vi avverkar i hänglavsrika bestånd så att de lavar som tillgängliggörs kan komma till nytta.

Skogssamerna vistas, till skillnad från fjällsamerna, året om i skogslandskapet och man behöver då ta sig fram med andra medel än snöskoter. Det innebär att framkomligheten i skogen är av stor vikt för både ren och människa.

Frågor kom också om man i olika projekt planerar för kompensation av det bortfall av mark som blir. Tex om man då värdefulla lavmarker exploateras kan tänka sig kompenserande åtgärder eller att annan användbar mark skyddas. Det finns inte något sådant upplägg idag men det är en bra aspekt att lyfta även om inte skogsförvaltningen har ansvar för sådana frågor. Likaså är den kumulativa effekten av alla förändringar som pågår mycket negativt för samebyns verksamhet men det finns ingen helhetssyn eller samordning av detta.

Samverkan

Inga specifika önskemål om hur vi kan samverka framkom under mötet. Men både planerad regelbunden dialog och löpande efter behov är önskvärt. Av stor vikt är att etablera personlig kontakt för att underlätta kontinuerlig dialog.

Övrigt

Det finns en generell önskan att synliggöra renskötselns förekomst i kommunen i den information som finns tex på hemsida och kännedom redan i tidigare stadier inom olika projekt och beslutsprocesser.

Kommunens planerade ombildning av naturreservatet Ormberget-Hertsölandet diskuterades. Samebyn har framfört synpunkter i ett samrådsyttrande över reservatsbildningen, där man haft invändningar framför allt mot Norrledens tänkta framtida dragning genom området.

Summering

- Förslagen till riktlinjer om hänsyn till renskötsel är i grunden bra, samebyn uppmanas att komma in med ytterligare synpunkter och förslag om behov finns.
- Kommunen som helhet bör bli bättre på att informera och synliggöra att renskötsel bedrivs inom kommunen. Skogsförvaltningen kan ta sin del av det ansvaret genom att det beskrivs i information om

skogsinnehavet och finns med bland mål och riktlinjer i skogsförvaltningens styrande dokument.

- Skogsförvaltningen önskar att samebyn kan beskriva mer om hur markerna används och vilka områden som är särskilt viktiga. Men vi kanske också kan lyfta fram relevanta skogstyper i en landskapsanalys i samband med revidering av skogsbruksplanen.
- Skogsförvaltare kallar till möte inför arbete med den nya skogsbruksplanen för att ta in information hur vi kan integrera samebyns behov i skogsbruksplanläggningen. Detta kan tänkas bli under februari, beroende på hur långt vi har kommit i den processen. Då kan vi också prata vidare om hur vi ska samverka i skogliga frågor framöver.
- Generellt kan man säga att riktlinjerna endast berör skogens förvaltning såsom själva skötseln och brukandet samt vård av natur- och kulturmiljöer. Förvaltningen/nämnden har inte rådighet över andra markägarfrågor till exempel översikts/detaljplanering, exploateringar, köp och försäljning. Det pågår ett arbete i kommunstyrelseförvaltningen för att utveckla dialog med samebyar. Förhoppningsvis kan vi hitta ett sätt att samordna detta för att minska arbetsbelastningen för samebyn.
- Angående den kumulativa effekten av alla markförändringar så ligger det utanför skogsförvaltningens ansvar och påverkansmöjligheter, men det finns ändå ett värde i att man har den aspekten och kännedom om värden för renskötseln med sig i skogsförvaltningens underlag i olika sammanhang.
- Konsultationen anses inte som avslutat med detta möte. Skriftlig dokumentation skickas till samebyn efter detta möte och senare komplett utkast på riktlinjerna. Samebyn har då möjlighet att komma in med skriftliga kommentarer utifrån det. Vi stämmer sedan av om alla parter är överens eller ej.

Nästa steg

Detta protokoll skickas ut till samtliga som varit involverade i konsultationen i någon form. Protokollet, presentationen och skriftliga synpunkter kommer att finnas som bilaga i ärendet som går till politiskt beslut i februari.

Tidsplan:

- Utkast till riktlinjer kommer att skickas ut under januari till berörda samebyar, samt till SSR och sametinget med förfrågan om konsultation.
- Stoppdatum för ärende till nämnd 26 januari
- Ärendet planeras att behandlas i nämndens arbetsutskott 12 februari
- Beslut i nämnd planeras till 26 februari
- Möte inför arbetet med skogsbruksplanen och om samverkan, preliminärt under februari.

Bilaga:

Presentation från konsultationen 2025-12-16

Riktlinjer för skogsförvaltning

-Konsultation med Gällivare skogssameby

16 December 2025

Madeleine Magnusson, Skogsförvaltare
Infrastruktur- och serviceförvaltningen

Agenda

- Presentationer, syfte med mötet
- Information om kommunens skogsinnehav och förvaltning
- Förslag på delmål och riktlinjer kopplat till renskötselfrågor
- Information från Gällivare skogssameby om markanvändning
- Önskemål om former för samverkan och anpassningar till renskötseln
- Frågor och synpunkter ombildning av Ormberget-Hertsölandet
- Summering

Varför ny skogspolicy och riktlinjer?

- Bakgrund?
- Ordförandeuppdraget
- Policyn=ett inriktningsbeslut på övergripande nivå, som ska ligga till grund för en omställning av skogsbruket till hyggesfritt/naturnära skogsbruk
- Riktlinjer=precisering av inriktningarna i policyn, beskriver mål och skötselprinciper mm
- Konsultationer erbjuds pga att flera samebyar bedriver renskötsel inom kommunens markinnehav och därmed anses beröras av innehållet i policy och riktlinjer för skogsförvaltning.

Ordförandeuppdrag hyggesfritt skogsbruk 2022-12-01

Det finns ett växande intresse för hyggesfritt skogsbruk i Sverige, bland såväl skogsägare, kommuner som övriga medborgare. Från EU-kommissionen kommer förslag om att skogar företrädesvis ska brukas utan kalavverkning (trakthyggesbruk) då detta påverkar den biologiska mångfalden på ett negativt sätt och stora mängder kol frigörs från skogsmarken. Skogsstyrelsens fördjupade utvärdering av miljömålet Levande skogar som presenterades i oktober i år visar att miljömålet inte kommer att nås och att utvecklingen är negativ. Ett av problemen som lyfts fram är att viktiga livsmiljöer i skogslandskapet minskar och blir alltmer fragmenterade.

Därför vill majoriteten att kommunens skogsbruk ska förändras så att det i större grad bidrar till att uppnå såväl miljö- som klimatmål. Målet är att ett hållbart hyggesfritt kontinuitetsskogsbruk ska bedrivas på hela kommunens brukade skogsinnehav.

-Stadsbyggnadsförvaltningen uppdras att utreda lämplig förändring av kommunens skogsbruk utifrån denna inriktning. I arbetet inhämtas erfarenheter från bl a kommuner och skogsförvaltare som tillämpar hyggesfritt kontinuitetsskogsbruk samt från forskare inom området.”

Varför äger kommunen skog?

Markreserv - För att staden skall kunna växa och nya bostadsområden ska kunna byggas behövs tillgängliga markområden

Rekreation och friluftsliv - Skogen har ett stort värde för människors behov av rekreation och friluftsliv

Bevarande av höga naturvärden - Kommunen bidrar till bevarande av biologisk mångfald genom de kommunala reservat som bildats och andra frivilliga avsättningar. Målet är att bilda flera nya kommunala reservat de kommande åren.

Kommunens skogsinnehav

- Ca 7000 hektar skogsmark, inklusive detaljplanerad naturmark med skog
- Skyddad natur ca 37%, 2300 ha
- Nya reservat
- Kommande exploateringar
- Årlig avverkning ca 7000 m³

Hur skogen förvaltas

- Infrastruktur- och serviceförvaltningen, sektion Park & natur, ansvarar för skogsförvaltning, skötsel av naturvärden och den bostadsnära skogen.
- Skogsenheten planerar all skogsskötsel, avverkning och naturvård själva och åtgärder utförs av entreprenörer på ramavtal
- Skogsenheten sköter om, på uppdrag av parkdriften, den bostadsnära skogen med siktröjningar, hantering av riskträd och manuella gallringar.
- Virke och skogsbränsle säljs till högstbjudande företag.
- Avkastningen från skogen används i verksamheten för att bevara och utveckla naturvärden, upplevelsevärden samt skogsskötsel för virkesproduktion.

Skogspolicy - Övergripande inriktningar

- Skogen ska förvaltas och skötas med målsättning att bevara och öka värden för biologisk mångfald, rekreation, friluftsliv, natur- och kulturupplevelser, rennäring och turism.
- Skogens potential som kolsänka ska bidra till kommunens klimatmål och skötseln ska bidra till samhällets klimatanpassning utifrån ekosystemtjänster. Skogen ska också ges förutsättningar att bättre stå emot de utmaningar som följer med ett förändrat klimat.
- Virkesråvara ska produceras och tas till vara så att det inte står i strid med övriga målsättningar.

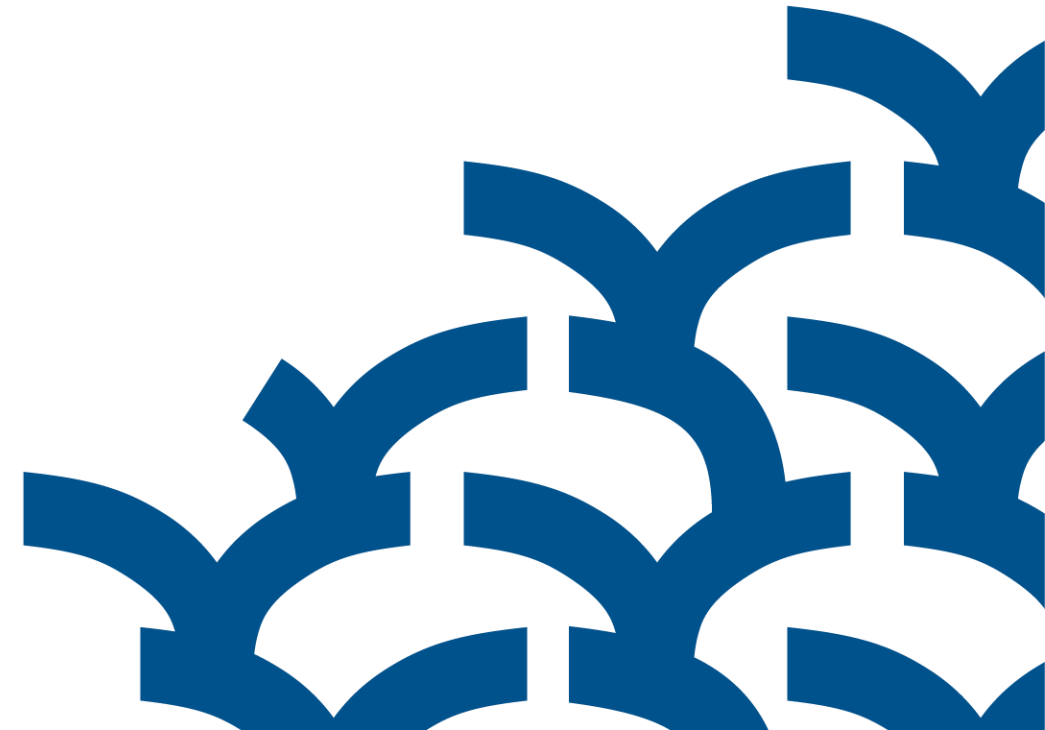
Principer för skogsskötsel och skogsbruk

Skogsskötsel ska sträva efter att **stärka ovan nämnda värden**.

Skogsbruk som upprätthåller ett kontinuerligt trädskikt ska vara utgångspunkten vid skötsel och avverkning. Detta innebär ett **skogsbruk som bedrivs** med fokus på successiv föryngring istället för kalavverkning.

Genomförandet i praktiken anpassas utifrån platsspecifika förutsättningar och målbilder, såväl branschspecifika som lokala. **Trakthyggesbruk får endast användas i undantagsfall, exempelvis vid skogsskador eller när andra metoder inte bedöms som ändamålsenliga för att uppnå lämplig föryngring.**

Tillämpliga skogsbruksmetoder och skötselprinciper preciseras vidare i ***Riktlinjer för skogsförvaltning.***

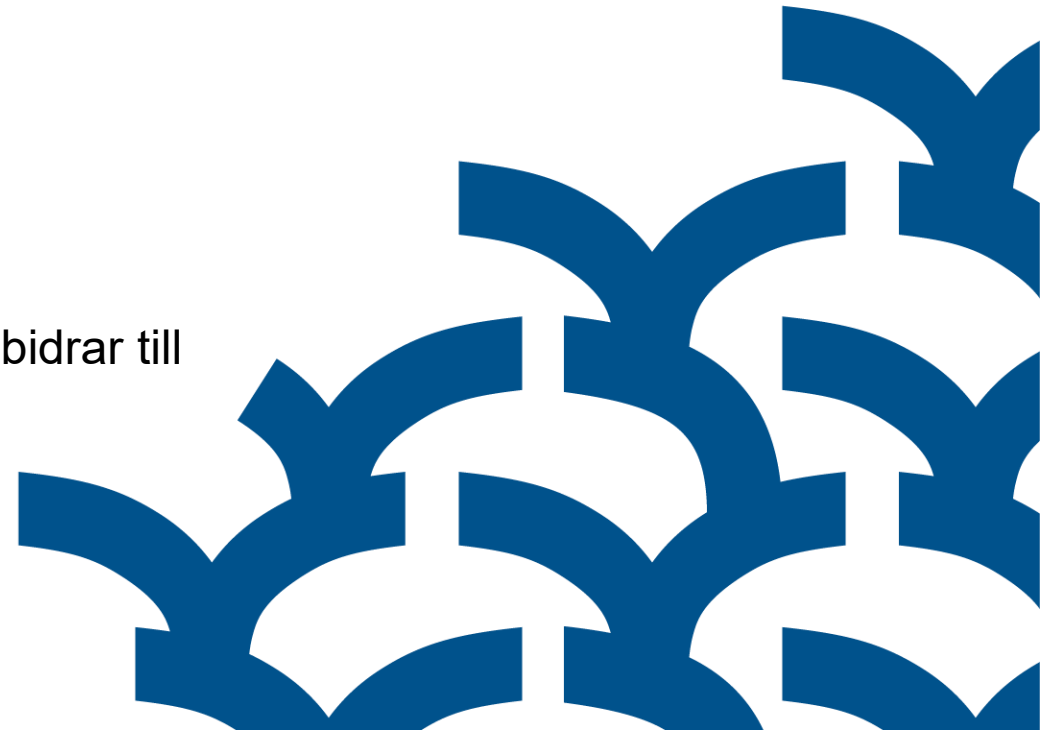
Underlag för att förvalta skogen enligt den nya policyn

- **Riktlinjer** grundade på policyns inriktning
- **Zonindelning** som stöd för vilka målbilder som ska vara ledande i ett visst område
- Ny skogsbruksplan med **åtgärdsförslag** utifrån ny inriktning
- Ny **målklassindelning** i skogsbruksplanen
- **Skötselinstruktioner**
- [Underlag för samebyns markanvändning?](#)

Delmål

- Bevara och förstärka biologisk mångfald
- Utveckla och förvalta skogens sociala värden
- Vårda och synliggöra kulturmiljövärden
- Gynna turism och besöksnäring
- **Ta hänsyn till renens livsmiljö/renskötselns behov**
- Bevara och utveckla skogens ekosystemtjänster
- Skapa välmående skogar som tål klimatförändringar och bidrar till samhällets klimatomställning
- Skogen som råvaruresurs nyttjas hållbart

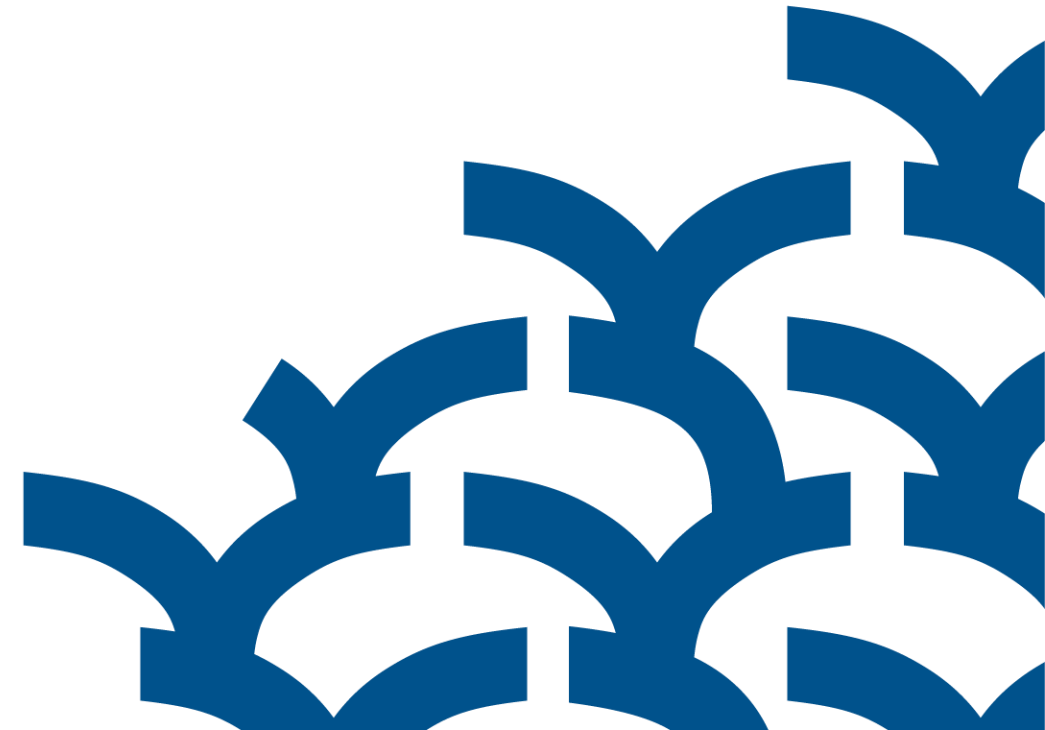

Övergripande skötselprinciper

-Av betydelse för renskötseln

- Ökad andel kontinuitetsskogsbruk
- Successiv och naturlig föryngring i första hand
- Ingen gödsling eller kemiska bekämpningsmedel
- Inga främmande trädslag
- Ingen bränning på lavrika marker

Hänsyn till renskötelsens behov

-Förslag

- Samebyarnas information om viktiga områden och behov utgör underlag för planering av åtgärder.
- Vid skogliga åtgärder tas hänsyn till marklav och hänglav.
- Tidpunkt för röjning/gallring och mål för stamantal kan vid önskemål anpassas på magra lavrika marker.
- Vid val av markberedningsmetod ska skonsamma metoder prioriteras för att minimera markpåverkan vid förekomst av marklav.
- Vid behov anpassa tidpunkt för åtgärder för att minska störningen för rennäringen.
- Vid gallring på särskilt värdefulla lavrika marker kan grot tas ut.

Samverkan med samebyar

- Skogsförvaltningen ska ha god kännedom om vilka marker som samebyarna använder, vilka värden och kvaliteter som är viktiga där samt aktuella kontaktpersoner.
- Regelbunden dialog om kommande skogsskötselåtgärder ska genomföras.
-Önskemål när/hur?
- Dokumentera och följ upp överenskommelser
- Samebyarnas synpunkter på planerade åtgärder ska beaktas och tillgodoses så långt det är rimligt. Om anpassningar till renskötsel står i konflikt med andra mål får en avvägning i det enskilda fallet göras.

Samebyns önskemål och förslag välkomnas!

Information från Gällivare skogssameby

- Hur används marker inom Luleå kommun?
- Finns underlag vi kan ha användning för i planeringen?
- Förväntningar och behov av anpassningar till renskötsel
- Önskemål om former för samverkan
- Övriga synpunkter på policy/riktlinjer

Tack!

LULEÅ KOMMUN

Madeleine Magnusson, Skogsförvaltare
Infrastruktur och serviceförvaltningen
Madeleine.magnusson@lulea.se

**Konsultation för rennäringens intressen angående
Riktlinjer för Luleå kommuns skogsförvaltning****Tid och plats**

29 januari kl 10.00, Teams

KalladeNadja Åstot
Stefan ForsmarkSametinget
Sametinget**Samman kallande**

Madeleine Magnusson

Luleå kommun

För kännedomAnne-Mari Angeria
SSR
Lule-Boden sameförening

Luleå kommun

Inledning***Syfte med konsultationen***

Information om förslag till nya riktlinjer för kommunens skogsförvaltning, och att inhämta frågor och synpunkter från sametinget.

Bakgrund till att mötet hålls är konsultationsordningen 2 § och motiveras med att flera samebyar har renbetesmarker inom kommunens marker.

Kommunens skogsförvaltning***Ny riktlinje för skogsförvaltningen***

Samtinget har tidigare deltagit i konsultation om *Policy för skogsförvaltning*, som nu är beslutad. Arbetet med en ny skogspolicy grundar sig i ett ordförandeuppdrag att ställa om kommunens skogsbruk till ett hyggesfritt kontinuitetsskogsbruk. Policyns principer kommer konkretiseras ytterligare genom *Riktlinjer för skogsförvaltningen*. Riktlinjerna fokuserar på mål för att omsätta policyns inriktningar i praktiken och preciseringar av principer för skogsskötsel samt riktlinjer för dialog och information.

Madeleine, skogsförvaltare, presenterade generella skötselprinciper av betydelse, förslag om specifik hänsyn till renskötsel samt riktlinjer för samverkan med samebyar. Riktlinjerna för samverkan är vägledande och tanken är att man sedan anpassar dialogen till den enskilda samebyns behov och förutsättningar.

Frågor och synpunkter från Sametinget

Anpassningar/hänsyn

Nadja och Stefan: Förslagen till mål och hänsyn kopplat till renskötsel är bra och relevanta. Extra viktigt att markberedning är skonsam eller undviks. Man förstår att avvägningar mellan olika intressen kan vara nödvändiga och att kommunen har många faktorer att ta hänsyn till i beslut som rör skogen. Positivt att många olika värden och användning ska ges utrymme i kommunens skog.

Stefan: frågar om förekomst av contorta och hur vi ser på det, samt hur förslaget om att inte tillåta gödsling betraktas av skogsbranschen som lyfter fram detta som viktigt för att öka tillväxten. Stefan undrar också om inte hänglavsrika skogar också har höga naturvärden.

Madeleine: Contorta finns i ett fåtal bestånd, ett rent contortabestånd och några blandande. Contorta kommer avvecklas i lämplig tid och vi ska bevaka och åtgärda eventuell föryngring. Att inte gödsla är eget ställningstagande från skogsförvaltning och kommunekolog, i linje med att bedriva ett mer naturnära skogsbruk snarare än att premiera ökad tillväxt. Givetvis ska hänglavsrik skog med höga naturvärden inte avverkas alls, och är säkert i förekommande fall redan avsatt för naturvård. Men det kan ju förekomma skötta bestånd med hänglav eller att avverkning sker pga exploatering, ledningar etc. och den punkten ska i så fall tillämpas.

Samverkan

Nadja och Stefan: Att ha samebyarnas perspektiv i åtanke, ställa frågor och ta in samebyarnas detaljerade kunskap inför planering och åtgärder är centralt för en god samverkan. Samebyarnas planer och förflyttning av renar kan ske med kort varsel eftersom vådersvängningar och andra störningar kan vara oförutsägbara, och markanvändningen varierar mellan olika år. Viktigt att etablera personlig kontakt för att underlätta kontinuerlig dialog. Generellt är

det bra att informera om planer över längre tidsperiod, innevarande år och allra viktigast inför planering och utförande.

Madeleine: Gällivare skogssameby har redan föreslagits en träff för att prata vidare om hur vi ska ha kontakt kring skogliga frågor och för att dela med sig av relevant information inför planläggning. Vi bör också ta direktkontakt med de andra samebyarna som inte deltagit på konsultationer, för att prata om deras behov, markanvändning och önskemål om dialog.

Summering

Konsultationen anses som avslutat i och med detta möte.

- Förslagen till riktlinjer om hänsyn till renskötsel är bra, och flertal andra mål principer samspelar också med rennäringens behov.
- Riktlinjerna för samverkan bedöms av sametinget som relevanta och tillräckliga som vägledning, men att etablering av kontakt och hur dialogen fungerar i praktiken är avgörande för resultatet.
- Sametinget uppmanar till att ta personlig kontakt med de samebyar som inte svarat på inbjudan till konsultationer.

Nästa steg

Detta protokoll skickas ut till samtliga som varit involverade i konsultationen i någon form. Protokollet och presentationen kommer att finnas som bilaga i ärendet som går till politiskt beslut i februari.

Tidsplan:

- Ärendet planeras att behandlas i nämndens arbetsutskott 12 februari
- Beslut i nämnd planeras till 26 februari

Bilaga:

Presentation från konsultationen 2025-01-28

Riktlinjer för skogsförvaltning

-Konsultation med Sametinget

28 januari 2026

Madeleine Magnusson, Skogsförvaltare
Infrastruktur- och serviceförvaltningen

Agenda

- Presentationer, syfte med mötet
- Mål och riktlinjer kopplat till renskötsel frågor
- Samverkan med samebyar
- Synpunkter från Sametinget
- Summering

Varför ny skogspolicy och riktlinjer?

- Bakgrund?
- Ordförandeuppdraget
- Policyn=ett inriktningsbeslut på övergripande nivå, som ska ligga till grund för en omställning av skogsbruket till hyggesfritt/naturnära skogsbruk
- Riktlinjer=precisering av inriktningarna i policyn, beskriver mål och skötselprinciper mm
- Konsultationer erbjuds pga att flera samebyar bedriver renskötsel inom kommunens markinnehav och därmed anses beröras av innehållet i policy och riktlinjer för skogsförvaltning.

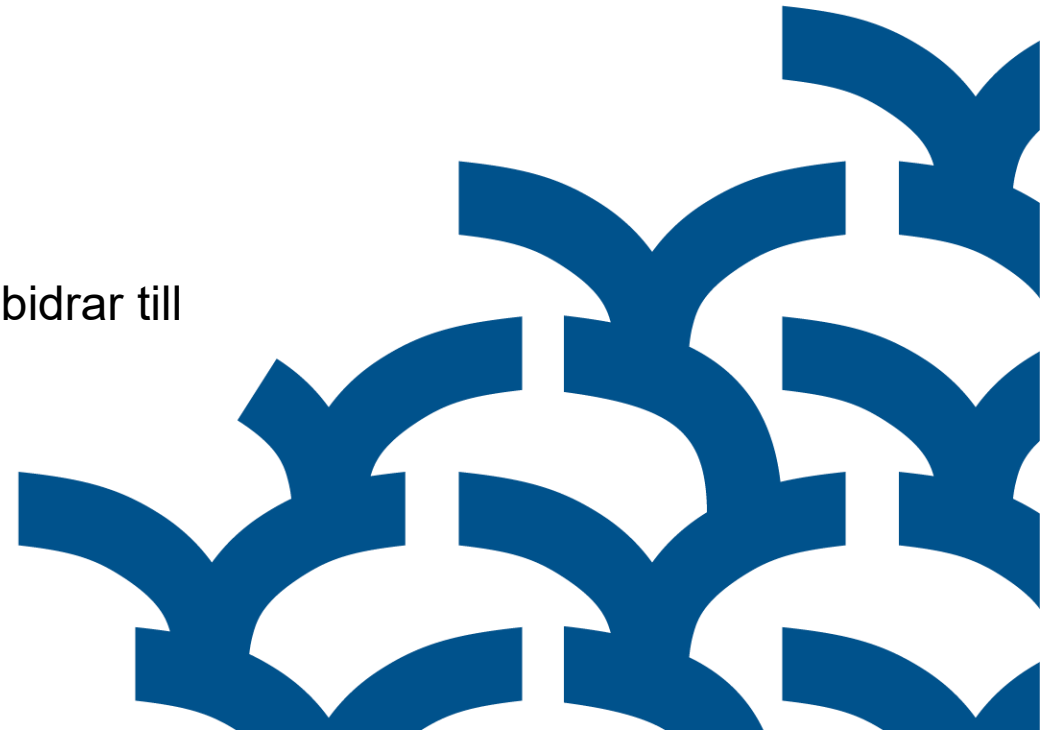
Underlag för att förvalta skogen enligt den nya policyn

- **Riktlinjer** grundade på policyns inriktning
- **Zonindelning** som stöd för vilka målbilder som ska vara ledande i ett visst område
- Ny skogsbruksplan med **åtgärdsförslag** utifrån ny inriktning
- Ny **målklassindelning** i skogsbruksplanen
- **Skötselinstruktioner**
- [Underlag för samebyns markanvändning?](#)

Målområden

- Bevara och förstärka biologisk mångfald
- Utveckla och förvalta skogens sociala värden
- Vårda och synliggöra kulturmiljövärden
- Gynna turism och besöksnäring
- **Ta hänsyn till renskötelsns behov**
- Skapa välmående skogar som tål klimatförändringar och bidrar till samhällets klimatomställning
- Skogen som råvaruresurs nyttjas hållbart

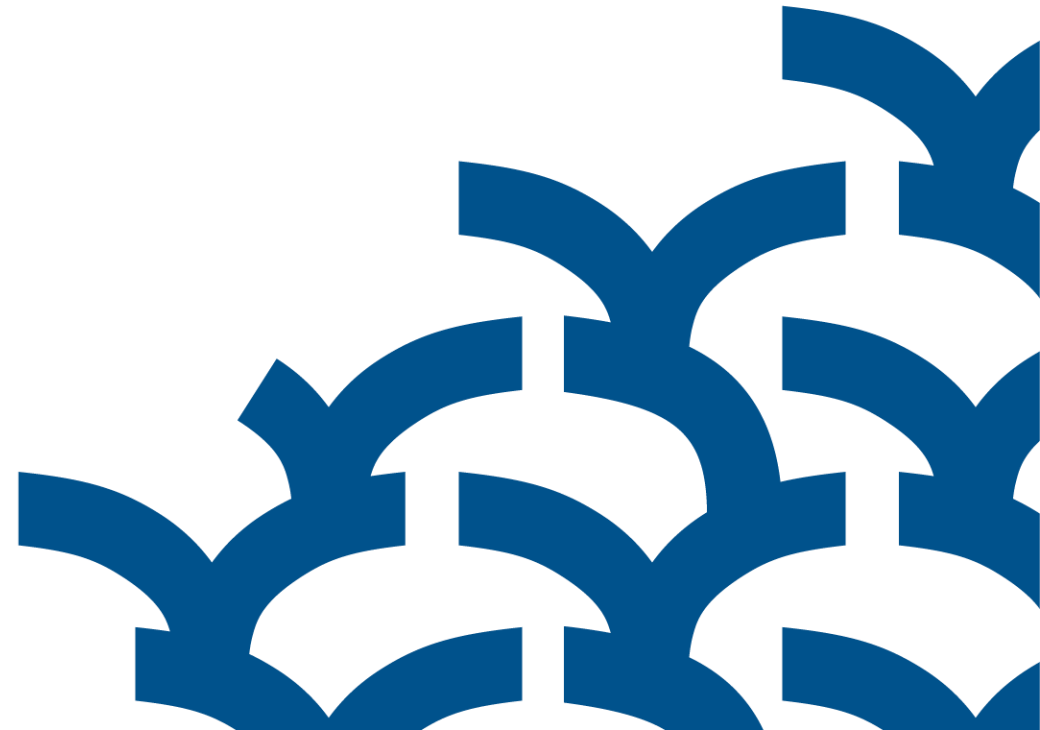

Övergripande skötselprinciper

-Av betydelse för renskötseln

- Ökad andel kontinuitetsskogsbruk
- Successiv och naturlig föryngring i första hand
- Ingen gödsling eller kemiska bekämpningsmedel
- Inga främmande trädslag
- Ingen bränning på lavrika marker

Hänsyn till renskötselns behov

- Verksamhet inom skogsförvaltningen sker med kunskap om och respekt för renskötselrätten och renskötselns betydelse för den samiska kulturen.
- Samebyarnas information om viktiga områden och behov utgör ett underlag för planering av åtgärder.
- Ett hyggesfritt eller naturnära brukande kan bidra till en förbättrad struktur av lavrika, äldre skogar på landskapsnivå.
- Vid skogliga åtgärder tas särskild hänsyn till marklav och hänglav.
- Tidpunkt för röjning/gallring och mål för stamantal kan vid önskemål anpassas på magra lavrika marker.
- Vid val av markberedningsmetod ska skonsamma metoder prioriteras för att minimera markpåverkan vid förekomst av marklav.
- Vid behov anpassas tidpunkt för åtgärder för att minska störningen för rennäringen.
- Vid gallring på särskilt värdefulla lavrika marker kan grot tas ut.
- Vid avverkning i hänglavsrika bestånd informeras berörd sameby i förväg.

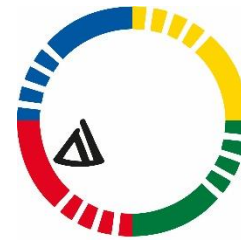
Samverkan med samebyar

- Skogsförvaltningen ska ha god kännedom om vilka marker som samebyarna använder, vilka värden och kvaliteter som är viktiga där samt aktuella kontaktpersoner.
- Information och dialog inför kommande skogsskötselåtgärder ska genomföras.
- Samebyarnas synpunkter på planerade åtgärder ska beaktas och tillgodoses så långt det är rimligt. Om anpassningar till renskötsel står i konflikt med andra mål får en avvägning i det enskilda fallet göras.
- Överenskommelser ska dokumenteras och följas upp.

Synpunkter från Sametinget

Stefan Forsmark och Nadja Åstot

Sámediggi
Sámedigge Sámediggie Saemiedigkie Sametinget

Tack!

LULEÅ KOMMUN

Madeleine Magnusson, Skogsförvaltare
Infrastruktur och serviceförvaltningen
Madeleine.magnusson@lulea.se